

vergadering **37**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 7 juni 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft – 1728 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het voorstel om Engels als voertaal te gebruiken achter de loketten	5
ACTUELE VRAAG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de volle dierenasielen en dierenpensions en de daarmee verband houdende opvangproblemen voor dieren deze zomer	10
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van Google in het onderwijs	14
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitzonderingen op het verplichte gebruik van herbruikbare bekertjes tijdens evenementen	
ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van herbruikbare bekertjes op evenementen	18
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het intra-Belgisch overleg om te komen tot een standpunt over de Europese Natuurherstelwet	22
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal geplaatste containerdorp van het asielcentrum in Koksijde	26
ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het juridisch kader voor de exploitatie van zogenaamde slow cabins in het kader van agrotourisme	29
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het verplaatsingsgedrag van Vlamingen en het dalend aandeel van het openbaar vervoer daarin	
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het onderzoek Verplaatsingsgedrag Vlaanderen 6	33

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vorderingen inzake de realisatie van de Luchthaventram van Brussel-Noord naar Zaventem	39
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de plannen van de minister met de regionale omroepen, naar aanleiding van het reddingsplan voor AVS	43
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gelecte data van RaidForums	45
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over opnieuw een woonzorgcentrum onder verhoogd toezicht	48
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de eisen van de non-profitbetoging op 13 juni 2023 voor bijkomende investeringen in de zorgsector	53
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	59
ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg	
– 1667 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 8	
Algemene bespreking	59
Artikelsgewijze bespreking	90
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft	
– 1728 (2022-2023) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	91
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	92
Algemene bespreking	93
Artikelsgewijze bespreking	97
ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg	
– 1667 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 8	
Aangehouden stemmings	98
Hoofdelijke stemming	101
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft	
– 1728 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	101

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Immanuel De Reuse tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancy-opdrachten binnen zorg en welzijn

– 1721 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

102

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Kim De Witte en Onno Vandewalle tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancy-opdrachten binnen zorg en welzijn

– 1722 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

102

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

103

BIJLAGEN

Aanwezigheden

106

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

106

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Bart Tommelein: ambtsverplichtingen;

Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft
– 1728 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van ons reglement wil ik vragen om het voorstel van decreet dat een verlenging van de omgevingsvergunning regelt in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof, bij spoed toe te voegen aan de agenda.

De voorzitter: Goed, we zullen ons daar later over uitspreken.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dank u zeer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het voorstel om Engels als voertaal te gebruiken achter de loketten

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, gisteren lanceerden minister Gatz en staatssecretaris Bertrand het voorstel om in Brussel het Engels op gelijke voet te behandelen als het Nederlands en het Frans. Met andere woorden: als ik in Brussel naar het loket ga, krijg ik evenveel recht om in het Engels als in het Nederlands of in het Frans te worden geholpen. En dat zou volgens Gatz en Bertrand nodig zijn om Brussel te moderniseren, om het toegankelijk te maken voor diverse inwoners, om het Engels te gebruiken als verbindende taal tussen mensen in Brussel.

Minister, dat staat natuurlijk haaks op wat wij hier in Vlaanderen doen. Wij stimuleren het Nederlands. Wij verwachten bijvoorbeeld van nieuwkomers dat zij Nederlands leren. We ondersteunen hen daarin, trekken daar geld voor uit, verplichten dat.

En dan zeggen Gatz en Bertrand: "Goh ja, eigenlijk is dat is niet zo nodig. Kom naar Brussel, want bij ons kun je ook in het Engels terecht."

Wel, dat vind ik frappant, minister. En wat ik nog frappanter vind, is de motivatie, namelijk dat het nodig is vanwege het internationale karakter van Brussel, want in Brussel heeft driekwart van de inwoners een niet-Belgische herkomst. Wij moeten ons daaraan aanpassen, aldus beide excellenties.

Ook in Vlaanderen hebben we diverse steden: Antwerpen, Gent, Mechelen wellicht ook. In Antwerpen bijvoorbeeld heeft 55 procent van de inwoners een niet-Belgische herkomst. Moeten wij ons daar dan ook aan aanpassen, vraag ik mij af?

Minister, mijn vraag is heel eenvoudig. Wilt u gelijkaardige voorstellen doen voor onze Vlaamse steden en gemeenten? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mijnheer Warnez.

Kijk, Vlaanderen is een eentalig gebied. Het Vlaamse Gewest is eentalig, het heeft één officiële taal, het Nederlands, en daar zetten wij volop op in. En dat is ook belangrijk, omdat je in Vlaanderen niet kunt functioneren zonder kennis van het Nederlands. Je hebt geen kans op sociale mobiliteit, je kunt niet praten met je burens, je verstaat de communicatie van de overheid niet, je kunt het schoolse traject van je kinderen niet volgen. Daarom is die Nederlandse taal cruciaal en belangrijk in Vlaanderen.

We hebben daarvoor een taalwetgeving, die ik als minister van Binnenlands Bestuur bewaak. Die taalwetgeving is een goed instrument. Het is heel eenduidig dat wij in Vlaanderen verder moeten blijven inzetten op de kennis van het Nederlands. Ik heb er als minister verantwoordelijk voor integratie en inburgering ook voor gezorgd dat de wachtlijsten werden aangepakt, dat er een performant systeem is. We zijn bezig met een proefproject om in het land van herkomst zowel maatschappelijke oriëntatie als hopelijk ook Nederlands als tweede taal (NT2) te kunnen aanbieden. Op die manier verwerven mensen die in de toekomst deel zullen worden van onze samenleving, die kennis van het Nederlands al op voorhand. We moeten elk initiatief dat we daar kunnen nemen, verder ondersteunen.

Ik geef nog één voorbeeld: het Plan Samenleven, een plan dat we samen met lokale besturen hebben afgesproken om het samenleven in diversiteit te ondersteunen en sociale mobiliteit te verhogen. Dat plan bevat 24 verschillende projecten. Het meest succesvolle project, het project waarop de meeste gemeenten hebben ingeschreven, is de kennis van het Nederlands. Voor mij is dat heel helder: Nederlands is cruciaal en staat centraal in Vlaanderen om aan één gemeenschap in al haar diversiteit te werken, om mensen met elkaar in contact te brengen. Wij hebben daar een heel helder beleid in en wijken daar niet van af.

Het is evident dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een andere realiteit is. Dat is niet een eentalig taalgebied. Dat is een tweetalig taalgebied, met bovendien een heel sterke internationale dimensie. Het debat moet daar maar gevoerd worden onder de Brusselaars. Wij in Vlaanderen hebben, denk ik, een heel duidelijke lijn: Nederlands is een absolute voorwaarde om goed te functioneren. We ondersteunen dat maximaal. Voor ons is dat een verbindend element. Daarin bewandelen wij met deze regering vandaag de juiste lijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, ik ben blij dat dat voor u heel helder is. Dat is het voor ons ook. U zegt letterlijk dat wij het Nederlands zullen gebruiken om

mensen te verbinden. Brussel is een tweetalig gebied. Daar hebben we het Frans, maar ook het Nederlands omdat we geloven dat Vlamingen een belangrijke plaats hebben in Brussel. We moeten dat blijven ondersteunen. We moeten dat blijven stimuleren. We moeten daar niet flauw over doen.

Ik zou het interessant vinden, minister, dat u met uw liberale collega's samenzit en hen ervan overtuigt dat uw principes hun principes moeten worden, zodat ook zij vinden dat je als je in Brussel bent via het Nederlands elkaar kunt ontmoeten, dat je via het Nederlands met de overheid kunt praten, dat je via het Nederlands naar kwaliteitsvol onderwijs kunt gaan in Brussel.

Minister, mijn heel eenvoudige vraag aan u is: wilt u uw collega's ervan overtuigen dat het Nederlands in Brussel dermate belangrijk is dat je daar de burgers mee kunt verbinden, dat je daar overheden mee kunt samenbrengen en dat je de Vlamingen daarmee kunt ondersteunen?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): In Vlaanderen is het heel simpel: er is maar één administratieve taal en dat is het Nederlands. We wijken daar geen millimeter van af. We investeren ook massaal in de kennis van het Nederlands. Er is geen plaats voor het Engels, niet in Vlaanderen maar ook niet in onze tweetalige hoofdstad Brussel.

Maar helaas bleef het niet bij dit ene belachelijke voorstel. De heer Gatz lanceerde ook voorstellen met betrekking tot het efficiënter maken van Brussel. De oplossing hiervoor was minder Vlaanderen. Wel, niet met ons, want we weten allemaal waartoe dit leidt: tot een Franstalige dominantie met een verschraling van het Nederlandstalig aanbod tot gevolg.

Het is jammer dat de liberale minister in Brussel alles wat Vlaams is de rug toekeert. Hij zaagt de tak af waar hij zelf op zit. Het is hoog tijd dat men in Brussel werk maakt van de wettelijke tweetaligheid, in plaats van ballonnetjes te lanceren die de kennis van het Nederlands net doen verwateren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Collega, dank u voor de vraag. Ik stel vast dat minister Gatz eerst de Vlaamse manifestanten in Brussel uitscheldt voor fascistten, en nu wil hij ook nog eens het Engels officieel als derde taal invoeren aan loketten en bij administraties. En dit terwijl Vlamingen al jarenlang vaak niet in hun eigen taal terecht kunnen aan de Brusselse loketten of in Brusselse ziekenhuizen. In plaats van daar iets aan te doen, mag de hele taalwetgeving, die de Vlamingen officieel beschermt maar die helaas te weinig wordt afgedwongen, zelfs op de schop. De focus van Open Vld ligt blijkbaar op het bedienen van die mensen die zich hier vestigen en die het vertikken om de taal van ons land te leren.

Minister, wanneer zal de Vlaamse Regering nu eindelijk eens op tafel kloppen in Brussel en garanderen dat elke Vlaming overal en altijd in zijn eigen hoofdstad in zijn eigen taal terecht kan bij de overheidsdiensten? Hoe lang blijven jullie nog gedogen dat de Vlaming een tweederangsburger in zijn eigen hoofdstad blijft en binnenkort, als het van sommigen afhangt, derderangsburger wordt. Als tegenprestatie voor wat Vlaanderen in Brussel investeert, zou dat toch wel mogen, me dunkt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik heb de indruk dat er op een nogal selectieve manier werd geluisterd naar de uiteenzetting van beide liberale mensen

vanuit Brussel. Daarin staat heel duidelijk dat Frans en Nederlands de officiële talen zijn. Alle communicatie, ook aktes en dergelijke, gebeurt in die officiële talen. Alleen aan het loket, voor informatie, is het belangrijk dat ook van het Engels, dat trouwens in Brussel ongelooflijk veel wordt gesproken en dat, tenzij ik mij vergis, een wereldtaal is, gebruik kan worden gemaakt want dat is de realiteit vandaag.

We zijn daarnaast ook, mocht het u ontgaan zijn, de Europese hoofdstad.

Daarnaast wil ik er toch even de nadruk op leggen dat in diezelfde communicatie de heer Sven Gatz heel duidelijk gezegd heeft dat hij het ongelooflijk belangrijk vindt dat alle Vlamingen in het Nederlands bediend moeten worden aan de loketten, dat de communicatie in het Nederlands moet gebeuren, en dat dat een gevecht is dat hij elke dag levert en zal blijven leveren. De redenering die men hier naar voren brengt, is dus gewoon pertinent onjuist. (*Applaus bij Open Vld*)

Daarnaast heeft hij ook gezegd – want daarjuist is ook het onderwijs aangehaald – dat er nog nooit zoveel tweetalige jonge gasten zijn afgestudeerd in Brussel, om de eenvoudige reden dat we er elke dag opnieuw op inzetten om zoveel mogelijk goede Nederlandstalige scholen te hebben in Brussel. Ik denk dus dat wat hier naar voren wordt gehaald, een populisme pur sang is. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, wie had kunnen denken dat dit Vlaams Parlement zo verkrampt zou reageren op een voorstel om Brussel te vereenvoudigen, om te zorgen voor minder politici in Brussel en om Brussel te moderniseren? (*Applaus bij Groen, Open Vld en Vooruit*)

Natuurlijk staat ook voor ons, de groenen, voorop dat het Nederlands daar altijd centraal moet staan, zeker in wat Vlaanderen doet in de hoofdstad. We moeten daar blijven aan werken. Collega Warnez, Brussel investeert ook in inburgering en wil dat ook blijven doen, absoluut. Maar ik zou toch durven te pleiten, collega's, voor wat meer openheid, voor wat meer relaxedheid bij het feit dat er in dit land heel veel mensen zijn, en in Brussel nog meer dan in Vlaanderen, die hier nieuw toekomen en die misschien op een bepaald moment eventjes gemakkelijker geholpen kunnen worden in het Engels dan in het Nederlands of het Frans. En dan denken wij dat dat moet kunnen, voor zover dat in de mogelijkheden ligt van de persoon aan het loket.

Minister, het is toch niet zo dat in Vlaanderen de ambtenaren aan het loket niet iemand mogen helpen in een andere taal wanneer ze die taal machtig zijn en bereid zijn om dat te doen? Dat moet toch kunnen? Die openheid moeten we toch aan de dag leggen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, laat me beginnen met vast te stellen dat we over het Vlaamse Gewest hier eigenlijk weinig discussie hebben en dat we het er allemaal over eens zijn wat mijn bevoegdheid betreft en dat iedereen blijkbaar ook opgezet is met de lijn van de Vlaamse Regering, die helder en eenvoudig is, die emanciperend en verbindend is. In Vlaanderen is Nederlands de voertaal en de contacttaal en moeten we alle inspanningen volhouden om mensen die in deze samenleving komen en het Nederlands niet machtig zijn, de taal zo snel mogelijk te laten verwerven.

Ten tweede moet ik vaststellen dat wij een boeiende discussie hebben over de taalwetgeving. Maar tot mijn spijt moet ik zeggen dat dat federale bevoegdheid is, dat die taalwetgeving van 1966 vastligt en dat iedereen zich daaraan heeft te

houden, ook de lokale besturen. En die taalwetgeving zegt heel eenvoudig dat wanneer mensen aan een loket komen in Vlaanderen, de ambtenaar met hen in het Nederlands moet converseren. Er zijn een beperkt aantal uitzonderingen, met een aantal cumulatieve voorwaarden. Maar algemeen is het zo dat als mensen aan een loket komen in Vlaanderen, bij de Vlaamse overheid, ze de Nederlandse taal moeten gebruiken. En de ambtenaar moet dat ook doen. Dat zijn de spelregels die we hebben afgesproken.

Nu gaan we naar Brussel. Brussel is natuurlijk een heel andere realiteit, want daar is er niet één officiële taal. Daar zijn er twee officiële talen. En het Nederlands heeft daar een minderheidspositie. Maar wat doen wij vanuit Vlaanderen? Wij investeren daar intensief in. En ik doe dat, tot spijt van wie het benijdt, onder meer samen met mijn collega Dalle, die daar een belangrijke verantwoordelijkheid heeft, maar ook met de Brusselse collega Sven Gatz. Wat hebben wij gedaan? We hebben gisteren in de commissie nog een applaus gekregen van mevrouw Tavernier, die samen met ons vaststelde dat wij wat betreft de verplichte inburgering 20 procent van de mensen kunnen bereiken. Mijn ambitie is meer. Ik wil naar een derde gaan. Maar 20 procent is op zich niet slecht.

Wat doet collega Weyts? Hij zorgt er mee voor dat in Brussel 21 procent van de kinderen in het Nederlandstalige onderwijs zit. We gaan die investeringen volhouden. We hebben vorig jaar, in 2022, een recordaantal mensen gehad die Nederlands als tweede taal (NT2) volgen: 59.000 in Vlaanderen en in dat vermaledijde Brussel, samen met de inspanningen van collega Gatz, een record van 15.000 mensen die in 2022 de Nederlandse taal wilden leren.

We verankerden de subsidies voor het Huis van het Nederlands op een hoog plafond. Die fluctueren niet meer jaar na jaar. We hebben die verhoogd. Opnieuw: het is samenwerking op een positieve manier. De inspanningen die we dus doen om het Nederlands te promoten en uit te dragen, meer mensen kennis te laten maken met de taal en met het belang van het Nederlands, steunen we honderd procent. Maar dat is natuurlijk een heel andere discussie dan de discussie die aangeraakt is of men in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met zijn twee talen nog een andere contacttaal mag gebruiken of niet. In Vlaanderen moeten we dat absoluut niet doen want dat is een eentalig gewest. Dat is heel helder. Brussel is multilingualer, ook officieel. Dat is een ander debat. Ik ga me niet in dat debat gooien. Dat is een debat dat men in Brussel moet voeren. Mijn debat in Vlaanderen is glashelder. In Vlaanderen is Nederlands de voertaal, de contacttaal, de verbindende taal en daar moeten we blijven op verder werken zoals we dat de voorbije jaren gedaan hebben. Dat is de positie van de Vlaamse Regering. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz, Marino Keulen en Jean-Jacques De Gucht)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, u zult van mij uiteraard bevestiging horen dat we vanuit Vlaanderen heel wat inspanningen doen om het Nederlands te versterken in Brussel. U zult in minister Dalle daar uiteraard de ideale partner, de promotor voor vinden. Maar ik vind het dan jammer dat door uitspraken van op z'n minst twee liberale collega's van u die inspanningen een stuk tenietgedaan en geminimaliseerd worden en dat gezegd wordt om toch het Engels in de plaats te nemen. Minister, ik vind het jammer dat u zegt dat u zich niet met dat debat gaat bemoeien. U kent die twee mensen. Spreek met hen. Overtuig hen ervan dat Nederlands de ideale taal is om elkaar te ontmoeten. Minister, Brussel is vandaag tweetalig en zal morgen ook tweetalig blijven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de volle dierenasielen en dierenpensions en de daarmee verband houdende opvangproblemen voor dieren deze zomer

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Collega's, minister, in de media tonen honden- en kattenpensionuitbaters en dierenasielen zich ongerust over de komende zomer, en terecht. Uit een rondvraag bij honden- en kattenpensions blijkt dat die nagenoeg al allemaal vol zitten en dat reservaties voor de komende zomer zelfs bijna niet meer mogelijk zijn. Dat wordt ook bevestigd door HOKAPE, de beroepsvereniging. Of het nu gaat over honden of katten, dat maakt volgens hen geen verschil uit.

Ook veel dierenasielen, onder andere in Turnhout, Mechelen en Leuven, laten weten dat ze nu al volzet zijn en zelfs met lange wachtlijsten geconfronteerd worden. Bijvoorbeeld het dierenasiel van Turnhout stelt dat het pas een nieuwe hond kan opnemen wanneer er een dier geadopteerd wordt. Ze hebben daar nu al een wachtlijst van dertig dieren. Ook Mechelen laat weten dat ze aan de maximum-capaciteit zitten en een wachtlijst van veertig dieren hebben. Ze verwachten ook nog dat die lijst de komende weken zal aangroeien.

Minister, in de zomer stijgt traditioneel de nood aan opvang van dieren. De asielen vrezen dan ook dat veel dieren achtergelaten zullen worden en op straat belanden, dat ze aan een boom worden vastgebonden of gewoon uit de auto gezet worden. De asielen zullen deze dieren dan moeten weigeren omdat ze al overvol zitten. Ook geven verschillende asielen aan dat als er geen betere ondersteuning vanuit Vlaanderen komt, ze zich genoodzaakt zien om hun erkenning in te leveren en hun opvang definitief stop te zetten.

Minister, welke initiatieven gaat u nemen om te voorkomen dat dieren achtergelaten worden en op straat belanden omdat de asielen al overvol zitten?
(Applaus bij het Vlaams Belang)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U gooit pensions en dierenasielen op één hoop. Voor alle duidelijkheid zijn pensions – dat zult u met mij eens zijn – een soort van hotels voor dieren tegen betaling. Daar gaat meestal een winstoogmerk mee gepaard. Het is iets anders wanneer het gaat over dierenasielen die dat op vrijwillige basis zonder winstoogmerk doen en die vandaag essentieel geworden zijn voor ons dierenwelzijnsbeleid en waarvoor wij ook als Vlaamse overheid, sinds wij ter zake bevoegd zijn, absolute inspanningen gedaan hebben. Dat was ten eerste op het vlak van financiële ondersteuning. We hebben gezorgd, en nu nog zelfs, voor een aanpassing van de financiële steun waardoor wij nu vanuit Vlaanderen een financiële steun geven van de grootteorde van 1,7 miljoen euro per jaar. Tot 2014, toen de Federale Regering bevoegd was voor Dierenwelzijn en dus voor de dierenasielen, ging er welgeteld 15.000 euro op jaarbasis naar de dierenasielen. We hebben dat budget meer dan verhonderdvoudigd dankzij de Vlaamse tussenkomst.

We zorgen ook voor een professionalisering van de medewerkers. We bieden een gratis cursus aan die ervoor zorgt dat die asielmedewerkers worden geprofessionaliseerd. Alleen vrijwilligheid en enthousiasme volstaan niet, we willen daar ook meer professionalisme inbrengen.

We hebben ook gezorgd voor het stimuleren van de uitstroom. Het is goed dat u het aanbrengt, want dan kunnen we nog eens reclame maken voor de website

die wij op poten hebben gezet: <https://www.adopteereendier.be/>. Daarin staat het aanbod van alle dieren in alle asielen in Vlaanderen die voor adoptie worden aangeboden. We zijn begonnen met misschien tien dieren, en vandaag staan daar 1700 dieren op. Als u dus een levend wezen in huis wilt halen, kijk dan toch naar [adopteereendier.be](https://www.adopteereendier.be/), daar hebt u een fantastisch aanbod.

We weten dat we een beetje het slachtoffer zijn van ons eigen succes. Het aanbod en de capaciteit in de asielen staan onder druk, daarom luidt de boodschap richting de asielen altijd dat wij hen een open hand blijven reiken. We kunnen altijd 'case by case' ondersteunen wanneer er een concrete vraag komt. Wij kunnen ondersteunen om ervoor te zorgen dat de capaciteit – ook al is het een noodcapaciteit, en ook al is die tijdelijk – wordt uitgebreid. Wij willen altijd assisteren. Via het Vlaams Dierenwelzijnsfonds willen we altijd financieel tussenkomen. Op elke manier die we kunnen, willen we helpen.

Het is zo dat de Vlaamse overheid meer doet dan ooit voor de asielen, en de asielen doen meer dan ooit voor de dieren. Dat partnerschap willen we gestalte blijven geven. Ook in situaties van nood zijn we altijd bereid om op te treden, en om te assisteren.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw uitgebreid antwoord.

Ik geef u gelijk. Het is waar dat we de asielen wel al een beetje ondersteunen. Maar 3000 euro subsidie op jaarbasis is een druppel op de hete plaat als je dikwijls 50.000 euro aan dierenartskosten hebt.

Ik heb een ander voorstel voor u. In Nederland werken de asielen heel goed samen, en daar is er een databank waarin alle asielen zijn opgenomen. Als een asiel zelf volzet is, kan men daarin zien welke andere asielen nog niet aan hun maximumcapaciteit zitten. Men kan dan uitwijken naar die asielen waar nog plaats is, om de dieren daar onder te brengen. Zo moet je niet met een wachtlijst werken. Minister, alle erkende asielen in Vlaanderen werken samen met het computerprogramma Animal Shelter. Misschien is het mogelijk om dat programma uit te breiden met een databank? We kunnen ook hier in Vlaanderen een databank toevoegen, zodat de asielen kunnen kijken waar er nog opvangmogelijkheden zijn als het eigen asiel volzet is. Zo kunnen we hier alle opvangplaatsen optimaal benutten.

Minister, bent u bereid om op korte termijn een databank op te richten naar het voorbeeld van Nederland, zodat ook bij ons alle opvangplaatsen optimaal worden benut en er geen dieren gedumpt moeten worden? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, de naweën van covid laten zich inderdaad enorm voelen in de asielen. Heel veel mensen hebben in die periode een hond of ander dier aangekocht, men voelt dat daar enorm. Het is goed dat we met deze Vlaamse Regering heel hard inzetten op de professionalisering van de asielcentra, maar ze hebben het echt heel moeilijk, en hebben de steun van de regering echt nodig.

We zullen binnenkort een hoorzitting hebben over die problematieken, en dan zullen we in de commissie Dierenwelzijn zeker nog naar u komen met verdere aanbevelingen. Maar de zomer staat voor de deur. Mensen zullen misschien hun hond opnieuw achterlaten. Mensen die op vakantie gaan in het buitenland, zullen misschien een hond naar hier importeren.

Minister, u bent beleidsvoerder. Welk plan hebt u nu al om de problematiek en de extra druk die er zit aan te komen voor onze asielcentra te voorkomen?

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, het is crisis na crisis voor dierenliefhebbers. De problematiek van de overvolle asielen is niet nieuw. We hebben er tijdens de coronacrisis voor gewaarschuwd. Helaas is dat ook waar geworden de jaren erna. Nu heb je dus asielen die vol zitten. Het Blauwe Kruis van de Kust zegt dat ze nu al aan hun maximum zitten, en de zomer moet nog komen. Ik ondersteun ten volle de vraag naar een zomerplan, dat was ook een van mijn vragen. Als het nu al vol zit, moeten we niet alleen sensibiliseren, maar dan moeten we ook samenzitten met de asielen om te bespreken hoe we de zomer zullen doorstaan. Anders zal het alternatief zijn dat mensen hun dieren gaan dumpen, met alle gevolgen van dien.

Het is duidelijk, en de verschillende asielen zeggen dat ook, dat er nood is aan strengere regels. Die strengere regels moeten de toevoer stoppen, en die broedfokkers die inspelen op emoties van mensen en op illegale manier puppy's die veel te jong en niet gesocialiseerd zijn, naar hier halen. Er is de problematiek van de designerpets. Er moeten ook strengere regels zijn voor het houden van dieren. In Wallonië gaat men uit van een impliciete vergunning: je mag geen dieren meer houden als je ze ooit al eens mishandeld hebt.

Mijn vraag, minister, is dus: gaat u met die sector samenzitten om effectief op korte termijn een zomerplan te maken? Wanneer kunnen we van uw kant eindelijk maatregelen verwachten die verder gaan? We wachten al zeer lang op de codex en op maatregelen. Ik krijg graag een beetje toelichting daarover.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik denk dat er twee elementen zijn in de vraag die collega Sterckx stelt.

Een eerste element zijn de dierenasielen, die op dit ogenblik inderdaad vol zitten en te weinig capaciteit hebben. In de commissie heb ik het er met u al een paar keer over gehad. U spreekt altijd over preventie en sensibilisering, zodat de mensen de juiste honden aankopen. Ik ben het ermee eens dat we daarmee moeten voortdoen, maar vind dat onvoldoende. Vanuit Vooruit blijven wij dus pleiten voor een strengere Kennelwet, en eventueel ook een verplichte opleiding of infosessies voor mensen die een hond aanschaffen.

Een tweede element dat mevrouw Sterckx aanhaalt, is het verlot. Ik denk inderdaad dat het goed is dat u begonnen bent met het subsidiëren van de dierenasielen. U bent daarmee begonnen en dat strekt u tot eer. Misschien is het toch ook niet slecht dat u probeert te bekijken in welke mate u extra subsidiëring kunt voorzien voor de zomerperiode, zeker en vast voor de dierenasielen. Als de toevloed komt, zouden zij die kunnen opvangen.

Ik heb het dikwijls over de dierenasielen, want ik volg u: er is een verschil tussen private dierenpensions en dierenasielen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is enorm triestig dat er de laatste maanden nog nooit zoveel dieren zijn opgenomen, en er zelfs dieren geweigerd moeten worden. Dat is een problematiek die we hier in het Vlaams Parlement al dikwijls hebben besproken. Die problematiek hangt ook samen met impulsaankopen, of problemen met de import van dieren in Vlaanderen. Minister, het is dan ook goed

dat Vlaanderen initiatieven neemt om net die hardwerkende dierenasielen te ondersteunen. U hebt net gezegd dat er jaarlijkse werkingssubsidies zijn, energiesubsidies, het decken van de kosten bij inbeslagnames en de inzet op verdere professionalisering.

Ik ben het ook met u eens dat we ons niet alleen moeten focussen op de instroom bij dierenasielen, maar ook op het realiseren van de doorstroom uit de dierenasielen. Zo bestaat er inderdaad de website adopteereendier.be. Ik wil nogmaals een oproep doen om daar een kijkje te gaan nemen of om een bezoek te brengen aan de Vlaamse dierenasielen. Daar zitten heel wat dieren te wachten op een gouden mandje, en ze verdienen het.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat je enkele oorzaken kunt aanduiden voor de toeloop en het gebrek aan capaciteit. Ten eerste zijn er inderdaad de covid-aankopen, waarbij men getracht heeft om in die tijden van soms letterlijke isolatie de eenzaamheid te bestrijden door een dier aan te schaffen, misschien zonder goed na te denken.

Ten tweede zien we ook een financieel aspect. Men biedt meer dieren voor adoptie aan, omdat men zegt het financieel niet meer te kunnen bolwerken en niet goed te hebben nagedacht bij de aanschaf van zo'n dier. Vanwege diezelfde financiële reden, zijn mensen ook minder geneigd om een dier te gaan adopteren.

Ten derde moet ik erkennen dat we als Vlaamse overheid zelf ook enige schuld hebben aan de druk op de capaciteit. Met een kordaat dierenwelzijnsbeleid gaan we ook steeds meer optreden, meer controles uitvoeren, meer klachten behandelen, waardoor we ook steeds meer dieren in beslag nemen. We nemen in een welvarend land als Vlaanderen per maand toch 450 dieren in beslag. We doen dat bijna enkel wanneer de situatie voor de dieren in kwestie levensbedreigend is. We moeten met die 450 dieren ook ergens naartoe, en dat zijn dan meestal de asielen. Daarom hebben we er ook voor gezorgd dat er een financieringssysteem op poten is gezet. Dat zorgt enerzijds voor een basisfinanciering van 3000 euro. Het is niet waar dat het gewoon 3000 euro per asiel is; dat is enkel de sokkel-financiering. Daarbovenop krijgen ze extra middelen, à rato van de capaciteit die ze hebben, het aantal dieren dat ze uiteindelijk voor adoptie aanbieden, en, zelfs voor een fikse prijs per dag, het aantal dieren dat men op grond van onze inbeslagnames opvangt. De financiering is dus veel ruimer dan dat, en gelukkig maar.

Maar ik besef ten volle dat wij de asielen altijd een helpende hand moeten blijven reiken, en dat doen we ook. Mijn deur staat altijd open voor individuele aanvragen, want generiek beantwoorden gaat niet omdat situaties verschillen. We zeggen ook altijd dat we financieel willen tussenkomen om te voorzien in een noodcapaciteit.

U zegt dat ze in Nederland een databank hebben waar asielen met elkaar geconnecteerd zijn waardoor men weet waar er capaciteitsnood en capaciteitsoverschot is. Ook op dat vlak zijn we Nederland voor. Inzake het dierenwelzijnsbeleid in algemene termen kijkt men regelmatig naar ons. Ik word daar regelmatig gevraagd om te spreken over ons Vlaams dierenwelzijnsbeleid.

Wij hebben Animal Shelter als beheersysteem opgericht. Het heeft wat tijd gekost om alle dierenasielen daarop te laten connecteren. Ze brengen hun capaciteit in, dus alle dieren die ze op dat moment opvangen, en schrijven de dieren die worden geadopteerd weer uit, zodoende dat we daar zicht op hebben. We zijn dat nu allemaal aan het 'inputten'. Het is niet gemakkelijk om sommige

dierenasielen afstand te laten nemen van de eigen boekhoudkundige systemen. Ik begrijp dat, want die willen vasthouden aan wat ze tot hiertoe altijd gehanteerd hebben. Bij sommige gaat het om gedateerde systemen, bij andere om betere systemen. Maar we hebben gewoon één systeem nodig, namelijk Animal Shelter. Dat loopt nu eigenlijk goed en we kunnen iedereen laten connecteren om er effectief voor te zorgen dat we kunnen suggereren welke asielen ruimte en capaciteit hebben en welke asielen een nood hebben, en of die elkaar kunnen helpen.

Dus we reiken opnieuw vanuit het perspectief van de ratio een helpende hand aan de asielen, omdat we weten dat zij vandaag meer dan nodig zijn. Wij willen vanuit de Vlaamse overheid en deze Vlaamse Regering resoluut blijven investeren, een veelvoud ten opzichte van wat men in het verleden deed, ten voordele van dierenwelzijn.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw antwoord. Het klopt dat u een basissubsidie van 3000 euro uitreikt, maar asielen laten me ook weten dat ze voor de inbeslagname van dieren

10 euro per dag krijgen per dier, en dat ze daar dan bovenop hun medische kosten kunnen verhalen. Ze moeten dan een dossier opstellen en aan de dienst Dierenwelzijn vragen om tussen te komen in de medische kosten, zodat ze dit zelf niet meer hoeven te verhalen op de eigenaars van wie de dieren in beslag genomen zijn. Maar in de praktijk worden bijna al die dossiers geweigerd. De asielen ervaren dit als weinig echte steun vanuit de dienst Dierenwelzijn.

U geeft zelf aan dat Vlaanderen een voortrekker is op het vlak van dierenwelzijn, maar ik vind toch dat wij in de praktijk nog steeds achterop hollen en dat het in heel veel dossiers duidelijk is dat zelfs Wallonië, Nederland en Duitsland qua dierenwelzijn meer voorloper zijn dan wijzelf. Alle asielen trekken nog steeds aan de alarmbel, maar eigenlijk verandert er structureel niet veel. Er is nog altijd geen degelijke professionalisering. Dus minister, dierenwelzijn is echt wel meer dan af en toe eens in de boekjes staan met je hond of je varken. Het wordt hoog tijd dat het dierenwelzijn een prioriteit wordt op uw agenda en dat u dat niet enkel wilt gebruiken om electoraal te scoren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van Google in het onderwijs

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Sinds de coronacrisis zien we een serieuze digitalisering in ons onderwijs. Dat zorgt ervoor dat het belangrijk is om de juiste regels af te spreken met de aanbieders van educatieve software en diensten. Je hebt daar kleine, maar ook heel grote spelers zoals Google. De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) stelt duidelijk dat er vandaag geen dwingende voorwaarden bestaan of opgelegd kunnen worden om te garanderen dat de privacy van de leerlingen en bij uitbreiding ook van hun ouders wordt gegarandeerd.

En nu is mijn vraag dan ook vrij eenvoudig, minister. Op welke manier gaat u aan de slag met de aanbevelingen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC)? Want de VTC benadrukt duidelijk dat

het realiseren van dezelfde waarborgen als wat men in Nederland heeft, essentieel is voor het Vlaams onderwijs en dat het gebruik van Google niet kan zonder die waarborgen, wat vandaag wel degelijk het geval is binnen het onderwijs. Ze herinnert eraan dat het in de eerste plaats over informatie over de leerlingen gaat, maar bij uitbreiding ook over ouders en wettelijke vertegenwoordigers en medewerkers, wat toch wel een ernstig probleem stelt, minister. Graag hoor ik uw visie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De Digisprong is inderdaad veel meer dan enkel een investering van een half miljard euro in ICT-toestellen allerhande. Het gaat ook over investeringen in digitale leermiddelen, in opleidingen, in omkadering, maar ook in beveiliging. Dat hebben we ook altijd meegenomen als iets belangrijks. Ik heb in dat kader eind mei inderdaad een schrijven ontvangen van de VTC waarbij ze zegt dat ze van oordeel is dat in de eerste plaats de ontwikkelingen in Nederland verder moeten worden opgevolgd. Er moeten minstens gelijkaardige toelagen en garanties bekomen worden van het Vlaams onderwijs in hoofde van Google. Eerlijk gezegd heb ik al van tevoren, enkele jaren terug, initiatieven genomen ter zake, omdat we wel bevreesden dat daar mogelijk problemen zouden zijn. Dat was al in 2021, zodra er in Nederland enig onderzoek daaromtrent werd gevoerd. Er werd gezegd dat er mogelijk toch wel privacyrisico's zouden kunnen opduiken bij het gebruik van Google G Suite. We hebben actie ondernomen en zelf vanuit ons Kenniscentrum Digisprong contact opgenomen met Google over de resultaten van dat onderzoek en de gevolgen voor ons onderwijs. Dat heeft begin 2022 geresulteerd in een 'commitment letter' van Google waarbij bepaalde afspraken werden aangegaan, namelijk dezelfde bescherming zoals die ook geldt voor Nederland.

Het is natuurlijk zo dat alle scholen in het kader van de vrijheid van onderwijs vrij zijn om te kiezen met welke partner en met welke leveranciers ze in zee gaan, ook inzake ICT, maar op dat vlak faciliteren wij wel. Wat doen wij? Wij hebben via het Kenniscentrum Digisprong al in maart 2022 een technische handleiding ter beschikking gesteld voor de ICT-coördinatoren: waarop moet je letten en hoe zorg je er ook voor dat er afdoende aandacht is voor beveiliging? Concreet bevat die handleiding ook tips en tricks voor instellingen om met mogelijke privacyrisico's om te springen en om die maximaal te reduceren. Maar intussen zijn ook de gedachten en bemerkingen geëvolueerd en ik heb daarom samen met Nederland het initiatief genomen en heb ik mijn Nederlandse collega gecontacteerd met een vraag tot samenwerking. Zo kunnen we ten eerste zien of we ervoor kunnen zorgen dat we samen sterker staan in de onderhandelingen met Google. Ten tweede proberen we dit te escaleren naar het niveau van de Europese Commissie, want uiteindelijk zijn wij niet de enigen die gebruikmaken van Google en zijn wij niet het enige onderwijssysteem dat dat doet. Daar hebben we een principieel akkoord rond om op dat vlak samen aan de slag te gaan.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Een terechte opmerking, want wat er vandaag is, is realiteit. Die handleiding met tips en tricks is heel goed. Voor kleinere spelers kan een scholengemeenschap of een coördinator daarmee omgaan. Als het gaat over grote spelers zoals Google, is de realiteit dat die kleine school het daar toch bijzonder moeilijk mee heeft. Dit is een wederkerende uitdaging, niet alleen voor een democratie, maar in het algemeen. We moeten ervoor zorgen dat we die privacy kunnen garanderen. Het is een hele goede zaak dat u samen met Nederland in dialoog gaat, maar ik denk inderdaad dat we het groter moeten durven te zien en dat we vanuit Europa daar een duidelijke richtlijn voor

hebben die ervoor zorgt dat we in elke school de privacy van elke leerling kunnen garanderen. Dan moeten we genoeg macht hebben om dat te doen.

Het is inderdaad bijzonder moeilijk voor Vlaanderen of voor een scholengemeenschap om dat te doen ten opzichte van grote spelers zoals Google. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, u hebt met Digisprong het budget voor digitalisering vertienvoudigd. Dat is prachtig, maar zo'n digitalisering, zeker op zo'n grote schaal, zorgt uiteraard ook voor een aantal uitdagingen.

Er is nu inderdaad de brief van de VTC in verband met het gebruik van Google for Education door de basisscholen en het secundair onderwijs. Uit de brief blijkt ook dat u er al heel lang mee bezig bent, sinds 2021. De gesprekken verlopen niet altijd even vlot, maar ze lopen in ieder geval. Ik denk dat het een heel goede zaak is dat u gaat samenwerken met Nederland. Met Nederland staan we zeker sterker. De VTC doet een aantal suggesties, maar ik vind die vrij vaag. Dat is geen verwijt, want zij zijn ook niet goed op de hoogte van de situatie in Nederland. Ik denk dat het vooral belangrijk is om geen paniek te zaaien bij de scholen.

Ik wil deze tussenkomst ook nog gebruiken om de scholen nog eens te wijzen op het belang en de meerwaarde van het recent opgerichte Kenniscentrum Digisprong, waar ze zeker terechtkunnen met vragen om ondersteuning en advies. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega De Gucht, dank u wel voor de vraag.

Ik denk dat het belangrijk is dat dit inderdaad op Europees niveau wordt aangepakt, maar we moeten niet wachten tot het daar allemaal is geregeld, want het zal allicht nog een aantal jaren duren eer dat helemaal rond is. De privacy-issues binnen ICT-onderwijs zijn natuurlijk ook een evolutief gegeven. Ze worden steeds complexer. De grote spelers zoeken natuurlijk ook sluiptwegen om nog meer gegevens aan onze gebruikers te ontfutselen.

Minister, u zei dat u de ICT-coördinatoren tips en tricks hebt bezorgd, maar ik denk dat er meer nodig is dan dat. Wat wilt u vandaag doen, in afwachting dat Europa ten gronde ingrijpt, om hen sterker te maken om deze taak ten volle te kunnen aanpakken? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (cd&v): Minister, met Digisprong hebben we inderdaad al een heel traject opgestart, en daar komen natuurlijk een aantal risico's bij kijken. Voor de duidelijkheid in het debat, het gaat niet over kleine spelers. De VTC heeft het wel degelijk over Google, dat we toch geen kleine speler kunnen noemen. De VTC stelt dat indien er niets gebeurt, indien er geen waarborgen zijn, het heel duidelijk is dat alle scholen die met Google werken, tegen 1 september 2024 zullen moeten stoppen met op deze manier werken als hun ICT structureel is ingebed.

U hebt verwezen naar de tips en tricks. In de technische handleiding waarnaar u verwees, zien we heel duidelijk dat er ondertussen ook al wel een update is geweest, in mei 2023, dus een paar weken geleden. Daarbij werd ook heel duidelijk verwezen naar de ontwikkelingen in Nederland. Ik denk dat het Kenniscentrum Digisprong een extra rol kan spelen wat dit betreft. Ziet u ook een rol voor hen?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik kreeg net een ingeving door collega Yalçın haar tussenkomst. De VTC is vrij radicaal, ze zegt dat men dat niet meer mag gebruiken, maar ik vraag me af in hoeverre dat eigenlijk afdwingbaar is in ons systeem van onderwijsvrijheid. Kan men dat aan de scholen opleggen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik hoop dat we samen met Nederland, één als Nederlanden, ook op de deur van de Europese Commissie kunnen gaan kloppen, maar intussen blijven we niet bij de pakken zitten, blijven we daar niet op wachten. We hebben nu op korte termijn opnieuw een overleg met Google zelf, zoals we dat voorheen ook al hebben gehad, om samen met hen te bekijken in welke mate er aan de bemerkingen van de VTC kan worden tegemoetgekomen.

Daarnaast hebben we ook ons kenniscentrum Digisprong. Op mijn vraag is men gestart met een haalbaarheidsstudie over hoe men in Vlaanderen in de toekomst gegevensbeschermingseffectbeoordelingen kan uitvoeren bij Vlaamse en internationale adtech-spelers. De scholen krijgen steeds meer aanbod uit verschillende hoeken, wat op zich een goede zaak is, maar we moeten hen wel een tool geven zodat ze in functie van gegevensbescherming kunnen beoordelen wat hen wordt aangeboden.

Tot slot, u hebt gelijk, mevrouw Grosemans. We moeten de scholen ook enigszins geruststellen, dit is geen nieuw probleem. We zijn in nauw overleg met het VTC, maar ook met Google, met Nederlandse en andere autoriteiten. Het einddoel blijft om de privacyrisico's verbonden aan wat Google en andere spelers aanbieden, tot een minimum te beperken, zodat scholen dit kunnen blijven gebruiken. Als er aanpassingen moeten gebeuren, dan gaan de scholen de nodige tijd krijgen om die door te voeren. Maar we blijven waakzaam en we zorgen ervoor dat we niet alleen iets kunnen bewerkstelligen voor Vlaanderen, en eventueel ook voor Nederland, maar ook op Europees niveau.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mevrouw Grosemans zegt dat de VTC vrij vaag is, maar het is eerder zoals mevrouw Yalçın zegt. De VTC is niet vaag, ze zegt dat we eigenlijk moeten stoppen, tenzij men garanties krijgt die minstens even ver gaan als diegene die Nederland heeft. Dat gaat niet over het al dan niet geruststellen van het onderwijs, maar het gaat vooral over hoe we die privacy kunnen beschermen. We moeten ons daar heel erg bewust van zijn. We moeten niet panikeren maar we moeten meer dan waakzaam zijn, we moeten daar heel actief in optreden. U had het darnet over Nederland, maar ik ga ervan uit dat u dit, mits enige kennis van het Engels, ook met andere landen van de Europese Unie bespreekt. Als u daarin meegaat, kunt u dit aanwenden om een duidelijk tijds kader te creëren.

Wat we echt nodig hebben, is een duidelijk tijds kader, zodat we weten waar we naartoe gaan, tegen wanneer, en hoe gaan we ervoor gaan zorgen dat we zo snel mogelijk naar de Europese Unie gaan. Europa heeft het gewicht om met die bedrijven in dialoog te gaan en afdwingbare redenen naar voor te brengen. Op die manier kunnen we het op een juiste manier implementeren, zodanig dat elke leerling, maar ook de ouders, beschermd zijn in hun privacy in Vlaanderen. *(Applaus van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitzonderingen op het verplichte gebruik van herbruikbare bekertjes tijdens evenementen

ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van herbruikbare bekertjes op evenementen

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, deze zomer zijn er 1700 festivals die gebruik zullen maken van herbruikbare bekertjes. De Gentse Feesten hebben anderhalf miljoen bezoekers per jaar, gespreid over verschillende podia over heel Gent. Zij slagen erin om herbruikbare bekertjes te gebruiken op hun feesten. De conclusie is dat herbruikbare bekertjes kunnen. Als u wilt inzetten op het hergebruik van bekertjes, dan is de voorwaarde dat iedereen op tijd op de hoogte is van wat kan en wat niet kan, en van eventuele uitzonderingen: zowel festivals die het organiseren als diegenen die de herbruikbare bekertjes moeten produceren. Op die manier kunnen vraag en aanbod elkaar volgen en kan het logistiek georganiseerd worden.

Het zou een echte gamechanger zijn als al die grote spelers daarin meegaan. Dat zou betekenen dat de prijs van de herbruikbare bekertjes gedrukt wordt en dat de organisatie van wasstraten om die herbruikbare bekertjes te wassen, goed geïmplementeerd en uitgerold kan worden. Dat komt dan in de plaats van het organiseren van het ophalen van wegwerpbekertjes en het verwerken daarvan.

Minister, het is dus belangrijk dat iedereen op tijd geïnformeerd wordt, en dat is uw verantwoordelijkheid. Producenten van herbruikbare bekertjes hebben aangegeven dat ze er klaar voor waren.

Wij horen hier andere verhalen dan in de pers. Minister, dit is een beslissing die al zolang geleden genomen is en waarvan heel wat festivals aantonen dat ze kan worden toegepast. Hoe kan het dat daar nu nog uitzonderingen op vergund moeten worden? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Voorzitter, minister, de situatie is al toegelicht door de collega. De omschakeling naar de herbruikbare beker zit er al een tijdje aan te komen. Ik hoor dat men zegt dat we tijd verliezen met die uitzonderingen, maar ik heb liever dat het goed gebeurt en dat men geen grote stock weggooit dan dat het halsoverkop gebeurt. Dan kan men met zaken gaan kampen die problemen geven.

Tegelijkertijd, als we bekijken wat er allemaal wel gebeurt, kunnen we concluderen dat de wil er wel is bij de sector. Op Graspop in Dessel kan men bekertjes verzamelen en daarmee visjes gaan vangen. Op de camping zou je herbruikbare bekertjes kunnen gebruiken, de halve liters zijn er al een tijdje in herbruikbare bekertjes. Zulke zaken wil de sector zeker en vast wel.

We hebben de grote festivals gehoord, die hebben een grote mond, we hebben dat overal kunnen lezen. Minister, er zijn in Vlaanderen ongelooflijk veel kleine festivals en verenigingen. Die kampen ongetwijfeld met een soortgelijke problematiek. Hoe vatten de deadline en mogelijke uitzonderingen net deze organisaties?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, Vlaanderen is een festivalland. We hebben tweeduizend grote en kleine festivals. Van die tweeduizend hebben er een

dertigtal een uitzondering. Dat is echt een kleine minderheid. De communicatie gaf twee jaar geleden al heel duidelijk mee dat we geen wegwerpbekers meer willen. Dat is logisch, iedereen die naar een festival is geweest, ziet de vuiligheid. Met de wind gaat dat richting plassen en natuur. Het opruimen of hoe dat evolueert is heel duidelijk.

We hebben gezegd dat iedereen vanaf 2023 massaal herbruikbare bekens moest hebben. Men kan een uitzondering vragen. Er zijn nu een dertigtal festivals op de tweeduizend die dat hebben gedaan. Ik wil die overgrote meerderheid bedanken dat ze wel die richting uitgaan. De dossiers voor een uitzondering zullen natuurlijk bekeken worden door de medewerkers van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Men zal moeten aantonen dat men het logistiek niet voor elkaar kreeg om alles te bestellen enzovoort. Heel wat festivals hadden nog een stock. Het federale marktverbod dateert van maart dit jaar. Dat is nog niet zolang geleden. Er zijn heel wat festivals die nog een stock hebben. De milieu-impact is er al grotendeels. Men kan twee dingen doen, ofwel de stock vernietigen ofwel die in 2023 opmaken. In ieder geval is dit jaar een overgangsjaar. In 2024 is er 'no way back' en zal iedereen herbruikbaar werken.

Ik wil eindigen met de noot van de Gentse Milieuschepen van Groen die vindt dat er zeker voor massa-evenementen hordes zijn die we nog moeten overwinnen. Ik zie bij enkele grote festivals dat ze dit jaar voor geleidelijkheid kiezen, bijvoorbeeld op de campings wel herbruikbare bekens, en volgend jaar dan overal. We gaan dat controleren, we hebben veel sensibiliserings- en informatiecampagnes gevoerd dit jaar. In 2024 zal iedereen, ook die dertig uitzonderingen op de tweeduizend, herbruikbaar moeten werken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, er zijn nu een dertigtal uitzonderingen verleend aan grotere spelers. De kleinere festivals hebben zich daar met heel veel succes rond georganiseerd en dat tot ieders tevredenheid, vooral ook van de bezoekers. Er zijn inderdaad nog een aantal hordes te nemen, minister. Mijn vraag is dan ook: welke ondersteuning zult u bieden aan kleine en grote festivals om die hordes te nemen, zodanig dat we hier volgend jaar niet opnieuw met dezelfde vraag staan, en dat er niet opnieuw uitzonderingen verleend zullen worden? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel voor de antwoorden, minister.

Ik heb het een en ander blijkbaar anders gehoord dan de collega. Begrijpend luisteren is toch een dingetje. Ik hoorde dat er dertig uitzonderingen zijn aangevraagd, die momenteel nog niet verleend zijn, maar u hebt daarbij niet aangegeven dat het alleen om grote evenementen zou gaan. Het lijkt mij ook zeer uitzonderlijk, dat dat dertig grote evenementen zouden zijn. Kunt u dat zo meteen misschien nog eventjes verklaren?

Het zou zonde zijn dat ze, wanneer ze nog met een grote stock zitten, zoals u aangeeft, die stock gaan weggooien – daar zijn we ook niks mee –, om dat dan in te ruilen voor een logistiek infarct. Ik hoop dus dat wanneer de leveranciers aangeven dat het voor hen kan, de festivals zeggen dat het voor hen kan, met nog een beetje extra tijd. De uitzonderingen dit jaar mogen natuurlijk geen voorafname zijn op volgend jaar. We hebben toch, minister, de garantie van de tijdelijkheid van die uitzondering? Dat heb ik ook juist begrepen uit uw uitleg, mag ik hopen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, collega's, het klopt dat er geen enkel land ter wereld is waar zoveel festivals plaatsvinden, maar voor de volledigheid wil ik toch ook stellen dat de festivals zich al vele jaren inzetten voor duurzaamheid, want ook zij vinden dat belangrijk. Op 15 juni wordt er inderdaad een volledige verplichting ingevoerd van het gebruik van herbruikbare bekertjes.

Maar, minister, ik vind dat u er zich nogal gemakkelijk vanaf maakt. U schuift het werk, ook de kosten, maar vooral ook de risico's volledig door naar de festivals. Ik vroeg u een tweetal weken geleden in de commissie om een plan B te voorzien, mocht er iets fout lopen, hetzij naar de beleving van die bekertjes toe, hetzij naar de wascapaciteit, want daar knelt wel degelijk het schoentje. We moeten vermijden, minister, dat de festivals twee keer de rekening zullen betalen. We moeten zorg dragen voor onze festivals, want dat maakt ons uniek in de wereld.

Vandaar dat ik volgende vraag heb: voorziet u nog een plan B naar ondersteuning toe, mocht er iets fout lopen? Want daar vragen wij toch uw aandacht voor. *(Applaus van Meyrem Almaci)*

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): In mijn thuisstad Gent is het gebruik van de wegwerpbekertjes op de Gentse Feesten al een tijdje voorbij. Het voordeel is dat je je geen weg hoeft te banen tussen de plakkende plastic bekertjes. Het nadeel is – dat moeten we ook durven te zeggen – dat het een heel gedoe is om nog een pintje te trakteren. Een van de andere nadelen daarbij is natuurlijk de afwas. En hoe groter het evenement, hoe groter die logistieke stromen. Niet enkel voor onze festivals, maar ook voor een aantal grote beurzen is dat effectief wel een grote uitdaging. Die inspanningen van grote en kleine organisatoren mogen wij natuurlijk niet onderschatten.

Minister, ik doe niet graag aan symboolpolitiek. De uiteindelijke doelstelling van het invoeren van de herbruikbare bekertjes zijn de milieuwinsten. Mijn vraag aan u is dan ook hoe u de milieueffecten van deze maatregel zult opvolgen en er ook verder over zult communiceren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister.

Enkele maanden geleden, na contacten met grote festivals en kleinere festivals, heb ik aan de alarmbel getrokken in de commissie. Ik wist dat deze problematiek er stond aan te komen. Ik heb toen expliciet gevraagd of er uitzonderingen aangevraagd konden worden en dat is nu gebeurd. Dertig van de tweeduizend hebben dat gedaan. Ik denk dat het goed is dat die uitzonderingsmaatregel er gekomen is. We hebben fantastische festivals, die moeten kwalitatief zijn en wij moeten daar met z'n allen uiteraard ook nog op een kwalitatieve manier iets kunnen drinken.

En daar is momenteel nog een probleem. Qua wascapaciteit is er momenteel nog een probleem en dat moet worden opgelost.

Minister, mijn vraag is tweërlei. In de eerste plaats vind ik het belangrijk dat er na de festivalzomer grondig wordt geëvalueerd met kleine en grote festivals, op alle vlakken: herbruikbare bekertjes, milieu, efficiëntie, wascapaciteit enzovoort. Aan de andere kant staat er nog iets aan te komen: het verbod op pet en blikjes in 2025. Het is belangrijk om ook dat al mee te nemen en te bekijken welke milieu-efficiëntiewinsten er daardoor al dan niet zouden kunnen zijn en dat goed op voorhand met hen te bespreken. Het heeft immers geen zin om een klein flesje pet uit te gieten in een herbruikbare beker, het is de bedoeling om

efficiëntie te bereiken op het vlak van het milieu. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: Goed, ben ik niemand vergeten? (*Neen*)

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Eerst wil ik aangeven dat meerdere studies aantonen wat de milieueffecten van herbruikbare bekertjes zijn. Die milieueffecten zijn er wel degelijk. Daarom hebben we bepaald dat herbruikbare bekertjes sowieso de regel zullen zijn. Er is dus geen plan B, men zal naar herbruikbare bekertjes moeten gaan.

Als ik de cijfers bekijk, mogen we toch wel zeggen dat die goed zijn. We komen van ver. Ik heb nog eens gekeken naar de cijfers van vorig jaar. Toen waren er nog heel veel wegwerpbekertjes, bijna allemaal, met een paar uitzonderingen van herbruikbare bekertjes. Vandaag vragen dertig organisaties van de tweeduizend een uitzondering. Dat zijn trouwens niet allemaal grote organisatoren. We merken dat de grote organisatoren kiezen voor geleidelijkheid. Ze weten dat ze vanaf volgend jaar, 2024, volledig voor herbruikbaar gaan, maar dit jaar kiezen ze op de campings en dergelijke al voor herbruikbaar. Van die dertig organisaties zijn er een paar grote, maar de rest zijn kleine organisaties. Die kleinere organisaties zitten nog met een stock die ze niet willen vernietigen. Dertig van de tweeduizend organisaties hebben dus een uitzondering gevraagd.

Er zijn verschillende initiatieven om de evenementen te ondersteunen. Het gaat over kennisdeling, affiches, informatiebladen, goede praktijkvoorbeelden, maar ook begeleidingstrajecten zitten daarbij.

In maart 2023 hebben we een conferentie gehouden rond herbruikbare materialen, waaraan driehonderd mensen hebben deelgenomen.

Tot slot zal de OVAM heel wat praktijkbezoeken doen. Het is logisch dat we na de festivalperiode een evaluatie zullen doen, mevrouw De Vroe.

Trouwens, die dertig organisaties hebben een uitzondering gevraagd, maar – en daar moet ik mevrouw Schauvliege corrigeren – ze hebben die nog niet verkregen. Dat is een belangrijke nuance. Die dossiers moeten natuurlijk wel worden bekeken. Er staat heel duidelijk in dat ze ook moeten kunnen motiveren. Ze kunnen bijvoorbeeld niet zomaar zeggen dat ze geen zin hebben om voor herbruikbaar materiaal te kiezen. Dat is niet de regel. We hebben heel duidelijk gecommuniceerd dat die uitzonderingen moeten worden gemotiveerd en dat ze moeten aantonen waarom ze geen herbruikbare bekertjes kunnen gebruiken.

Die dertig dossiers zullen nog worden beoordeeld op de inhoud. Vanaf volgend jaar is er no way back, dan zal het allemaal herbruikbaar zijn. Dat is goed voor ons milieu, maar het is ook aangenamer, want er ligt minder plastic op de grond.

Hiermee hebben wij met deze regering alweer een belangrijke milieumaatregel genomen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, heel wat festivals doen het al en bezoekers vinden het fantastisch. Het is leuk om naar een festival te gaan waar het proper is, dat is veel aangenamer dan op een afvalberg te zitten.

Die beslissing is al heel lang geleden genomen en het is aan u om ervoor te zorgen dat iedereen die kan uitvoeren. Ik reken erop dat u dat ook doet en dat er in 2024 geen enkele uitzondering meer is toegestaan. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, dat bijna tweeduizend van de tweeduizend evenementen dit jaar al doorgaan met herbruikbare bekertjes, wil toch zeggen dat het kan. Het verbruik van plastic, vooral voor verpakkingen, vermindert jaar na jaar. Het is goed dat dat vermindert. Zelfs met de beste recyclagetechnieken zit er altijd wel een beetje verlies op. Dat verlies zo klein mogelijk maken door zoveel mogelijk in te zetten op herbruikbaar, is ideaal.

Dus is de planning voor deze zomer: op een zonnige wei genieten van geweldige muziek, volgende week al op Graspop bijvoorbeeld. Daar teken ik voor. Met een herbruikbaar pintje in de hand. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het intra-Belgisch overleg om te komen tot een standpunt over de Europese Natuurherstelwet

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, onze natuur versterken is nodig. Het is nodig om ons te beschermen tegen de klimaatverandering, om de steden leefbaar te houden, om ervoor te zorgen dat er voldoende bestuivers zijn voor onze landbouw, om koolstofopslag in onze bossen te realiseren. Dat, minister, is de scope van de Natuurherstelwet. De klimaatverandering gaat razendsnel verder. Om ons daartegen te wapenen moeten we doorpakken, moeten we ambitieus zijn, zeker op het vlak van natuur, want dat is onze beste en goedkoopste bondgenoot in de strijd tegen de klimaatverandering. Meer groen dus, want dat is nodig. Deze Natuurherstelwet is nodig.

En toch is dat de wet waar u als minister van Natuur en Klimaat de voorbije weken en maanden tegen gelobbyd hebt. Vandaag kwam het Overlegcomité samen om de posities van de verschillende regio's op elkaar af te stemmen. U zei tevreden te zijn met het standpunt van Zweden. Het is supertof om dat te vernemen, want Zweden pleit voor het behoud van deze Natuurherstelwet, zonder alle afzwakkingen die u al hebt bepleit. Zweden wil, in tegenstelling tot wat u zegt, alle natuur herstellen en niet alleen de Europees beschermde. En Zweden gaat ermee akkoord dat natuur nergens mag verslechteren. Dat zijn twee basisuitgangspunten, twee fundamenten van deze Natuurherstelwet.

Minister, u zei gisteren in de pers dat u die Natuurherstelwet toch stilletjes aan ziet zitten. U bent een bocht aan het maken. We zijn daar heel tevreden over. Is dit een standpunt van uzelf of is dit een standpunt van minister Brouns en van uw collega's in de Vlaamse Regering? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het is het standpunt van het Overlegcomité. We hadden vanmorgen Overlegcomité. Daar hebben we het Vlaamse standpunt meegedeeld, met de twee bezorgdheden. Ten eerste vinden we dat er rekening moet worden gehouden met de bevolkingsdichtheid. Dat is een pleidooi van onszelf maar ook van nog een aantal andere landen. En het tweede punt is dat we zeggen dat als we het verslechteringsverbod in heel Vlaanderen willen uitvoeren, we binnenkort zelfs geen woning meer kunnen zetten. We hebben dus gevraagd om dat te beperken binnen de Europese Natura 2000-doelstellingen. Op basis van die twee punten hebben wij de onderhandelingen gevoerd. Collega Tellier van Ecolo heeft zich daarachter geschaard.

Wij zijn die gesprekken aangegaan met de Europese Commissie, onder het voorzitterschap van Zweden. Zij hebben een aantal aanpassingen voorgesteld. Ik neem dus geen bocht, maar ik zie wel al dat er aanpassingen zijn gebeurd. Er zal wel degelijk rekening worden gehouden met de bevolkingsdichtheid. En met betrekking tot het verslechteringsverbod spreekt men nu toch wel van het feit dat we een onderscheid zullen maken tussen de nationale herstelplannen, die wij sowieso moeten maken voor de Natura 2000-doelstellingen.

Wij hebben dat standpunt vandaag ingenomen namens het Overlegcomité. Wij zullen verder onderhandelen omdat we over dat ene aspect nog wat duidelijkheid willen hebben.

Maar ik ben blij om vast te stellen dat we stappen voorwaarts zetten en dat er aanpassingen gebeuren, goede aanpassingen, in de positieve zin.

Met Vlaanderen zijn wij al volle bak bezig met natuur te herstellen. Wij hebben Europa niet nodig. Wij hebben al meer dan 8000 hectare onder natuurbeheer gezet. We zitten binnenkort aan 100.000 hectare.

De komende dagen en weken zal er nog volop onderhandeld worden over één aspect, maar ik ben zeer blij dat, samen met ons, Nederland en ook Wallonië de druk hebben opgevoerd en dat een aantal aanpassingen, zoals wij ze hebben gevraagd, ook gebeurd zijn. Het zal nu in de loop van de komende dagen verder uitgemaakt worden. Voor dat laatste aspect willen we nog iets meer verduidelijking. En ik stel vast dat daar vandaag op het Overlegcomité eensgezindheid over was, over alle regeringen heen. Dat is ook positief. Dan mag dat ook gezegd worden. En u zit daar ook in. *(Applaus bij Open Vld en van Kathleen Krekels)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik stel vast dat u een creatieve interpretatie hebt van het standpunt. Het is heel duidelijk dat Zweden pleit voor een verslechteringsverbod. Dat wil zeggen: een verbod op de kansen om de natuur te laten achteruitgaan op het ganse grondgebied.

Minister, u zegt dat Vlaanderen goed bezig is. Eigenlijk hebt u die Natuurherstelwet net nodig om onze natuur in Vlaanderen te verbeteren, want de kwaliteit van onze natuur is absoluut niet goed: drie van de 41 Europees beschermde natuurtypes zijn gezond, er worden nog bomen gekapt. En u beweert dat u een turbo zet op het brengen van natuur onder natuurbeheer, maar dat is eigenlijk niet waar. De vorige minister, die u zelf de slechtste minister van Natuur noemde, ging zelfs sneller vooruit dan het tempo waarmee u nu bijkomende natuur onder natuurbeheer brengt. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Als minister van Natuur hebt u deze Natuurherstelwet dus nodig, want anders zal het niet lukken. Minister, gaat u nu eindelijk stoppen met de Natuurherstelwet, zoals hij nu op tafel ligt, af te vallen en er voluit voor gaan? Want we hebben hem, ook in Vlaanderen, nodig. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, onze fractie is uiteraard voorstander van natuurherstel. Deze Vlaamse Regering maakt daar ook heel wat middelen voor vrij. Kijk maar naar het stikstofakkoord: meer dan 1 miljard euro. Maar de kar overladen, denken wij, zou vandaag geen goed idee zijn, collega Schauvliege. Het moet ook altijd haalbaar zijn, of je zou het omgekeerde effect kunnen bereiken.

In die zin, minister, zijn wij bijzonder blij dat u niet alleen contact zoekt met uw Europese partners, maar ook met de andere entiteiten binnen België. En dat er

intussen al wat aanpassingen op til zijn aan de Europese Natuurherstelwet, dat vinden wij een goeie zaak.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, wij dachten dat u het licht gezien had, maar helaas bent u, zoals de collega zegt, een bocht aan het maken. Maar dat is natuurlijk een andere bocht dan de collega aanbracht. Wij hoopten dat u zou standhouden, want zoals collega Vandaele al zei, heeft het stikstofakkoord ons al heel ver gebracht, en ons eigenlijk in moeilijkheden gebracht. We moeten dus temporiseren. Ook zonder een Europese verordening hebben wij de mogelijkheid om onze natuur te herstellen, als dat nodig is, en in het tempo dat we zelf aankunnen. Zoals u zelf zegt, hebben we een te grote bevolkingsdichtheid om dat op het tempo van Europa te kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik denk dat wij altijd heel duidelijk geweest zijn dat natuurherstel op zich niet de discussie is, wel de wijze waarop, en dat deze Natuurherstelwet inderdaad niet aanvaardbaar is. Wij hebben inderdaad ook in de Vlaamse Regering de impactstudie gevraagd om te kijken welk effect dit zou hebben op Vlaanderen en omdat wij ook overtuigd zijn dat u geen natuurherstel kunt realiseren op basis van een sociaal-maatschappelijk kerkhof. In die zin is het belangrijk dat er inderdaad rekening gehouden wordt met de Vlaamse specifieke context. Dat er gesprekken zijn en dat we medestanders zoeken, is alleen maar positief, zeker als we ook bijkomende inzichten krijgen om ons standpunt te versterken. Minister, daarin kunnen we u alleen maar aanmoedigen om verder gesprekken te voeren, vooral ook met de scope die we voor Vlaanderen voor ogen houden: natuurherstel, ja, maar specifiek rekening houdend met de voorwaarden van Vlaanderen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, wie zou ooit gedacht hebben dat Ecolo een betere partner zou zijn voor Vlaanderen dan de Vlaamse Groenen? Het is toch wel een vaststelling die kan tellen.

Maar, minister, we hebben op een bepaald moment gezegd om voorzichtig te zijn met die Natuurherstelwet. We hebben dat terecht gezegd, omdat niemand in dit parlement, van links tot rechts, ooit zou ontkennen dat een betere, mooiere en biodiversere natuur een doelstelling is die we allemaal onderschrijven. Maar moet dat met nieuwe regels in ons vergunningenkader? Moet dat met een stilstand van ons economisch weefsel? Wij geloven in Vlaanderen van niet. Wij denken dat het vergunnen van een windmolen, collega Schauvliege, nog altijd goed is voor de natuur. Wij geloven dat het vergunnen van een zonnepanelenpark nog altijd goed is voor de natuur. Wij geloven dat innovatieve investeringen in bedrijven, investeringen van bedrijven in nieuwe technologieën nog altijd vergunbaar moeten blijven om vooruit te gaan voor een betere natuur. Daarom, minister, hou stand, blijf op onze positie en zorg ervoor dat Europa ons volgt. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, we zijn in Vlaanderen al zowat de Europese regio waar het minst overblijft van waardevolle natuur van alle ons omliggende even geïndustrialiseerde landen. Dat komt onder andere omdat we een hele hoop Europese verplichtingen die er zijn, sowieso al nooit hebben nageleefd. Maar het is in die optiek wel heel bizar dat wanneer men dan probeert om het laatste kleine beetje dat er nog overblijft in Vlaanderen toch te beschermen, precies daar

een geweldige storm tegen ontstaat. Ik ben blij – ik verwijs naar de tussenkomsten van een aantal collega's hier – dat er toch enige redelijkheid gekomen is nadat men op de rug van dat kleine beetje natuur dat ons nog rest, een geweldige profileringsoefening heeft proberen te doen, zowel vanuit de Vlaamse Regering als vanuit sommige verantwoordelijken in de Federale Regering. Maar mijn vraag is: als er nu een akkoord komt over de Natuurherstelwet – en ik hoop dat dat er komt – dan mag ik toch hopen dat ook Vlaanderen van plan is om het deze keer uit te voeren. *(Applaus van Hannelore Goeman)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Als wij Europese regels krijgen, is het eerste wat ik altijd probeer te doen een impactanalyse maken: wat betekent dat nu? Vervolgens proberen we dan ook een standpunt in te nemen in de Vlaamse Regering. Dat hebben we gedaan, ook in dit dossier. Het standpunt is heel duidelijk. Ja, wij zijn voor natuurherstel, maar we hebben wel een aantal bezorgdheden die ook door andere landen gedeeld worden. We staan daar ook niet alleen. Ik heb geprobeerd om de afgelopen weken en maanden heel veel gesprekken te voeren, zowel met Europa als met andere collega's die ook dezelfde bedenkingen hebben. Ik stel vast dat het Zweeds voorzitterschap de voorstellen van Frans Timmermans aangepast heeft. We hebben vorige week vrijdag een aantal aanpassingen gehad. Vandaag was ik op het Overlegcomité. Mevrouw Schauvliege, ik heb u niet gezien, misschien de volgende keer wel, maar u was er niet. Maar ik stel toch wel vast dat alle regeringen, alle ministers daar aanwezig waren. Ik heb minister Vandenbroucke daar trouwens ook gezien. Eenieder was daar. Minister Tellier heeft daar haar standpunt, gelijkaardig aan ons standpunt, gedeeld. Iedereen kon daar zeggen wat die wou. U zit ook in de Federale Regering.

U moet dan ook spreken op het Overlegcomité. De notificaties die genomen zijn op het Overlegcomité zijn heel duidelijk. Ik ga ervan uit dat iedereen daarachter staat. Dat was de reden waarom we het op het Overlegcomité hebben gebracht. Ik wil niet blijven onderhandelen, om dan vast te stellen dat we niet tot het akkoord komen dat we willen. Niemand heeft vandaag tegengesproken. Ik ga er dus van uit dat uw partij, die ook aanwezig was op het Overlegcomité, daarmee akkoord gaat. We proberen stappen voorwaarts te zetten.

Collega Tobback, de weinige natuur die we hebben, willen we inderdaad beschermen en versterken. Dat is ook onze verbintenis ten aanzien van Europa. Maar wat Europa vraagt, gaat veel verder, dat gaat over heel Vlaanderen. Dat punt moeten zij wel verduidelijken. Dat is het laatste waar wij nog duidelijkheid over willen hebben. Wij gaan met Natura 2000 akkoord. Wij willen die gebieden beschermen, versterken en herstellen. Is de rest dan een inspanningsverbintenis of een resultaatverbintenis? Over dat aspect moet er nog duidelijkheid komen.

Het Zweedse voorzitterschap heeft al duidelijk gezegd dat er een aanpassing komt, in die zin dat er rekening gehouden moet worden met de grootte van de lidstaten. Je kunt ons namelijk niet vergelijken met Duitsland, Frankrijk en andere landen die veel groter zijn. Helaas hebben wij een kleine oppervlakte. Ik kan Vlaanderen niet groter maken. Ik zou het misschien wel willen, maar dat gaat niet. Dat betekent dat je met die realiteit rekening moet houden. Verschillende functies zitten daarin naast elkaar.

Op basis van hetgeen we in het Overlegcomité overeen zijn gekomen, zullen we de komende dagen en weken verder gesprekken voeren. Ik hoop dan inderdaad, collega Tobback, dat daar een eensgezind standpunt kan worden ingenomen. Ik ben alvast heel tevreden dat Wallonië, met minister Tellier, mee is en dat ze zeggen dat ze die bezorgdheden delen. Wat hier gebeurt, is eigenlijk het

confederalisme. Dat is goed. Nu hopen we dat we duidelijkheid krijgen, en dat we vervolgens aan de slag kunnen gaan met de regelgeving.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de Natuurherstelwet die nu op tafel ligt – ook met het voorstel van de Zweden – gaat uit van twee heel belangrijke elementen: alle natuur wordt beschermd, niet alleen de Europese, en we nemen een engagement op om ervoor te zorgen dat de natuur niet verslechtert. Dat zijn twee basisprincipes die door Zweden erkend worden. Ja, de groenen zijn daar heel tevreden mee. Wij stellen alleen vast dat de Vlaamse Regering onder uw leiding gepleit heeft om die twee principes af te zwakken. Dat is niet gelukt.

Telkens opnieuw probeert u zo weinig mogelijk te doen, onder het mom van 'haalbaar en betaalbaar'. Tegelijkertijd staat u in de pers op de barricaden voor de natuur. Als u evenveel tijd zou steken in beleid voeren als in uw communicatie, dan zouden we daar allemaal beter van worden. Het allerbelangrijkste, minister, is dat er een ambitieuze Natuurherstelwet komt. Eén ding weet ik zeker: dat zal dankzij de groenen zijn, en ondanks uw weerstand. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het illegaal geplaatste containerdorp van het asielcentrum in Koksijde

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Kampenhout, Grimbergen en Koksijde: wat hebben ze gemeen? Het zou een quizvraag kunnen zijn. Ik zou 'Nicole de Moor' zeggen. In haar wanhopige zoektocht naar asielopvangplaatsen gaat de staatssecretaris steeds driester te werk, en lapt ze zelfs de Vlaamse decreetgeving aan haar laars. Voor haar lijkt Vlaanderen wel de Far West, waar alles mogelijk is.

En in Koksijde staan bij het asielcentrum al sinds november van vorig jaar een 38-tal containers. Die zijn niet aangemeld en niet vergund. Ook de exploitatievergunning zou reeds verlopen zijn. Vorig jaar werd er al een proces-verbaal (pv) opgemaakt, maar gisteren in de commissie aan de overkant, pleitte staatssecretaris de Moor voor regularisatie van het containerdorp.

Ik denk dat u vrijdag of eind vorige week gezegd hebt dat u zou optreden. Vandaar mijn vraag: wat gaat u nu precies doen om die illegale containers aan het asielcentrum in Koksijde te laten verwijderen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega. Het dossier heeft inderdaad een historie. Wij hadden een pv laten opstellen, want de regels gelden voor iedereen, en dus ook voor Fedasil. Niemand staat boven de Vlaamse wetgeving, en ik verwacht van Fedasil dan ook dat ze die naleven.

Het pv werd dus opgesteld, maar daar werd geen gehoor aangegeven. En dus heb ik gedaan wat ik moest doen: onze handhavingsdiensten gevraagd om op te treden tegen het illegale containerdorp van Fedasil. Zij informeren mij dat ze intussen ook contact hebben gelegd met de lokale politie en het gemeentebestuur ter zake. Het enige idee dat vandaag door Fedasil wordt geopperd, is een regularisatieaanvraag. Maar ik stel vast dat er in de aanvraag elk spoor ontbreekt.

Ten tweede is een vergunning geen recht. Stel dat ze een aanvraag doen, dan zal ook gekeken worden naar de regelgeving. Ook het gemeentebestuur heeft zich daar heel duidelijk laten horen en ik zie binnenkort de burgemeester daarover.

Ook in Kampenhout heeft zich dat voorgedaan. Dat was hallucinant en kan gewoon niet. Ik stel toch vast dat Fedasil moet leren zich eens aan de regels te houden en een vergunning aan te vragen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Je moet het maar eens proberen als burger. Je vuilniszak te vroeg buiten zetten? Boete. Je belastingen te laat betalen? Boete. Je auto op het voetpad zetten met één wiel? Boete. Het duivenkot van Fernand staat illegaal? Boete.

U geeft het antwoord dat ik natuurlijk verwacht had, namelijk dat u de handhaving eropuit gestuurd hebt. Maar ik heb een filmpje gezien – en het is jammer dat ik hier geen filmpje kan tonen – waarin u enkele maanden geleden eigenhandig een illegaal weekendhuisje afbrak met een grijpkraan. Ik zou misschien voorstellen dat ook te doen in het containerdorp in Koksijde.

U spreekt wel over handhaving en contact met de burgemeester en de lokale politie en dergelijke, maar iets concreets zegt u niet. De burgemeester van Koksijde, die onze steun heeft, zegt dat de containers eind juni weg moeten en dat het asielcentrum op 1 september weg moet.

Mijn vraag is dus nogmaals: wat zult u doen als dat niet gebeurt? Wat zult u doen als Fedasil inderdaad tegen de Vlaamse decreetgeving blijft ingaan? Hebt u trouwens contact daarover met Nicole de Moor? U hebt contact met de burgemeester en de politie, maar met de eerste betrokkene hebt u blijkbaar geen contact.

Ik wil dus concreet van u weten of u akkoord gaat met de burgemeester van Koksijde om die containers eind juni weg te doen en het asielcentrum op 1 september te sluiten. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): In dit dossier is er bij elke stap communicatie geweest tussen Fedasil, de staatssecretaris en het lokale bestuur. Het vergunningenkader is er voor iedereen en moet op alle plekken op dezelfde wijze toegepast worden. Er zijn ook geijkte procedures in deze zaak, en die gelden zowel voor de beslissingen uit het verleden als voor de beslissingen in de toekomst. Ik wil er tot slot ook nog op wijzen dat de containers waarover het gaat, geen uitbreiding zijn van de capaciteit, maar veeleer zijn bedoeld als verbetering van de leefomstandigheden, in het bijzonder wat betreft het sanitair.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Laat het duidelijk zijn dat regels gelden voor iedereen. Het is dan ook belangrijk dat Fedasil de nodige vergunningen en, zoals staatssecretaris de Moor gisteren in het Federaal Parlement gezegd heeft, die regularisatie aanvraagt. Ik snap dat de minister die regels wil handhaven, maar ik zou haar hier ook kunnen oproepen om bijvoorbeeld op de luchthaven van Deurne dezelfde gestrengheid aan de dag te leggen tegen illegale bouwsels die daar staan.

Maar minister, ik wil het graag over een andere boeg gooien. We zitten in dit land met een ongeziene opvangcrisis, en nog altijd zijn er tweeduizend mensen die

recht hebben op een opvangplaats, maar die niet hebben. Gisteren hebt u verteld over hoe de partij van de heer Sintobin u in uw jeugd bedreigd heeft met uitzetting uit dit land. Ik wil een oproep doen aan uw menselijk gevoel voor mensen die op zoek zijn naar een opvangplaats die vandaag nog op straat slapen. Roep de Vlaamse Regering eens op om niet alleen te zeggen waar er geen opvangplaatsen bij kunnen komen, maar om eens te kijken naar die dertig leegstaande gebouwen en die tienduizend percelen die de Vlaamse Regering in het bezit heeft, om te kijken hoe u staatssecretaris de Moor kunt helpen om die opvangcrisis aan te pakken. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Het is hier al gezegd: de regels gelden voor iedereen, ook voor Fedasil. Als je als Vlaming iets wilt bouwen in je tuin of op een stuk grond, moet je daar een vergunning voor aanvragen. Dat is ook voor Fedasil zo. Maar helaas is het nu al de zoveelste keer dat we zien dat Fedasil eigenlijk die regeltjes aan zijn laars lapt, en dat kan absoluut niet. Ze willen de opvang van asielzoekers oplossen door containers te plaatsen zonder vergunning. Dat zagen we eerder al Kampenhout. We zien dat ze in Grimbergen een asielcentrum willen inrichten in een gebouw dat daar niet voor vergund is. Dat getuigt toch werkelijk van een vergaande arrogantie vanuit Fedasil, vind ik. Het werd hier al gezegd dat zij niet boven de wet staan. Niemand staat boven de wet.

Ik denk ook dat Vivaldi moet stoppen met haar problemen, zijnde die asielcrisis, af te wentelen op onze Vlaamse gemeentebesturen. Ze moeten dat zelf oplossen en de nodige vergunningen aanvragen. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

Als ze asieldorfen willen inrichten, moeten ze daarvoor de nodige vergunningen aanvragen. Dat is voor elke instantie zo, als die een constructie wilt plaatsen. Minister, u had het er daarnet over dat er nog geen enkel spoor van een regulatievergunning te merken is. Collega Bex verwees daarnet naar een uitspraak van staatssecretaris de Moor, die zegt dat ze werk maakt van een vergunning. Hoe zit dat nu? Is er al weet van een vergunningsaanvraag die komende is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ieder natuurlijk zijn job. Ik ben niet bevoegd voor Asiel en ook niet voor Migratie. Ik zou dat ook op een andere manier hebben opgelost dan dat de Federale Regering dat vandaag doet. Ik zou ook niet willen dat u de problemen opschuift naar Vlaanderen, want ik heb een aantal bevoegdheden waarbij ik ruimte zoek voor een aantal andere doelstellingen, waar jullie ook van zeggen dat ik, de minister, dit of dat moet en daar ruimte voor bos en water moet voorzien en dat het volledig wordt ingepakt. Iedereen zijn job en ieder zijn taak. Ik ga niet het probleem van de federale collega's oplossen.

Mijnheer Bex, wat Deurne betreft: dat klopt ook niet, en dat weet u heel goed. Ik houd er niet van als er dingen worden verteld die niet juist zijn. We hebben daar opgetreden en dat is zelfs gedagvaard. Zeggen dat we daar niet in optreden, klopt gewoon niet. Ik probeer altijd consequent te zijn en de lijn 'voor eenieder hetzelfde' te bewandelen, ook in dezen. De vraag is inderdaad wat er nu gaat gebeuren.

Onze handhavingsdiensten zijn onafhankelijk. Tijdens de onderzoekscommissie heeft dit parlement nog eens benadrukt dat er geen politieke druk op de handhavingsdiensten mag zijn. Ze moeten hun werk volledig in alle onafhankelijkheid doen, dat heeft dit parlement allemaal verteld en gezegd. Dus ja, ik heb een groot vertrouwen in mijn handhavingsdiensten. Ik ga ervan uit dat zij de zaken doen die zij kunnen doen – herstelmaatregelen, parket, boete – en de volgende stappen kunnen nemen. De procedure wordt gevolgd, first things first: een pv,

handhavingsdiensten die daar zijn gaan optreden en nu zal er gekeken worden of ze misschien kunnen dagvaarden.

Daar ga ik van uit, dat is normaal in elk dossier zo, want ik wil de druk op mijn handhavingsdiensten niet opvoeren, want dat mag niet in dit parlement. In Deurne zijn ze gaan dagvaarden. Al die zaken zullen waarschijnlijk bekeken worden, maar zoals ik heb gezegd, staat niemand boven de wet. Ik maak geen onderscheid, mijnheer Sintobin, in geen enkele sector. *(Minister Zuhal Demir spreekt de naam van Stefaan Sintobin als Suntobin uit. Gelach bij het Vlaams Belang)*

De regels gelden voor iedereen, dus ook voor Fedasil.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter. De minister heeft al een allusie gemaakt op ons onderonsje gisterenmiddag, maar we zullen het hier maar bij laten.

Het is natuurlijk zo, collega's, dat de asielcentra reeds weken, maanden, maar eigenlijk al jaren, collega Van Rompuy, door de strot van de steden en de gemeenten worden geduwd. Zonder inspraak van de lokale besturen, zonder inspraak van de bevolking en met weinig respect voor de Vlaamse decreetgeving. Wij steunen de lokale burgemeester als die zegt dat die containers daar eind juni weg moeten. Eind september moet dat asielcentrum gesloten worden.

Trouwens, collega Bex, meer dan de helft van de asielzoekers die in een asielcentrum zitten, zitten daar illegaal en moeten daar niet zitten. Dat is de schuld van staatssecretaris De Moor. Ze zou beter de asielinstroom beperken en de asieluitstroom verhogen. Dan is het probleem ineens opgelost. *(Applaus bij het Vlaams belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het juridisch kader voor de exploitatie van zogenaamde slow cabins in het kader van agrotourisme

De voorzitter: We wachten op Steven Coenegrachts.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, voorzitter.

Ik ben niet te laat omdat ik Limburger ben. Ik ben iets later omdat het over slow cabins gaat. U weet dat wij in de fruitstreek, vanuit de landbouw, een bijzondere economische impact hebben, maar dat we die economische impact natuurlijk proberen te vergroten. We proberen daar een multiplicatoreffect op te zetten door daar ook een toeristisch verhaal rond te schrijven. De bloesems in Haspengouw trekken jaarlijks enorm veel bezoekers en dat geeft voor de landbouwers in de streek potentieel voor nieuwe en andere inkomsten. De lokale horeca profiteert daarvan, de korteketenverkoop profiteert daarvan, het hoevetourisme en dus ook, minister, de innovatieve slow cabins. Dat is innovatie in businessmodellen, innovatie die je niet alleen in de landbouw ziet, maar ook in andere sectoren. De vraag is: krijgen wij dat soort innovaties nog vergund in onze streek? Het is een vraag die niet alleen de landbouw, maar ook andere economische sectoren zich stellen.

De belangen van landbouw en natuur samen laten sporen, is een cruciale opdracht binnen onze maatschappij en in het bijzonder voor ons als beleidsverantwoordelijken. Alle opportuniteiten om het verdienmodel van de landbouw te

verbreden op een wijze die de natuur niet onherroepelijk schaadt, moeten we aangrijpen en kansen geven. Agrotourisme is daar één sprekend voorbeeld van. En het concept van de slow cabins of tiny houses die geplaatst worden op de rand van landbouwpercelen is daar een concretisering van. Vakantiegebruikers huren de ecoverblijfsunits voor enkele dagen om er tot rust te komen; landbouwers hebben een welgekomen aanvulling op hun inkomen; de korteketenverkoop en het lokaal toerisme varen er wel bij. Het is het soort van win-winsituaties die we moeten nastreven om het draagvlak te creëren en te vergroten voor een beleid dat landbouw en ecologie verzoent. Toch botst de exploitatie van deze vorm van agrotourisme nog op enkele juridische problemen. Het bewijs daarvan is de recente uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

We zien in Sint-Truiden een heel concrete case. Een innovatieve ondernemer in de landbouw heeft daar gekozen om ook slow cabins op zijn perceel te vestigen. De gemeente stond daarachter. Collega Hilde Vautmans heeft zich daar helemaal achter geschaard. Stad en provincie stonden daar dus achter. Nu heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen die vergunning vernietigd. Dat is zeer jammerlijk voor die ondernemer, die op die manier ook andere inkomsten zoekt. Minister, op welke manier kunt u aan dat soort ondernemers ook rechtszekerheid geven in het vergunningenbeleid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik kan natuurlijk niet ingaan op het concrete dossier. Ik stel inderdaad vast dat er een arrest is van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Bij de deputatie loopt er nu echter een procedure om opnieuw een beslissing te nemen en te motiveren. We zien dat heel veel gemeenten of provincies in bepaalde gevallen uiteraard vergunningen voor chalets, slow cabins enzovoort kunnen afleveren. Dat staat ook in onze wetgeving. Dat kan. Voor recreatief medegebruik kan er een vergunning worden afgeleverd. De wetgeving zegt ook dat de ruimtelijke draagkracht niet mag overschrijden en dat de hoofdfunctie ook niet in het gedrang mag komen. Dat is wat de decreetgever heeft bepaald. Dat staat dus in de regels. Het is dan natuurlijk aan diegenen die de vergunning leveren om met die beide aspecten rekening te houden: de draagkracht mag niet worden overschreden en de hoofdfunctie mag niet in het gedrang komen.

Mij lijkt het dus niet nodig om nog in bijkomende wetgeving of zo te voorzien. Cruciaal is dat degene die de vergunning aflevert, dat aftoetst aan die aspecten van de wetgeving en dat vervolgens goed en afdoende motiveert.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel. In dit geval ging het om een tijdelijke vergunning, een tijdelijke constructie. Elke vergunning hangt altijd af van de motivatie, maar eigenlijk gaat het hier om ondernemers, waarover wij in dit Vlaams Parlement vaak de discussie voeren en ons afvragen hoe we die landbouwers richting andere verdienmodellen, richting andere businessmodellen krijgen. Hoe krijgen we de landbouw weg van de schaalvergroting waarvoor we zo bang zijn? Hoe zorgen we ervoor dat die mensen uit een ander vaatje kunnen tappen en ervoor kunnen zorgen dat hun inkomen op peil wordt gebracht zonder naar schaalvergroting te gaan? Minister, wat men daarvoor nodig heeft, is rechtszekerheid, is de zekerheid dat als men ergens investeert, dat ook vergund zal zijn en blijven, dat men dat kan, dat men in een regelgeving niet alleen richting schaalvergroting wordt geduwd. Daarom vraag ik bijkomend: wat doen wij, wat kunnen wij doen om er in onze regelgeving voor te zorgen dat wij businessmodelneutraal wetgeving afleveren?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Goede collega, ik heb drie weken geleden ongeveer dezelfde vraag aan de minister gesteld. U kunt dat antwoord dus nalezen. Met alle respect voor u, ik ben ook voor alternatieve verdienmodellen voor de landbouwers, maar dit gaat niet over een alternatief verdienmodel voor de landbouwers. Dit gaat veeleer over een private firma die tiny houses en andere toestanden probeert te verkopen aan steden en gemeenten. Dit gezegd zijnde, ik denk dat de wetgeving duidelijk is. Het gewestplan bakent duidelijk af in welke zone welke activiteiten kunnen plaatsvinden. In landbouwgebied horen landbouwactiviteiten thuis, en geen toeristische of recreatieve activiteiten. De uitzonderingen zijn restrictief, en ik denk dat alle overheden, van de gemeente over de provincie tot uiteindelijk Vlaanderen, hebben beslist dat dat daar niet kan. Ik vind het goed dat dat is gebeurd, want er zijn al aanslagen genoeg op de openbare ruimte gebeurd. Als we willen dat er dan toch iets overblijft van de bouwshift, dan kunnen we dat soort dingen natuurlijk niet toelaten. Minister, ik wil daar nog aan toevoegen dat dit een overtreding in Sint-Truiden, maar niet de grootste is. De jongste maanden zijn er andere gebeurd. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): De vraag van collega Coenegrachts doet me denken aan een vraag van collega Vandenhove in onze commissie enkele weken geleden. Ik ben blij, minister, dat u het standpunt dat u toen hebt ingenomen, aanhoudt. Er is hier een vraag naar een nieuw rechtskader om dergelijke zaken toe te laten, maar er is hiervoor reeds een juridisch kader, namelijk dat van de hoofdbestemming enerzijds en het kader om recreatief medegebruik toe te laten anderzijds. Voor dat recreatief medegebruik moet een vergunning worden aangevraagd en moet een afweging gebeuren waarbij de ruimtelijke draagkracht moet worden afgetoetst.

In een andere vraag kwam het ook al even aanbod: een vergunning is een gunst, geen recht. De afweging is een belangrijk onderdeel van een vergunning. Ik vraag u dan ook, minister, om uw standpunt aan te houden en vast te houden aan de bestaande kaders, die volgens mij voldoende zijn.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): We moeten zeker openstaan voor verschillende vormen van toerisme. Slow cabins kunnen een aanvulling zijn in het bestaande aanbod, zeker voor mensen die bijvoorbeeld even de stad willen ontvluchten en even in de natuur of het platteland willen verblijven. Er moet natuurlijk wel duidelijkheid zijn rond deze vormen van logies. Andere logiesuitbaters dienen ook aan allerlei reglementeringen te voldoen, dus het lijkt me niet meer dan logisch dat dit ook het geval is voor slow cabins, zeker in de strijd tegen oneerlijke concurrentie. In tegenstelling tot Nederland zijn slow cabins nog niet zo bekend in Vlaanderen, dus is het misschien niet zo slecht om een minimumkader op te stellen zodat er voor iedereen zekerheid is en er op die manier geen wildgroei ontstaat van dergelijke logies waartegen nadien moet worden opgetreden, met alle gevolgen van dien.

Ik heb nog een bijkomende vraag voor u, minister. Bent u van plan in overleg te gaan met de kampeersector? Want ook daar waren in het verleden bezorgdheden over een gelijk speelveld en oneerlijke concurrentie.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): We zitten op het spanningsveld van toerisme en ruimtelijke ordening. Er is vraag naar onthaasting en naar rust. Mensen uit de stad willen graag kunnen genieten van ons prachtige platteland. Bij die mooie initiatieven op het platteland – we zien het ook in het buitenland – komen landbouw,

economie en toerisme samen. Dat brengt op het vlak van ruimtelijke ordening natuurlijk risico's met zich mee. Een wildgroei van constructies in de open ruimte is natuurlijk niet wenselijk, lokale besturen kunnen vergunningen afleveren en kunnen afwegingen maken. Ik stel wel vast, minister – en deze vraag toont dat ook aan – dat er veel vraagtekens zijn bij wat er wel of niet kan op het platteland, niet in het minst voor hen die nieuwe economische modellen aan het verkennen zijn. Mijn vraag is hoe u beter gaat communiceren over wat er wel en niet kan op het platteland.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals sommige collega's hebben aangehaald is de regelgeving duidelijk. Recreatief medegebruik is mogelijk in gebieden met landbouwbestemmingen, maar dit gaat dan om kleinschalige constructies voor recreatie zoals chalets en slow cabins. Dat kan vandaag de dag al en dat gebeurt ook. Diegene die de vergunning aflevert, moet natuurlijk de afweging maken en moet dat goed motiveren. Zo mag de hoofdbestemming landbouw niet in het gedrang komen en mag de draagkracht niet overschreden worden. Eigenlijk is het zeer duidelijk en zeer eenvoudig.

Sommigen vinden misschien dat je op gronden met een landbouwbestemming allerlei zaken moet kunnen doen, maar dan is het aan jullie, aan het parlement om daar een discussie over te voeren. Ik hoor mevrouw Vautmans in Limburg zeggen 'Handen af van landbouwgronden!', maar aan de andere kant wil men chalets en slow cabins toelaten. Als men die weg wil opgaan, moet men bestemmingswijzigingen doorvoeren. Daar is, denk ik, in het parlement geen meerderheid voor. Als jullie nu zeggen dat jullie dat wel willen ... Persoonlijk zou ik het niet doen, kwestie van de kar niet te overladen. Ook het behoud van de open ruimte vind ik heel belangrijk. De regelgeving is duidelijk, maar sommigen proberen daar tot het uiterste te gaan. Je kunt echter enerzijds niet zeggen 'Handen af van landbouwgrond!' en anderzijds allerlei activiteiten toestaan. Het is een van de twee, vind ik.

En ik ben daar consequent in, ik ben daar duidelijk in. Ik vind dat landbouwgrond dient voor landbouw. We kunnen recreatief medegebruik doen, dat is mogelijk. Dat staat in de wetgeving. Dat wordt ook gedaan, maar het moet inderdaad goed gemotiveerd worden. Soms is het zo dat het niet gaat. Als er negatieve adviezen zijn dan gaat het niet. In het dossier waar de heer Coenegrachts naar verwijst, zaten veel negatieve adviezen. Soms kan iets niet omdat het niet overeenkomstig de wetgeving is, maar als jullie zeggen dat daar van alles moet kunnen, dan is het aan het parlement om daarover een meerderheid te vinden en daarover te discussiëren. Ik heb andere katjes te geselen de komende weken en maanden. Ik ga me daarmee bezighouden.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, u hebt andere katjes te geselen dan de landbouwsector. Dat zal dan wel.

Ik hoor hier heel vaak dat het gedaan moet zijn met die schaalvergroting en dat we eindelijk in de landbouw werk moeten maken van gedifferentieerde businessmodellen die op verschillende sectoren focussen. In Ruimtelijke Ordening zeggen we dan: het kan niet. Het zal allemaal wel heel simpel zijn. Ik stel alleen vast dat een stad, een provincie, allebei twee politieke overheden, beslissen dat het kan in een context die heel simpel is, maar dat het toch geweigerd wordt door de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Minister, als we serieus zijn om aan die schaalvergroting in de landbouw een alternatief te bieden, dan gaan we dat moeten doen binnen Ruimtelijke Ordening. Er is geen andere manier. Er moeten aan een landbouwbedrijf effectief meer functies vergund kunnen worden in de toekomst.

Anders zal schaalvergroting het enige antwoord zijn van de sector op alle verplichtingen die wij hen opleggen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het verplaatsingsgedrag van Vlamingen en het dalend aandeel van het openbaar vervoer daarin

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het onderzoek Verplaatsingsgedrag Vlaanderen 6

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Voorzitter, minister, deze week vernamen we het resultaat van het recente onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlaming. Daaruit blijkt dat Koning Auto nog steeds Koning Auto is, maar er zijn wel een paar lichtpuntjes. Voor het eerst daalt het aantal verplaatsingen met de wagen onder de 60 procent en neemt het aantal verplaatsingen met de fiets aanzienlijk toe, tot 18 procent, wat uiteraard positief nieuws is.

Jammer genoeg is er ook minder positief nieuws, want uit het onderzoek blijkt ook dat de Vlaming het openbaar vervoer niet langer als alternatief ziet voor de wagen. De Vlaming maakt voor nog amper 4 procent gebruik van de tram, de bus of de metro, terwijl dat in 2019 nog 7 procent was: opnieuw een zoveelste dieptepunt voor ons openbaar vervoer.

Week na week, minister, staan we hier bij u aan de alarmbel te trekken over de erbarmelijke toestand van ons openbaar vervoer. Ik zal het nog eens herhalen: record aantal geschrapte ritten, oude bussen die niet tijdig vervangen worden en in panne staan, trams die aan het tempo van een snelwandelaar door de stad moeten rijden omdat de sporen versleten zijn, chauffeurs die er de brui aan geven omdat ze zich niet veilig en gewaardeerd voelen, en dan nu nog 4 procent van de verplaatsingen met bus, metro of tram. Dieptepunt na dieptepunt, en ons openbaar vervoer is vandaag jammer genoeg totaal onbetrouwbaar.

Het is onder uw beleid, minister, dat de Vlaming meer en meer het openbaar vervoer de rug toekeert. Nochtans, het is een van de doelstellingen van het regeerakkoord: 40 procent duurzame verplaatsingen. Daarvoor moeten we niet alleen meer mensen op de fiets krijgen, maar ook meer op het openbaar vervoer. Dat moet uiteraard kwaliteitsvol en betrouwbaar zijn. Minister, wat gaat u daaraan doen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega's, de modal shift is het overtuigen van mensen om over te stappen op duurzame vervoersmodi. Dat is eigenlijk het beleid dat deze Vlaamse Regering en de vorige al jaren voeren. We zetten daar heel wat investeringen tegenover, maar dan is het goed om het beleid ook te monitoren, om te kijken of het effectief ook een positief effect heeft, en dat is zo. Dat blijkt nu ook opnieuw uit dat onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlaming: meer mensen gaan te voet naar vrijetijdsbestedingen, werk en dergelijke meer; meer mensen gaan fietsen; het belang van de auto daalt: voor het eerst gebruikt minder dan 60 procent de auto voor zijn of haar verplaatsingen. De verplaatsingen met de fiets worden ook langer. We zien ook het groei-effect van de elektrische fiets. Voor corona had een op de vijf gezinnen een elektrische fiets, vandaag is dat al een op drie. We zien daar dus alleszins een grote evolutie.

Het openbaar vervoer kent inderdaad een andere trend. Voor corona gebruikte 7 procent het openbaar vervoer voor verplaatsingen. Vandaag is dat, blijkt uit dat onderzoek, 4 procent, terwijl ik vaststel dat in datzelfde onderzoek staat dat 24 procent, dus een op de vier, van de Vlaamse gezinnen een abonnement heeft op De Lijn. Daar liggen dus wel opportuniteiten en kansen.

Vandaar is mijn vraag aan u, minister, welke beleidskeuzes inzake openbaar vervoer en de modal shift u koppelt aan deze bevraging.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor deze vragen.

Ik wil alleszins eerst positief beginnen. Ik denk dat het Onderzoek Verplaatsingsgedrag 6 een heel positief onderzoek is. We willen in Vlaanderen een modal shift van 40/60: 40 procent duurzame verplaatsingen. Wel, wat stel ik vast? 18,2 procent wordt met de fiets gedaan, 17 procent wordt te voet gedaan. Dan zitten we al aan 35 procent. 4 procent wordt met het openbaar vervoer gedaan. Dat is 39 procent. Dus nog 1 procent en we halen die modal shift. Kortom, ik denk dat dit een positief verhaal is. Ik zou zeggen: laat ons alleen maar verder die weg opgaan.

Mevrouw Robeyns, iedere keer opnieuw – u zegt het zelf –, week na week, komt u hier met een klaagzang om te vertellen hoe slecht het toch wel gaat met De Lijn. Wel, als u dat blijft herhalen, zult u het meer en meer gaan geloven. Maar ik wil bijkomend toch even de randbemerking maken dat dit Onderzoek Verplaatsingsgedrag plaatsvond in de periode van oktober 2021 tot en met november 2022. Wanneer is de mondmaskerplicht weggevallen op het openbaar vervoer, collega's? In mei 2022. Ruim een half jaar van deze periode die gescreend is, was er nog een mondmaskerplicht op het openbaar vervoer. Dat we dan een daling hebben van 7 procent naar 4 procent, vind ik helemaal niet verrassend. Dat wil ik op de eerste plaats heel duidelijk meegeven. U weet dat wij in diezelfde periode 20 procent minder reizigers hadden bij De Lijn in vergelijking met precoronajaar 2019. We zitten vandaag op ruim 15 procent.

Wat stel ik ook vast in dit Onderzoek Verplaatsingsgedrag? Dat nog 38 procent van de werkende mensen, die zich heel vaak verplaatsen met het openbaar vervoer, aan telewerk doet. Ook dat is op zich denk ik een goede zaak. Het telewerk is niet in de prullenmand beland, sinds we opnieuw meer vrijheid hebben. Zodoende blijven we ons ook daar focussen op telewerk.

Ik vind het dus een positief verhaal. Los daarvan kan ik ook blijven herhalen dat wij met ons openbaredienstencontract met De Lijn, afgesloten in juli 2022 en van kracht sinds januari 2023 – dat is dus sinds dit jaar van kracht –, volop focussen op klantvriendelijkheid, op duurzaamheid en op efficiëntiewinsten. Ik denk dat we met dat openbaredienstencontract en de transitie rond basisbereikbaarheid echt wel zullen inzetten op een reizigerswinst. Ik heb alleszins vertrouwen in De Lijn en ik ga niet mee in uw pessimistische blik, mevrouw Robeyns. Ik heb er vertrouwen in dat het allemaal goedkomt. Met die extra investeringen, die transitie die we doorzetten en de efficiëntiewinsten die De Lijn gaat boeken, heb ik er vertrouwen in dat er zich ook daar een reizigerswinst zal doorzetten.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, ik dank u. Ik zal uw optimisme of eufemisme een beetje terugbrengen tot realisme, want in het onderzoek wordt eigenlijk alleen maar gekeken naar het aantal verplaatsingen, niet naar het aantal afgelegde kilometers. Of ik nu met de fiets naar de bakker om de hoek rijd of met de auto van Limburg naar de kust, dat wordt beschouwd als hetzelfde. Maar in realiteit, als je kijkt naar het aantal afgelegde kilometers, betekent het wel iets

anders. En dan worden de cijfers zelfs heel wat slechter, minister. Van het aantal afgelegde kilometers gebeurt 75 procent met de wagen, 8 procent met de fiets en 2,5 procent met het openbaar vervoer. Die cijfers waren nog nooit zo slecht, en de Vlaming heeft nog nooit zo weinig het openbaar vervoer genomen.

Dat is geen klaagzang, minister, dat is jammer genoeg de realiteit. De passagiers lopen weg, de vervoersarmoede neemt toe en u leunt precies een beetje tevreden achterover. Voor de rest kijkt u en schuift u alle verantwoordelijkheid naar De Lijn door, die ook alleen maar kan roeien met de riemen die ze heeft, zijnde de middelen die u haar toebedeelt. Ik denk dat niemand bij De Lijn tevreden is met zulke cijfers. De Lijn wacht op een minister die voluit haar schouders onder de investeringen in kwaliteitsvol vervoer zet. Ik hoop samen met alle reizigers en de mensen van De Lijn dat u dat eindelijk ook eens zult doen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb de gewoonte om iets positiever en iets minder pessimistisch te zijn dan de collega's van de oppositie. Dat is ook nogal logisch.

Je moet durven te kijken naar die cijfers. We maken effectief langere verplaatsingen met de fiets en dat is een bijzonder goede zaak. De investeringen die de komende jaren volgen, zullen steeds meer fietsers aantrekken. Daarvan ben ik absoluut overtuigd.

Ook bij de abonnees van De Lijn ligt er nog een opportuniteit. U zegt dat thuiswerk en de mondmaskerplicht die nog even heeft geduurd, effecten hebben. Natuurlijk zijn er heel wat mensen die abonnee waren van De Lijn en nu de elektrische fiets gebruiken. Ook dat moeten we in kaart proberen te krijgen, dat heb ik al eens gezegd. Die data zijn belangrijk om discussies zoals vandaag misschien niet meer te moeten voeren.

Minister, ik heb nog iets heel bijzonders gezien in het onderzoek. Meer dan de helft van de Vlaamse gezinnen beschikt over een auto, 28 procent over meer dan één, dus twee of meerdere. Maar slechts 1,3 procent van de Vlaamse gezinnen is abonnee bij autodelen. Daar liggen opportuniteiten, zeker in de context waarin we overschakelen op elektrisch rijden, dat zeer duur is voor mensen en waarbij mensen ongetwijfeld de afweging maken of ze het bij één auto houden of toch een tweede kopen.

Minister, ik heb een extra vraag voor u: bent u nog van plan om de komende jaren het autodelen ook bij particulieren verder te stimuleren?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, feiten zijn feiten, goede collega Robeyns. Twee derde van de verplaatsingen die we maken, zijn verplaatsingen over een afstand van minder dan 4 kilometer. Deze cijfers, dit onderzoek is tot-en-met positief: de onstuitbare opgang van de verplaatsingen met de fiets of te voet. Voor de liefhebbers: vijf jaar geleden hadden we daarvoor een kaars gebrand. Er is een kleine terugval van de verplaatsingen met het openbaar vervoer, maar tijdens het eerste deel van vorig jaar zaten we nog in volledige coronamodus, met alle beperkingen van dien.

Als je dat nu bekijkt: met de fiets plus 4 procent, te voet plus 5 procent, met de wagen min 8 procent. De focus moet net liggen op het uit de wagen halen van mensen en op dat vlak zijn we goed bezig.

Uw fietsinfrastructuurplan is daarin een belangrijke stimulans, minister. En ook wat de goede collega Maertens aanhaalde, dat autodelen, is eigenlijk nog onontgonnen terrein en een belangrijke troef.

Kortom, blijf op koers, u bent goed bezig.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, de cijfers van deze studie tonen aan dat het Vlaams Belang het bij het rechte eind heeft. Wij zeggen dat men de mensen vrij moet kunnen laten kiezen met welke vervoersmodi zij zich willen verplaatsen. Zorg voor infrastructuur en zorg voor aanbod. Dat is zeer belangrijk. Er zal inderdaad vanzelf wel een verschuiving komen van de wagen naar andere vervoersmogelijkheden. Daar hebt u geen pestmaatregelen voor nodig. Daar hebt u geen plannen voor kilometerheffingen voor nodig.

De cijfers van het openbaar vervoer verwonderen mij toch niet echt. Gisteren hoorden we nog in De Afspraak de burgemeester van Antwerpen zeggen dat er deze legislatuur qua openbaar vervoer geen potten zullen worden gebroken. Minister, basisbereikbaarheid zal daar niets aan veranderen. Integendeel.

Er zijn een aantal problemen opgesomd. Het tekort aan buschauffeurs, met als gevolg geschrapte ritten. Defecte bussen. Vandalisme en geweld tegenover chauffeurs en passagiers, waardoor een op de drie vrouwen en een op de vijf mannen het openbaar vervoer gewoon links laat liggen. De veiligheid van de burgers garanderen is de eerste en belangrijkste taak van iedere overheid. Deze Vlaamse overheid, deze Vlaamse Regering slaagt daar duidelijk niet in. U spendeert 60 miljoen euro aan vergroening, maar nooit iets aan veiligheid. Waar blijft uw doortastend beleid?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Het is inderdaad jammer dat het openbaar vervoer achteruitgaat. Die discussie hebben we hier exact een week geleden ook gevoerd. Déjà vu. Ik ga daar dus niet meer verder op in.

We verplaatsen ons gelukkig ook minder met de auto en meer met de fiets en te voet. Koning Fiets verovert terrein, onder andere door de elektrische fiets. Maar wat mij erg opvalt, is dat Keizer Voetganger ook aan een opgang bezig is. Vanuit cd&v willen we die Keizer Voetganger, in lijn met het STOP-principe, op de hoogste troon plaatsen. Want je te voet verplaatsen is supergezond, maar niet altijd zo evident. Zeker niet voor onze kwetsbaren en onze ouderen. De voetganger moet dus worden opgewaardeerd. Dat is vooral een lokale bevoegdheid. Dat weten we. Minister, toch vraag ik u welke mogelijkheden u ziet om de veiligheid en het comfort van de voetgangers te verbeteren.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, het zijn goede cijfers voor voetgangers en het zijn slechte cijfers voor openbaar vervoer. Minister, u hebt aan beide schuld noch verdienste want uw beleid, bijvoorbeeld met de 1,5 miljard euro voor het aanleggen van fietspaden, is nog onvoldoende gerealiseerd op het terrein om te kunnen zeggen dat het hierdoor komt. Het komt vooral door de evoluties inzake corona en het veranderende verplaatsingsgedrag.

Ik denk dat collega Robeyns honderd procent gelijk heeft als ze zegt dat we niet alleen het aantal verplaatsingen moeten bekijken, maar ook het aantal verplaatsingskilometers. Dan zien we dat de uitdagingen toch nog bijzonder groot zijn. Minister, ik hoor u dan zeggen dat we er bijna zijn met de modal shift. Ik denk

dat u gezegd hebt: “nog 1 procent”. Ja, dan viel ik toch bijna van mijn stoel. Ik denk dat we nog heel ver staan van de modal shift die we nodig hebben. In dat opzicht zou ik u toch aanbevelen om eens naar uw Brusselse collega's te gaan kijken. Daar is het aantal verplaatsingen per fiets en te voet en met het openbaar vervoer de afgelopen tien jaar ongelooflijk verschoven. Er zijn veel, veel minder auto's. Omdat men, onder andere, keihard investeert in openbaar vervoer. Dat is wat Vlaanderen ook moet doen. Het is hoog tijd dat daar een shift in komt.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen. Ik zal niet herhalen wat ik allemaal al heb gezegd. Ik wil wel herhalen wat we ongeveer een maand geleden in de commissie bespraken: de cijfers van De Lijn met betrekking tot de reizigersaantallen. In het eerste kwartaal van 2023 hadden we 43 procent meer reizigers in vergelijking met het eerste kwartaal van 2022. Dat is op zich al een goed teken dat ook De Lijn volop bezig is met opnieuw reizigerswinsten. Mijnheer Verheyden, ik heb uw doemdenken gehoord. En ik hoor telkens opnieuw het negativisme van mevrouw Robeyns. Ik heb er opnieuw alle vertrouwen in dat wij met De Lijn wél de vlucht vooruit kunnen nemen, als wij alle investeringen die op til staan realiseren. We zetten volop in op de vergroening, op strategische investeringen, op uitbreidingsinvesteringen.

Ik hoor ook sommigen zeggen dat ze jaloers zijn op de MIVB, als het De Lijn aangaat. Sommigen zeggen dat we 300 miljoen euro extra moeten gaan investeren, alleen al in de vervoerregio Antwerpen. Collega's, ik wil dat wel allemaal, maar je kunt een euro maar één keer uitgeven. Met meer middelen kun je inderdaad meer en kun je sneller gaan, maar als we tramlijnen willen aanleggen, moeten we natuurlijk ook onze vergunningen hebben en moeten we de juiste middelen hebben.

Wij hebben voor De Lijn in vergelijking met voorgaande jaren 120 miljoen euro op jaarbasis extra aan investeringsmiddelen. We geven aan De Lijn op jaarbasis, exploitatie- en investeringsmiddelen samen, een bedrag van ruim 1,3 miljard euro. Dat is 1,3 miljard euro aan belastinggeld. En het is aan De Lijn, als extern verzelfstandigd agentschap, om er nu voor te zorgen dat al die middelen goed beheerd worden en dat daarmee volop kan worden ingezet op reizigerswinst.

Collega's, ik denk dat dit een positief Onderzoek Verplaatsingsgedrag is. En ik hoop dat het volgende onderzoek, het Onderzoek Verplaatsingsgedrag 7, dat nu lopende is, alleen nog maar positiever zal zijn. Ik heb daar alle vertrouwen in.

Mijnheer Bex, u ziet het niet. U ziet het nooit. U ziet niet dat wij al heel veel fietspaden hebben aangelegd. Ik kom heel veel tussen de mensen, en ik krijg alleen maar heel veel felicitaties voor de vele fietspaden die wij hebben aangelegd. Ik wil u toch ook vragen om in het Onderzoek Verplaatsingsgedrag van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, als dat het dan toch zoveel beter doet, ook eens het aandeel van de fiets te vergelijken. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is dat 8 procent. Wij zitten aan 18 procent.

Ik denk dus dat dit Onderzoek Verplaatsingsgedrag een positief verhaal is. Als we kijken naar de cijfers voor 2023, zien we ook dat de reizigersaantallen voor De Lijn stijgen. Ik kijk dan ook met een positieve bril naar de toekomst.

Mevrouw Brouwers, u vraagt naar de voetgangers. U weet dat wij een verkeersveiligheidsplan hebben opgemaakt, waarbij we specifiek de actieve weggebruiker – en een actieve weggebruiker is voor mij de fietser, maar zeker ook de voetganger – centraal stellen. We hebben ook een aantal specifieke actieplannen voor de voetgangers. Ik denk onder andere aan de veilige schoolomgevingen en de veilige schoolroutes, maar zeker ook aan de oversteekplaatsen voor voetgangers

waar we volop op focussen, de punctuele verlichting daarvoor en dergelijke. Ook daar hebben we dus zeker alle aandacht voor. Het is, zoals u zelf zegt, ook heel vaak een aspect van de lokale besturen, die we daar zeker als bondgenoot hebben.

We hebben die lokale besturen ook als bondgenoot als het gaat over het autodelen. Heel veel lokale besturen zijn vandaag bezig met hun lokale energie- en klimaatplannen. Ook daarin komt het aspect van het autodelen enorm aan bod. Wijzelf als Vlaamse overheid doen dat in het kader van de uitrol van basisbereikbaarheid eveneens. Wij zijn volop bezig met het vervoer op maat. Wij zijn volop bezig met de uitrol van onze hoppinpunten, waar je van het ene vervoersmiddel naar het andere vervoersmiddel kunt overstappen en waarbij ook de deelmobiliteit een prominente plaats zal innemen.

Ik blijf dus optimistisch, ondanks alle negativistische klanken die ik hier vanop de oppositiebanken gehoord heb. Ik blijf optimistisch en heb er alle vertrouwen in dat wij volop kunnen faciliteren wat we beloofd hebben, namelijk de 40/60-modal shift. 40 procent van de verplaatsingen zullen duurzaam zijn. En daarvoor zijn we goed op weg.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Collega Keulen, een kleine terugval? 4 procent van het aantal verplaatsingen op basis van aantal, 2,5 procent als je rekening houdt met het aantal afgelegde kilometers. 2,5 procent, wat schiet er nog over? Een kleine terugval, durft u dat te noemen.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de beste manier om mensen te overtuigen om het openbaar vervoer te gebruiken, is te zorgen voor goede en kwalitatieve dienstverlening, voldoende aanbod en betrouwbare en veilige bussen. En zolang daar vanuit deze regering niet voluit in geïnvesteerd wordt, hoeft het ons niet te verwonderen dat amper nog iemand onze bussen en onze trams gebruikt. Het is vijf voor twaalf, minister, om te investeren in dat kwaliteitsvolle openbaar vervoer. Anders vrees ik dat u de geschiedenis ingaat als de minister die een recordaantal mensen uit de bussen heeft gejaagd. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega's, u weet wellicht dat ik niet meteen zo'n grote fan ben van koningen of keizers, maar ik ben wel grote fan van de voetganger en de fietser. We moeten het ijzer smeden wanneer het heet is en dat is vandaag. Vandaag hebben we door corona meer mensen die graag te voet gaan, die graag met de fiets beginnen te rijden. Er zijn recordinvesteringen in fietspaden, in fietswegen. Laat ons daarmee de basis leggen voor een nog betere toekomst wat betreft het aantal fietsers in Vlaanderen.

Minister, ik roep u op, samen ook met de steden en gemeenten, om blijvend grote middelen vrij te maken voor investeringen in die veilige en verlichte fietspaden, in trage wegen en groene verbindingen enzovoort, zodanig dat we ook in de toekomst nog meer mensen te voet en met de fiets verplaatsingen kunnen laten doen. Het komt er niet alleen op aan om meer middelen vrij te maken, maar het is van groot belang om ervoor te zorgen dat die middelen ook leiden tot concrete realisaties op het terrein. Daarvoor rekenen wij ook op u. *(Applaus)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de vorderingen inzake de realisatie van de Luchthaventram van Brussel-Noord naar Zaventem

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, als we elkaar zien in deze plenaire vergadering is dat meestal voor een vraag over mobiliteitsdossiers die een link hebben met Brussel. Maar in tegenstelling tot de vorige keren, is het nu met een positieve insteek. Want wat zien we nu? Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft een vergunning verleend voor de Luchthaventram, een project van De Werkvennootschap in opdracht van het Vlaamse Gewest, dat onderdeel uitmaakt van het grote project 'Werken aan de ring' waar verschillende mobiliteitsprojecten in zitten die de mobiliteit in de Vlaamse Rand en Brussel linken, tussen beide moeten verbeteren. Meer concreet: de Luchthaventram is een tram die een verbinding zal maken tussen Brussel Noord en Zaventem en daarbij ook de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en verschillende bedrijfsites zal aandoen. Het is een heel goede zaak voor de regio dat dat ontsloten wordt met een tram in eigen bedding.

Naast dit project van de Luchthaventram zijn er nog verschillende andere projecten die deel uitmaken van het grote project 'Werken aan de ring'. Ik denk maar aan de herinrichting van de ring zelf en de verschillende fietssnelwegen. Minister, we kunnen toch niet ontkennen dat de samenwerking met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op het vlak van de mobiliteitsdossiers niet altijd even vlotjes verloopt. Verwacht u, gelet op dit dossier, de vergunning die verleend is door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat er ook doorbraken zullen komen in de andere projecten van werken rond de ring?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw De Coninck, dank u wel voor uw vragen. Ik hoop uiteraard dat we zoveel mogelijk van die projecten die allemaal in de agenda van De Werkvennootschap staan voor 'Werken aan de ring' kunnen realiseren. Door intens samen te werken kun je uiteraard veel meer realiseren. Samen met u ben ik uiteraard heel blij dat de vergunning voor de Luchthaventram nu al verleend is voor het aandeel op het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. We kijken ook naar later dit jaar, dat ook van Vlaamse zijde de vergunning verleend zal worden. Dan hopen we dat we in dat dossier een doorbraak kunnen realiseren.

Daarnaast hebben we al heel wat andere doorbraken gerealiseerd. Voor heel veel projecten hebben we geen planproces nodig. Ik denk aan de uitvoering van de vele fietssnelwegprojecten: Vierarmen F29, F204 nabij Jezus-Eik, F205 in Hoeilaart, het Woluwedal, ook heel veel fietsbruggen over de R0 (ring rond Brussel). We doen al heel veel met tal van projecten waar niet dat planproces van de R0-Noord voor nodig is. Dat loopt op zich allemaal vlot. Ook ter hoogte van de Heizel hebben we vlot met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een studie kunnen opzetten. Maar het is nu natuurlijk zaak dat we ook zo snel mogelijk dat planproces rond de R0-Noord gefaciliteerd krijgen. U weet dat daar het openbaar onderzoek van loopt. U weet dat daar ook wel wat verschillende geluiden zijn, de ene al positiever dan de andere, maar ik hoop alleszins dat De Werkvennootschap volop gefaciliteerd kan worden voor al die projecten die zij in haar agenda heeft staan. Dat zijn vooral allemaal leefbaarheidsprojecten, doorstromingsprojecten, ecologische projecten, fietsprojecten, enzovoort, kortom een heel uitgebreide agenda die een enorme meerwaarde is voor alle mensen in de Rand, voor alle mensen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, voor iedereen. Ik hoop dat we daar snel en vlot vooruit kunnen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Wat het project 'Werken aan de Ring' betreft, hebben we in de commissie ook al dikwijls gezegd dat het een positief project is. Dat is niet alleen om de mobiliteit ten goede te komen, maar het heeft ook ecologische aspecten, het verbetert de levenskwaliteit in de regio, en het zorgt ervoor – dat is toch wel heel belangrijk – dat Brussel bereikbaar blijft voor de Vlamingen en omgekeerd. Het zorgt er ook voor dat de druk op de Vlaamse Rand op het vlak van mobiliteit en leefbaarheid draaglijker gemaakt wordt.

Wat dit concrete project van de Luchthaventram betreft, ligt er een deel op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en een deel op dat van het Vlaamse Gewest. Blijkbaar gaat de aanleg gebeuren door het Vlaamse Gewest, in opdracht van De Werkvennootschap. Gaat de uitbating gebeuren door De Lijn, of zijn er afspraken gemaakt met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Brusselse vervoersmaatschappij? Kunt u daar eventueel meer toelichting over geven?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega De Coninck, bedankt voor uw vraag. Ik dacht even dat we elkaar allemaal in de armen gingen vallen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik denk dat er nog wel wat deelaspecten zijn waar we van mening over verschillen, maar het is alleszins een heel goede zaak dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die vergunning heeft verleend.

Minister, we weten dat er een samenwerkingsovereenkomst moet worden gesloten tussen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaamse Gewest voor er een schop in de grond zal gaan voor dit tramproject en voor andere projecten. Nu minister-president Vervoort met volle kracht heeft gezegd dat die tramverbinding er moet komen, hopen wij dat hij ook snel werk zal maken van dat samenwerkingsakkoord. Ik vroeg mij af of u daar meer zicht op hebt. Hebt u al contacten gehad met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om de ondertekening van dat samenwerkingsakkoord te bespoedigen?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Als we de cijfers voor het gebruik van het openbaar vervoer willen verhogen, dan zijn projecten zoals het Brabantnet met die drie tramverbindingen nodig. Op die manier, bijvoorbeeld met die Luchthaventram, wordt niet alleen de luchthaven beter bereikbaar, maar is dat ook het geval voor de bedrijventerreinen van Diegem en Machelen.

Jammer genoeg duurt het nu al bijna tien jaar, sinds minister Crevits het Brabantnet voorstelde. Dat is dus al bijna tien jaar geleden. Ondertussen rijdt alleen de Ringtrambus rond. Er is dus veel tijd verloren door onenigheid tussen Vlaanderen en Brussel. Dat is spijtig. Het is goed nieuws dat alle koppelingen van dossiers over vliegtuiglawaai, de tolheffing, of de ring, blijkbaar niet meer worden gemaakt – ik ga hout vasthouden – en dat de stedenbouwkundige vergunning voor slechts 400 meter tramlijn op het Brusselse grondgebied voor de Luchthaventram eindelijk werd afgeleverd.

Ik ben zeer tevreden. Ik denk dat er vanuit Brussel een positief signaal is gekomen op deze manier. Wanneer gaat de schop in de grond, minister?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mevrouw De Coninck, ik denk dat wij allebei heel blij zijn dat die vergunning vanuit Brussel voor de Luchthaventram er nu eindelijk is. Wij hopen natuurlijk dat Vlaanderen nu snel volgt, zodat dit er zo snel mogelijk komt. Ik denk dat dat inderdaad een cruciale stap is binnen de bredere plannen rond de ring, waar u zelf naar hebt verwezen. Ik denk dat iedereen erbij gebaat is dat er nu zo snel mogelijk oplossingen komen voor onze ring. De realiteit is dat mensen daar massaal in de file staan. Bovendien betalen ook wij, Brusselaars, daar de prijs voor, want dat betekent dat wij heel veel sluisverkeer krijgen door onze stad.

Met die Luchthaventram komt er nu opnieuw een deel van de alternatieven voor de wagen die in de plannen zitten. Dat is een win-winsituatie voor Vlaanderen en Brussel. Maar het stopt niet bij de Luchthaventram. Er zitten nog een aantal andere belangrijke alternatieven in de pijplijn, waaronder de sneltram langs de A12. Ik maak van de gelegenheid gebruik om eens te horen wat de plannen daar zijn, en of we daar deze legislatuur nog vooruitgang in mogen verwachten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, collega De Coninck, voor de vraag.

U sprak over de doorbraken wat andere noden betreft. Een daarvan was een knelpunt, maar ik weet niet in hoeverre dat nog een knelpunt is, namelijk het Laarbeekbos. Dat is het stukje naast de autosnelweg tussen Jette en Groot-Bijgaarden, waar Brussel toch moeilijk over deed om daar een stukje van te gebruiken om de ring te verbreden.

Kunt u daar even toelichting bij geven?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Goede collega's, de essentie van politiek is beslissen. Het grootste kwaad in de politiek is niets doen onder de noemer dat het ideaal de vijand is van het goede.

Ik denk dat je een hele lijst kunt opsommen van projecten die nog altijd geblokkeerd zitten. Als je in bepaalde dossiers concrete stappen voorwaarts kunt zetten, zoals hier met deze tramverbinding, dan denk ik dat je die kans moet grijpen, minister. Hebben is hebben, en krijgen is de kunst, ook als het gaat over mobiliteit. Ik denk dat dit een goede zaak is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen.

Zoals ik daarnet al zei, zijn de werken aan de ring een totaalproject van ongeveer 4 miljard euro. Die werken willen een antwoord bieden op de congestieproblematiek, de verouderde infrastructuur die de hele R0 en alles daarrond is, op ecologische verbindingen en tal van noodzakelijke fietsverbindingen. Het is kortom een heel uitgebreid project. We hebben in het verleden vaak geprobeerd rond dat project een grote koepelovereenkomst, een 'memorandum of understanding' te hebben met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, om continu vooruitgang te kunnen boeken.

Een aantal collega's vragen naar de stand van zaken van die koepelovereenkomst. Ik moet hun zeggen, en ik denk dat jullie het ook wel weten, dat het

verhaal van SmartMove, van de stadstol, daar wat roet in het eten heeft gegoooid. Die koepelovereenkomst is er nog altijd niet.

Hoe moet het nu verder? Bij alle grote infrastructuurwerken rond de R0 moeten we het planproces kunnen faciliteren. Als het openbaar onderzoek straks tot een resultaat is gekomen, hoop ik dat we daarmee ook stappen vooruit kunnen zetten en we voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de vergunningen krijgen die we nodig hebben.

Maar, collega's, ik denk dat het altijd een project van geven en nemen is. Het kan niet zo zijn dat wij wel volop moeten investeren in projecten die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest graag ziet, en niet kunnen investeren in een aantal projecten waarvan de meerwaarde zeker voor het Vlaams grondgebied geldt. Ik denk dan vooral aan de noodzakelijke infrastructuurwerken op de R0, waarbij de neuzen nu zeker nog niet in dezelfde richting staan.

Hoe zit het nu met het hele verhaal van het Brabantnet? Het klopt dat dat teruggaat tot 2013. Toen zijn er een aantal overeenkomsten gesloten. De Ringtrambus is een lijn die rijdt sinds 28 juni 2020. Tegen 2024 zal de Ringtrambus een volledig vrije bedding hebben, en zal dat sowieso een vlotte verbinding zijn.

Dan hebben we natuurlijk nog de Sneltram en de Luchthaventram. De processen daaromtrent zijn op dit ogenblik lopende. Met 'processen' bedoel ik dat er voor beide is beslist dat het in het kader van een Design Build Finance Maintain (DBFM) zal verlopen. De Lijn zal de Sneltram uitbaten. U vraagt specifiek naar de Luchthaventram, mevrouw De Coninck. Daarover is de afspraak gemaakt dat de exploitatie zal gebeuren door de MIVB, omdat hij op dit ogenblik voor een groot stuk aansluit op het tramnet dat de MIVB in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft rijden. Het gaat over een traject van in totaal 12 kilometer, waarbij nu die 400 meter extra vergund zijn, en er bijkomend nog een kleine 4 kilometer aan Vlaamse zijde als extra vergund moeten worden.

Ik weet dat De Lijn nu nog wat voorbehoud maakt. Zij zeggen dat als de exploitatie door de MIVB gebeurt, men moet kijken hoe we daarover een samenwerkingsovereenkomst moeten uitwerken. We hebben weliswaar de grote samenwerkingsovereenkomst van 2017, maar er moeten voor elk project ook nog een uitvoeringsovereenkomst en natuurlijk de nodige budgetten zijn.

Die budgetten zullen nog wel wat bijkomende vragen opwerpen. Dat is des te meer zo omdat door de inflatie, door de supply chain-problemen en de grondstofprijzen, er bij quasi elk project dat we vandaag uitrollen een prijsstijging is van ongeveer 24 procent. Ook daar zullen we dus nog het een en ander verder moeten uitklaren, maar dat zal straks ook allemaal moeten gebeuren in de overeenkomsten die nog gesloten moeten worden.

Ik denk, collega's, dat als we intens samenwerken tussen de verschillende partners aan Vlaamse zijde en met de collega's in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, we een verbeterde mobiliteit, leefbaarheid en een vlottere doorstroming in en rond alles wat te maken heeft met de Vlaamse Rand en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zelf, mogelijk kunnen maken. Door samen te werken en trachten de neuzen in dezelfde richting te krijgen, denk ik dat we er wel geraken.

Alleszins is het nu zaak om te kijken naar de vergunning aan Vlaamse zijde voor de Luchthaventram, en dan zal het vervolgens zaak zijn om enerzijds de overeenkomsten te faciliteren en anderzijds ook met de bestekken richting de markt te gaan, de selectieleidraad te publiceren en zodoende de volgende stappen te zetten richting betere mobiliteit en een betere leefbaarheid.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel voor uw bijkomende antwoorden. Ik merk enige strubbelingen in de praktische uitwerking, namelijk de exploitatie van De Lijn, maar u haalt ook aan dat het een positief signaal vanuit Brussel is dat deze vergunning wordt verleend. Maar ik hoop dat ze dezelfde houding aannemen in de andere dossiers. Ik deel de mening dat het niet kan zijn dat Vlaanderen moet betalen en dat Brussel bepaalt wat er wel of niet uitgevoerd zal worden.

Ik denk dat heel het project 'Werken aan de Ring' een goede zaak is voor de mobiliteit. Ik stel hier vandaag een grote tevredenheid vast bij iedereen, kamerbreed, en ik ben ervan overtuigd dat die tevredenheid er ook zal zijn wanneer de volgende stappen, bijvoorbeeld de herinrichting van de ring zelf, ook over de nodige vergunningen zouden beschikken. Ik roep de collega's waarvan de partijen in Brussel in de meerderheid zitten, dus op om daar in de volgende projecten dezelfde constructieve houding aan te nemen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de plannen van de minister met de regionale omroepen, naar aanleiding van het reddingsplan voor AVS

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Regionale omroepen zijn belangrijk. Ze hebben een nauwe band met hun zendbereik, komen heel dicht bij de mensen in de omgeving. Regionaal nieuws wordt ook altijd gesmaakt door de bevolking. In mijn eigen gebied is dat TV Oost. Zij doen dat zeer goed en hebben ook die nauwe band. Dat geldt ook voor andere. In Oost-Vlaanderen heb je ook AVS, een van de oudere regionale zenders. We hadden vernomen dat die recent in financiële problemen kwam en dat schulden en dergelijke een probleem waren voor de zender. We hebben nu vernomen dat de oprichter van KOWALA Productions 2 miljoen euro gaat neerleggen om die schulden weg te werken. De investeerder zit ook in de raad van bestuur, wat betekent dat daar een nieuwe toekomst voor AVS wordt voorbereid.

Die nieuwe ontwikkelingen hebben uiteraard een impact op de toekomst van het zendgebied van Oost-Vlaanderen. Vroeger waren er reeds plannen of voorstellen om tot een fusie te komen van beide Oost-Vlaamse zenders, maar dat is niet doorgegaan. Ook nu vernemen we vanuit AVS dat het niet op tafel ligt.

Welke invloed hebben die investeringen in die zender AVS op de plannen van u, als minister, voor de afbouw van het aantal zendvergunningen voor regionale omroepen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: U weet dat ik groot belang hecht aan de regionale omroepen, en meer in het algemeen aan regionaal en lokaal nieuws, dat dicht bij de Vlamingen staat. De regionale omroepen spelen daar natuurlijk een enorm belangrijke rol in. We hebben sinds het begin van de legislatuur ook fors geïnvesteerd in die omroepen, zowel met structurele middelen als met heel forse investeringen rond digitale relance, coronamiddelen, energietoelagen en dergelijke meer.

We hebben ook in de zomer van vorig jaar, op 15 juli, met de Vlaamse Regering een conceptnota goedgekeurd waarin we een viertal principes hebben afgesproken voor de hervorming van de regionale omroepen. Waarom is dat zo

belangrijk? Omdat ze eigenlijk op een periode van tien jaar tijd 37 procent – u hoort het goed – omzet verloren hebben, omdat hun model vandaag niet voldoende is aangepast aan de digitale toekomst die er is. Daarom hebben we die principes naar voren geschoven. Het feit dat er nu een nieuwe investeerder is die extra wil investeren in AVS en in die regionale omroep en journalistiek, is op zich een heel goede zaak.

Dat opent opportuniteiten, dat opent mogelijkheden. Wat precies de impact is op het lopende proces met onderhandelingen over samenwerkingsovereenkomsten, met onderhandelingen en besprekingen rond een nieuw ontwerpdecreet ook, dat zullen we moeten bekijken. Op zich is er geen impact en zie ik vooral opportuniteiten.

U verwijst natuurlijk naar een van de vier principes die we hebben afgesproken, namelijk schaalvergroting en netwerkvoordelen, waar we inderdaad ook in Oost-Vlaanderen keken naar mogelijkheden rond samenwerking of zelfs fusie met TV OOST. Ik ga ervan uit dat we ook met die nieuwe partner zeer constructief zullen kunnen werken om dat te bekijken. Als ondernemer kijkt hij vanuit een welbegrepen eigenbelang natuurlijk ook naar een duurzaam financieel model met de juiste schaalgrootte.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Dank u wel, minister. Die samenwerkingsovereenkomsten zijn verlengd; ze lopen af op 31 december 2023. Uit rapporten die opge maakt zijn door NORTV, zien we dat het bereik van de regionale omroepen goed is. Waar het soms een beetje aan schort, is organisatie, het businessmodel en de inkomsten die – zoals u zegt – niet altijd even sterk genoeg zijn. Met deze nieuwe wendingen kunnen we uiteraard wel zeggen: wat levensvatbaar is, is levensvatbaar. Van bovenaf opleggen, dat zien wij minder zitten. Waar ik wel in geloof, is dat er bottom-up – als ik het zo mag zeggen – mogelijkheden moeten zijn voor samenwerking, om bepaalde diensten misschien samen te doen, zeker in die steeds kleinere advertentiemarkt, waarbij sommigen gewoonweg online adverteren en minder via die zenders. Dat moeten we samen bekijken, maar ik hoop dat het vanuit die twee organisaties samen kan groeien, een samenwerking op basis van vrijwilligheid, uiteraard.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Bij het laatste, mijnheer Meremans, kan ik mij aansluiten. Minister Dalle, u hebt het altijd over slagkrachtige crossmediale media-bedrijven als u het hebt over de regionale zenders, evengoed als u het hebt over de VRT. In de commissie hebt u gezegd dat die die fusioneren en die cross-mediale samenwerkingsverbanden opzetten, ook extra middelen zouden krijgen. U was ook voorstander van die fusie van AVS en TV OOST. Nu dat niet gebeurd is, zijn er natuurlijk wel mogelijke consequenties. Ik wou graag een beetje uw visie. U had een voorkeur; het ziet ernaar uit dat die voorkeur niet gerealiseerd zal worden. Het is ook zo dat het op dit moment in handen is van een ondernemer die ook een bepaald bedrijf heeft en ook een mediaholding. Natuurlijk stelt zich dan meteen de vraag wat de impact is van het feit dat hij een mediaholding heeft, op 'de toekomstige uitbating' van AVS – ik zal het dan maar zo zeggen. Het is belangrijk om nieuws te hebben voor iedere Vlaming, dicht bij mensen. De VRT legt al extra focus op nieuws in uw buurt. Ik vraag mij af in hoeverre u dit kunt garanderen voor een regionale zender die nu, op deze manier, specifiek bij één holding met een specifieke invalshoek is terechtgekomen, aangezien we nu naar een plan B gaan.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Wat de consequenties zullen zijn, dat heb ik gezegd, is het moeilijk om dat vandaag in te schatten. Wij gaan in elk geval door op die vier principes die we hebben afgesproken. Dat gaan ten eerste over de positionering en de relevantie van de regionale omroepen, hun model van regionaal nieuws. Ten tweede gaat het over crossmedialiteit. Ten derde gaat het over schaalvergroting en netwerkvoordelen, waar we hier in die Oost-Vlaamse context spreken over integratie. En ten vierde gaat het over een duurzaam financieel kader. We hebben er effectief altijd in voorzien dat er extra middelen zijn om die doelstellingen te realiseren. We hebben dat gedaan met de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst in 2023, met extra middelen daarvoor. We voorzien ook voor 2024, wanneer die nieuwe samenwerkingsovereenkomsten worden afgesloten, dat diegenen die meegaan in dat verhaal, ook over een extra financiering kunnen beschikken. Het zal aan de Oost-Vlaamse spelers zijn om daar beslissingen over te nemen. Ik ga er niet van uit dat onze strategie gewijzigd wordt. We zullen dat moeten zien. Dit komt boven op een aantal investeringen die we in het verleden hebben gedaan en die gericht zijn op die vier doelstellingen. Die vier doelstellingen blijven wat mij betreft overeind.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Dank u wel. Met de doelstelling is uiteraard niets fout. Ik wil toch zeggen dat de N-VA veeleer een voorstander is van een omgeving waarin van onderuit naar samenwerking kan worden gestreefd. Ik verwijs naar Focus en WTV in West-Vlaanderen. Die samenwerking is verregaand. Ik hoop dat de nieuwe wendingen nu ook een stimulans kunnen zijn voor de twee spelers. Het mag niet lijken alsof de ene speler de andere bijna dwingt of overneemt. We moeten bekijken hoe die twee op vrijwillige basis kunnen samenwerken, en dat als overheid ook faciliteren, om zo sterker te staan in Oost-Vlaanderen. Daar geloof ik in, van onderuit, maar een verdere samenwerking lijkt mij wel logisch en evident. *(Applaus van Elke Sleurs en Kathleen Krekels)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de gelekte data van RaidForums

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister-president, hackers slaagden erin om een half miljoen Belgische bedrijfse-mailadressen en bijbehorende wachtwoorden te bemachtigen. Ze haalden de data van RaidForums, een platform waar gestolen gegevens worden verhandeld, of werden verhandeld, moet ik eigenlijk zeggen, want vorig jaar nam de FBI samen met Europol een initiatief waardoor het platform offline werd gehaald. Toch kon dat niet verhinderen dat de gegevens recent werden ontvreemd. Volgens de pers staan er op de lijst onder meer e-mailadressen en wachtwoorden van medewerkers van diverse bedrijven en instellingen, waaronder de Universiteit Gent (UGent), de KU Leuven en de VRT. De kans is groot dat het gaat over oudere wachtwoorden van de bedrijfsaccounts, misschien zelfs over verouderde accounts van mensen die er ondertussen niet meer werken.

Ondertussen hebben diverse bedrijven hun beleid inzake cybersecurity ook aangepast. Denk maar aan de tweestapsverificatie die steeds meer ingang vindt. Toch is het niet duidelijk wat de precieze impact is van dit lek. Is de Vlaamse overheid ook betrokken, zijn er ook studentenaccounts betrokken enzovoort? Daarover is er nog wel wat onduidelijkheid. Het gaat natuurlijk over twee belangrijke kennisinstellingen en over de openbare omroep, en elke tekortkoming

in de digitale beveiliging vormt een potentieel risico. Zelfs al zijn de accounts of de wachtwoorden niet meer actief, dan nog kan het lekken van wachtwoorden ook een invloed hebben op de privésfeer indien dezelfde wachtwoorden zouden worden gebruikt voor privéaangelegenheden.

Minister-president, vandaar dus mijn vragen aan u. Hoe wilt u de informatieveiligheid in onze kennisinstellingen, de openbare omroep en de overheid garanderen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, ik ben het natuurlijk met u eens. In de analoge wereld zetten we heel veel in op veiligheid. In de digitale wereld moeten we dat zo mogelijk nog meer doen. Voor de Vlaamse overheid pakken we dat aan met een breed spectrum aan acties, sommige veeleer beleidsmatig, andere puur technisch, organisatorisch of communicatief. Wat de informatieveiligheid van de overheid betreft, worden de risico's en de bedreigingen continu geëvalueerd. Die evolueren ook continu, dus moeten we continu evalueren. We hebben de werkgroep informatieveiligheid in het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid. Als de werkgroep adviezen formuleert, gaan die naar het stuurorgaan en bekijkt dat orgaan binnen zijn bevoegdheden welke aanpassingen er nodig zijn aan het informatieveiligheidsbeleid binnen de Vlaamse overheid. Daarbij worden de leidend ambtenaren voortdurend geïnformeerd over geïdentificeerde risico's en te nemen technische en organisatorische maatregelen. Sinds oktober 2021, dus nu bijna twee jaar geleden, is ook een programma opgestart rond het voeren van een gezamenlijk informatieveiligheidsbeleid voor de gehele Vlaamse administratie. Die strategie is goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 oktober 2021. Digitaal Vlaanderen treedt op als de regieorganisatie, die een sturend karakter biedt aan deze initiatieven. In die rol heeft Digitaal Vlaanderen beleidsafspraken gemaakt over de authenticatiestrategie, en dan spreken we niet alleen over duale authenticatie, maar ook over multifactor-authenticatie.

Men heeft reeds twee relevante adviezen geformuleerd. Een eerste advies gaat over software of andere dienstverleningen door medewerkers van de overheid buiten contractuele kaders. Het gaat dus om e-mails die gelinkt zijn aan een bedrijf of een instelling en hoe ze kunnen worden gebruikt buiten de contractuele kaders. Men moet daar bijzonder voorzichtig mee optreden. Het wachtwoordenbeleid is een tweede advies. Het is de verantwoordelijkheid van elk departement en agentschap om die regels ook toe te passen.

De lokale besturen zijn ook op heel wat vlakken gelinkt aan de Vlaamse overheid, fysiek en digitaal. Daar hebben collega Somers en ikzelf het Cyber Response Team opgericht. Zij nemen een coördinerende en kennisdelende taak op voor de belanghebbenden, zowel naar de lokale besturen als binnen de Vlaamse overheid wat de interactie betreft. Alle administraties verbonden aan de Vlaamse overheid worden door mij actief opgeroepen om deel te nemen aan deze beleidsvormende initiatieven. De dienst- en afdelingshoofden en de lokale besturen krijgen een heleboel dingen aangereikt, maar ze moeten die wel toepassen in hun eigen organisatie. We controleren wel daarop, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de verantwoordelijken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u wel, minister-president, voor uw antwoord. We moeten effectief inzetten op die systemen. Die systeem moeten tonen op welke manier de veiligheid kan worden verhoogd. We hebben daar in de commissie al een debat over gevoerd. Het feit dat de departementen zelf verantwoordelijk zijn, zorgt ervoor dat zij dat op de juiste manier kunnen implementeren, passend bij

hun departement. Maar het brengt ook een risico met zich mee wanneer het onvoldoende wordt opgevolgd. Ik denk dat we daar zeker goed moeten blijven evalueren en kijken of de departementen de juiste dingen doen en effectief overgaan tot implementatie.

Een ander onderdeel is dat we personeelsleden moeten gaan sensibiliseren. Als we kijken naar de laatste cybersecuritybarometer, die de situatie van 2022 bekijken, zien we dat 57 procent van de Vlaamse bedrijven het gebrek aan bewustzijn rond cybersecurity bij werknemers als een obstakel ziet om verder te gaan in de implementatie ervan. Het verhogen van de digitale competenties is nodig in bedrijven, maar ook in een overheidscontext.

Mijn vraag, minister-president, is hoe u de competenties van de leden van de Vlaamse overheid verder gaat verhogen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister-president, ik bedank de collega voor de vraag. We hebben het in de commissie Algemeen Beleid al een aantal keer over dit thema gehad, onder andere over de situatie in Antwerpen en in andere gemeenten. De oproep was dat Vlaanderen daar maximaal moet ondersteunen. Nu doet dit zich voor met een aantal kennisinstellingen. Vlaanderen moet er alles aan doen om de knowhow ter beschikking te stellen en zo veel mogelijk instanties en openbare besturen te ondersteunen.

Mijn laatste punt betreft het Vlaams Datanutsbedrijf, we hebben het daar vorige week nog over gehad. Het heet ondertussen athumi, denk ik. Ik neem aan dat het in een van de volgende plenaire vergaderingen aan bod zal komen. Ik zou, net zoals ik in de commissie al heb gedaan, naar aanleiding van het Vlaams Datanutsbedrijf, waarbij het de terechte ambitie is om de digitale dienstverlening voor alle burgers te verbeteren, willen aandringen om daar extra aandacht te besteden aan cybersecurity. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel collega's. Wat betreft de opvolging is het de taak van Digitaal Vlaanderen om regelmatig te solderen, om na te gaan of de regels die we opleggen ook effectief gevolgd worden. U hebt de vergelijking gemaakt met de bedrijfswereld, u hebt daar een cijfer genoemd van 57 procent. Ik beschouw de overheid als een van de bedrijven. Het is dus onze verantwoordelijkheid om binnen de Vlaamse overheid te zorgen dat er een veiligheidsbeleid is – en dat is er –, dat het opgevolgd wordt – dat gebeurt ook –, dat er ook verantwoordelijken voor aangeduid worden – en ook dat gebeurt.

Wat betreft het verhogen van de competenties, wijs ik op het permanente aanbod van Digitaal Vlaanderen aan diensthoofden en afdelingshoofden indien er een behoefte is aan bijscholing van medewerkers. De grote verantwoordelijkheid ligt bij de leidende ambtenaren.

En mijnheer Vandenhove, blij dat u de naam athumi noemt. Het zou natuurlijk verschrikkelijk zijn als het bedrijf dat juist opgericht is om het vertrouwen in het systeem van databeheer te versterken, steken zou laten vallen op het vlak van digitale veiligheid. Ik weet dat dit prioriteit is voor de mensen die athumi leiden.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank voor uw bijkomend antwoord, minister-president. We zitten in een steeds verder digitaliserende maatschappij. Onze economie wordt steeds meer digitaal. We moeten ervoor zorgen dat iedereen meekan,

maar we moeten er vooral voor zorgen dat het veilig kan verlopen. We zijn een kenniseconomie, we zijn een data-economie, en dat zal alleen maar toenemen. We moeten dus blijven investeren in de cyberveiligheid van onze bedrijven en onze overheid. (*Applaus*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over opnieuw een woonzorgcentrum onder verhoogd toezicht

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, minister, opnieuw hebben we een woonzorgcentrum onder verhoogd toezicht, opnieuw 66 bewoners van Klein Veldekens in Geel die zich moeten afvragen hoe hun zorg gecontinueerd zal worden en of ze op zoek moeten naar een ander woonzorgcentrum.

Als je de inspectieverslagen van het woonzorgcentrum leest, hoeft het echt niet te verbazen dat het nu onder verhoogd toezicht staat. Er is gebrek aan personeel, de medicatieveiligheid is niet in orde, de veiligheidsmaatregelen zijn niet in orde, de infrastructuur is niet in orde. Eigenlijk was er niets in orde. Het pijnlijke is dan dat het volledig nieuwe infrastructuur was. Het was een volledig nieuw woonzorgcentrum, open sinds 2020. De bewoners betalen een heel hoge dagprijs: 78 euro per dag. Dat is gigantisch duur. Maar de zorg is daar nog geen dag in orde geweest. De vraag is niet waarom dit centrum op de zwarte lijst is komen te staan, maar waarom het zo lang heeft geduurd en hoe het hier gekomen is.

Vanaf de eerste dag zijn er problemen met de zorgtoren van Astor in Geel. Dat falen mag voor niemand een verrassing zijn. Nog voor de bouw startte, stonden alle seinen op rood. Er was heel veel protest tegen de bouw, niet alleen van buurtbewoners die vonden dat de toren veel te hoog was, maar vooral van mensen die het een megalomaan project vonden. Dat zou volgens hen niet lukken in Geel, daar was geen nood aan. En dat blijkt nu ook. Het project rammelde aan alle kanten maar het moest en zou er komen. Het was een proefproject met de steun van uw voorganger, Jo Vandeuren.

Minister, als zorg verlenen vooral een vastgoedproject wordt, dan krijg je miserie. Tegen beter weten in werd dit project door de strot geramd van de Gelenaar, en de bewoners zitten met de gevolgen. Het woonzorgcentrum staat op de rand van het faillissement. Dat komt er nog bij. Het is door de rechtbank al uitgesproken: bescherming tegen schuldeisers. Het woonzorgcentrum gaat waarschijnlijk failliet.

Minister, hoe gaat u zorgen voor zorgcontinuïteit? Wat gaat er nu gebeuren met de bewoners? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Anaf, u weet dat de continuïteit en de kwaliteit van zorg voor mij ook superbelangrijk zijn, zeker voor de mensen. We hebben het dossier nog eens grondig bekeken. Het klopt absoluut dat het hier over een nieuw zorgcentrum gaat, in 2020 gestart. Het is geïnspecteerd in het kader van het toekennen van de erkenning. Vanaf dat moment zijn er eigenlijk al meerdere inspecties geweest. Eind mei is het onder verhoogd toezicht geplaatst, om een aantal redenen. Er waren tekorten inzake medicatieveiligheid en zorgplanning. Daar moet heel dringend op bijgestuurd worden. Ik wil wel benadrukken dat er

op het vlak van de zorg- en verpleegkundigen geen tekorten waren in het laatste verslag en dat er een 24/24-permanentie is.

Het woonzorgcentrum heeft laten weten dat ze het remediëringsplan absoluut willen opmaken. Ze zullen dat binnen de dertig dagen doen.

U weet wat de gevolgen kunnen zijn. Ondertussen is de zorg daar absoluut gecontinueerd. Als het nodig is, moeten wij – we kunnen ook niet anders – bijkomende handhavingsinstrumenten inzetten.

Antwoordend op de vraag of dit al vroeger had kunnen gebeuren, collega Anaf, verwijs ik naar mijn eigen inspectie. Zij hebben zowel financiële inspecties als zorginspecties gedaan, dat zijn twee aparte kanalen. Het onder verhoogd toezicht stellen nu gebeurt in het kader van de zorginspecties die gebeurd zijn. Wat de financiële inspecties betreft, daar heeft de knipperlichtenprocedure zeker haar werk gedaan, want ondertussen is daar een voorlopig bewindvoerder aangesteld. En nu zitten we eigenlijk ook al met de aanstelling van een gerechtelijk mandataris die de reorganisatie moet doorvoeren.

Alles wat onze administratie nu doet aan begeleiding doet ze ook in functie van de continuïteit: het verder kunnen verblijven van de mensen aldaar. Dat zijn ook de inspanningen die nu de komende periode geleverd zullen worden. Maar de eerste taak ligt nu dus bij de uitbating van het woonzorgcentrum zelf, dat – u weet dat – uitgebaat wordt door een vzw. Daarbij is het zeer belangrijk dat men, na onder verhoogd toezicht te zijn geplaatst, het remediëringsplan ook heel correct opmaakt en dat er werk gemaakt wordt van het wegwerken van de tekorten die nu vastgesteld zijn.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, ik vind dit een bijzonder pijnlijk verhaal. Het is opnieuw een verhaal van een schijn-vzw of een vzw die zwaar in de schulden zit. De twee vastgoedvehikels daarachter hebben nog geen euro verlies gemaakt. De vraag is dus vooral: waarom moest dit project er nu per se komen? Alles wijst erop dat dit project er niet is gekomen op basis van goede zorg, maar op basis van goede relaties. Ik denk dat het in de zorg toch wel belangrijk is dat je gaat uitzoeken welke infrastructuur je nodig hebt om goede zorg te kunnen bieden. Alles in dit project wijst erop dat men vooral geprobeerd heeft om een infrastructuur te bouwen en een vastgoedproject te kunnen realiseren, en dat men dan gekeken heeft wat men er van zorg kon onderbrengen om dat haalbaar te kunnen maken.

Minister, ik heb al verschillende keren de vraag gesteld wanneer u nu eindelijk maatregelen zult nemen om dat soort transfers van zorgbudgetten te verbieden. Momenteel staat u er een beetje bij en kijkt u ernaar. Maar het is wel aan u, de Vlaamse Regering, om hiertegen op te treden. Hier, in dit geval, is het zelfs zo dat de Vlaamse Regering dit, door er een proefproject van te maken, heeft helpen realiseren. Het was een 'recipe for disaster', het is ook uitgekomen. Wat gaat u nu doen? Maar vooral, welke lessen trekt u daaruit? Want dit is geen alleenstaand geval. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, op 26 april hebben we een uitvoerige gedachtewisseling gehad in de commissie met mevrouw Moykens over het actieplan Inspectie en handhaving in de ouderenzorg. Zij wees ook op een aantal actiepunten met betrekking tot de termijnen en hoe in een handhavingstraject veel frequentere inspectiebezoeken zouden gebeuren. Ik ga ervan uit dat dat in casu natuurlijk ook zal gebeuren.

Minister, een ander punt dat wij wel heel belangrijk vinden, is hoe er bij problemen wordt samengewerkt met het lokale bestuur en hoe er wordt gecommuniceerd met bewoners, met familieleden en met de gemeente over een bepaalde situatie. Het is onze expliciete vraag dat gemeenten niet enkel een kennisgeving krijgen, maar ook actief worden betrokken, om tijdig mee naar oplossingen te kunnen zoeken. Ook bewoners en familieleden moeten tijdig op de hoogte gebracht worden, wanneer zich bepaalde problemen voordoen. Vandaar dat ik volgende vraag heb, minister: hoe worden bewoners en familieleden, maar ook het lokale bestuur, op de hoogte gehouden en actief mee betrokken in de handhavingstrajecten?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ja, kwaliteit van zorg ... We hebben de lijst van verhoogd toezicht. We hebben ook schorsingen die daaruit kunnen voortvloeien. En deze week kwam in de pers dat het woonzorgcentrum Vordenstein in Schoten zelf een verlenging van zijn schorsing heeft aangevraagd. Waarom? Omdat ze niet aan de personeelsnormen kunnen voldoen: ze kunnen geen personeel genoeg vinden. Om die reden heeft de Franse groep Orpea, waarvan het woonzorgcentrum deel uitmaakt, nu geïnvesteerd in het rekruteren van verpleegkundigen in Roemenië.

We hebben in onze commissie hoorzittingen gehad over de tekorten in de zorg, en op één spreker na waren alle sprekers het er unaniem over eens dat de import van verpleegkundigen of zorgkundigen in algemeen niet goed is, maar nefast, dat het geen oplossing is.

En ook in dit concrete geval geeft de directie aan dat de kennis van het Nederlands een werkpunt is voor al die werknemers. Ja, maar deze kennis is natuurlijk noodzakelijk om kwaliteitsvolle zorg te garanderen.

Minister, welke stappen zult u zetten om er nauw op toe te zien dat deze Roemeense verpleegkundigen in de goede Nederlandse taal verstaanbaar met de bewoners kunnen communiceren? En hoe zult u controleren dat de zorgkwaliteit niet in het gedrag komt?

De voorzitter: Mevrouw Geerinckx heeft het woord.

Veerle Geerinckx (N-VA): We hebben in onze commissie inderdaad een gedachtewisseling gehouden met mevrouw Moykens en de minister over kwaliteit en veiligheid. Ook die financiële inspecties zijn aan bod gekomen. Er is wel degelijk een actieplan met diverse punten, en dit woonzorgcentrum is inderdaad op de lijst van verhoogd toezicht terechtgekomen.

Die uitbater is inderdaad door ons gekend. En het werd hier al aangehaald: tijdens de vorige regeerperiode werd die vzw ingeschakeld in een pilootproject rond kleinschalig wonen. Dat kleinschaliger wonen zagen we graag komen. Uit de verslagen van de financiële inspecties bleek echter dat er creatief werd omgesprongen met leningen. De vzw heeft ook heel wat subsidies ontvangen.

Minister, wij zijn er wél van overtuigd dat deze regering haar kerntaken aanpakt. Ik vind het wel bijzonder dat de oppositie op basis van één casus zegt dat dit niet zo zou zijn. Het is juist het knipperlicht dat nu aangaat en dat toch blijkt te werken.

Minister, vindt u het noodzakelijk om ook de andere projecten van deze vzw Astor grondig te inspecteren en door te lichten? Want dat was toch het idee in de methodiek van mevrouw Moykens.

Is het voldoende duidelijk voor de sector hoe te remediëren zodat ze ooit van de lijst kunnen geraken? Ik verwijs dan niet alleen naar dit woonzorgcentrum dat op de lijst van verhoogd toezicht staat, maar ook naar de andere. Kunnen zij zichzelf op een voldoende duidelijke manier remediëren?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, onvoldoende personeel, problemen met de medicatie, problemen met de infrastructuur, financiële problemen: het stopt gewoon niet, het stopt echt niet. Het lijkt me dan ook echt wel tijd om eens grondig na te denken over de toekomst van onze ouderenzorg, want daarin zitten ook de facetten van privatisering en vastgoed.

Ik stelde onlangs in de commissie in dit parlement voor om een ad-hoccommissie op te starten om na te denken over de uitdagingen in de ouderenzorg en actie te ondernemen. Maar helaas, minister, alle meerderheidspartijen vinden dat we hier al meer dan genoeg doen en dat we al meer dan genoeg nadenken over de toekomst van de ouderenzorg. De problemen in de woonzorgcentra blijven aanslepen. Elke keer krijgt u actuele vragen, het stopt maar niet. Minister, de vraag is of u, aangezien wij er in dit parlement geen werk van zullen maken, echt wel een actieplan wilt maken om de uitdagingen die voor ons liggen, op te nemen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Beste minister, het verhaal van dit woonzorgcentrum in Geel is wel bijzonder pijnlijk. Samen met de buurtbewoners trekken we met de PVDA in Geel al sinds 2016 aan de alarmbel rond deze commerciële zorgtoren, die er uiteindelijk is gekomen ondanks breed protest. Er zijn 3700 verzoekschriften gekomen van buurtbewoners tegen dit project. De buurtbewoners zeggen zelf dat ze betaalbare zorg willen op mensenmaat. Van in het begin werd er gewaarschuwd dat het ging om commerciële belangen en dat de bewoners zelf daar niet centraal zouden staan. Het is dus zeer pijnlijk. Bovendien was het inderdaad een van de pilootprojecten van uw voorganger en partijgenoot, de heer Vandeurzen.

Het is dan ook bijzonder pijnlijk dat we vandaag moeten vaststellen dat al die alarmbellen die zijn afgegaan voordat het project zelfs nog maar van start ging, uiteindelijk waarheid worden en dat we nu zien in welke penibele toestand deze organisator de bewoners heeft gebracht. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het klopt dat dit project een van de vier pilootprojecten was rond de onzichtbare zorg. Het werd goedgekeurd in de vorige legislatuur. Die pilootprojecten konden in principe rekenen op een soort van regelluwte. Astor had daartoe de kans, maar heeft er geen gebruik van gemaakt en heeft ook geen extra subsidiëring gekregen. Ze kregen wel een vergunning om te bouwen en een vergunning om uit te baten. Als minister van Welzijn heb ik een zeer warm hart voor nieuwe ondernemingsvormen. Ik vind sociaal ondernemers op zich niet verkeerd. Het is goed dat we op een innovatieve wijze werken, maar het is even belangrijk dat onze inspectie alles goed in de gaten houdt.

Het kan zijn dat er protest is geweest, maar de vergunningen zijn uiteindelijk afgeleverd. In het kader van de erkenning werd er beslist om vaker te gaan inspecteren. Collega Schryvers stelde die vraag. Dat is hier gebeurd. Zowel de financiële inspecties als de zorginspecties zijn frequent langs geweest. Onlangs nog, waardoor de verhoogde ondertoezichtstelling is gebeurd.

Collega Schryvers, de burgemeester werd daarover geïnformeerd. U weet dat men zich nu ook via de website kan informeren. We maken dat heel breed publiek. Voor onze mensen is echter ook de zorgcontinuïteit van belang. Je kunt niet zomaar mensen op straat zetten. Het gaat vaak over mensen die bijzondere zorg nodig hebben. Voor mij is de voortzetting van de continuïteit elementair, naast het feit dat het uiteraard ook van belang is dat de problemen die er zijn worden opgelost.

Collega Geerinckx, bedankt dat u meegeeft dat we absoluut die kerntaken goed moeten proberen te vervullen. U vroeg naar de andere entiteiten. Astor is de vzw die onder andere dat uitbaat. Daar is net een bewindvoerder aangesteld. Dat wordt nu financieel zeer nauw begeleid. Er is nog iemand extra door de rechtbank aangeduid. Maar ondertussen wordt de zorg verder verleend. We moeten dus op twee fronten heel goed en alert reageren.

Collega's, het moet mij van het hart dat er meer dan achthonderd woonzorgcentra zijn in Vlaanderen. Wij hebben een enorm uitgewerkt controlesysteem. Leidinggevend ambtenaar Moykens is net in de commissie geweest om te duiden hoe ze het zullen aanpakken. Ze hebben een strenge aanpak. Het is evident dat jullie altijd vragen stellen wanneer een voorziening onder verhoogd toezicht komt. Ik heb daar geen probleem mee, maar dat is natuurlijk het gevolg van het feit dat men controlemechanismen uitwerkt. Het is het een of het ander. Doordat die controlemechanismen er zijn, moet er heel vaak worden geredieerd. Ik vind dat op zich een goed systeem. Het toont aan dat we alert proberen te werken. Als we niet zouden controleren, zouden er zaken onder de mat blijven. Voor mij is het veel belangrijker dat de voorzieningen er goed mee omgaan, dat ze dingen rechtzetten. We hebben onlangs gezien dat er een aantal zijn weggeraakt van die verhoogde ondertoezichtstelling en dat alles daar grondig verbetert. Dat is de bedoeling van de samenwerking tussen de inspectie en de administratie in dergelijke dossiers.

Collega De Martelaer, u weet dat ik rond de ouderenzorg echt wel het debat wil aangaan. Ook over wat de beste zorgvormen zijn. Om nog eens de heer Vandeuren te noemen: hij was een heel groot voorstander van zolang mogelijk thuis te kunnen worden verzorgd. Daar zijn we, denk ik, allemaal voor. Innovatieve en kleinschalige woonvormen ... Er zijn ook nog wel woonzorgcentra. Sommige zijn enorm nodig. Denk maar aan de plaatsen waar mensen met dementie verblijven, of mensen die zeer zwaar hulpbehoevend zijn. Het is van belang, zoals collega Anaf vaak zegt en ik deel die zorg, dat als je in de meest kwetsbare fase van je leven zit, dat is als je pas geboren bent en als je heel veel zorg nodig hebt, die zorg dan ook goed wordt verleend. Daar moeten we over waken. Dat is de reden waarom onze inspectie daar kort op de bal wil spelen.

Collega Anaf, ik spreek mij nu niet uit over in casu dit dossier, maar in het algemeen kun je volgens mij perfect via sociaal ondernemers of via de overheid initiatieven ontwikkelen. Maar ze moeten allemaal dezelfde kwaliteitsgarantie kunnen bieden. Ik weet ook dat we die sectorspecifieke transparante boekhouding willen uitrollen. Dat is niet evident, zeker niet voor de woonzorgcentra die eigendom zijn van lokale besturen omdat die eigen boekhoudregels hebben en je moet dat dan allemaal in een doorzichtig frame proberen te krijgen. Idem voor de transparantie rond de dagprijs. Ik ben met de sector ook in discussie over of je kunt werken met een negatief eigen vermogen. Ja of neen? Hoe zullen we die risicodragende beleggingen vermijden of verbieden? Hoe gaan we om met het geven van waarborgen?

U hebt mij ook attent gemaakt op het feit dat er wederzijds soms leningen verstrekt worden met diverse interestvoeten, waardoor er geld kan wegvloeien. Ik wil dus ook die interestvoet beperken. Zodra ik daar een draagvlak voor heb in

de sector, wat aan het groeien is, kom ik daarmee naar de regering en het parlement. Het is echt mijn bedoeling om dat ook deze legislatuur nog helemaal op punt te kunnen zetten, maar dat vraagt natuurlijk ook een consensus, of toch minstens een meerderheid, in dit parlement. Er wordt dus ook heel hard aan doorgewerkt. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, laat ons gewoon eerlijk zijn. Dit was een prestigeproject dat er absoluut moest komen, van Jo Vandeurzen, van het stadsbestuur van Geel, tegen alle protesten in en tegen iedereen in die zei dat het geen haalbaar project was. Vanaf dag één liep het mis op alle vlakken, maar dan ook op alle vlakken, als je de inspectieverslagen bekijkt.

U zegt dan dat u proactief probeert op te treden. Hier was er wel opnieuw eerst een uitspraak van de rechtbank, die stelt dat er bescherming tegen schuldeisers is, voordat het op de zwarte lijst kwam. Dus zo proactief is het dan niet echt. De N-VA-fractie geeft aan dat dit een eenmalige casus is en dat we die niet zo uit de context mogen trekken. Hallo? Hoe dikwijls hebben we hier al gestaan? De Vlaamse overheid faalt hier wel fundamenteel in haar kerntaak, het beschermen van onze oudsten. Ik hoopte dat we dat allemaal samen hadden vastgesteld, maar blijkbaar is dat nog niet voor iedereen duidelijk.

Ik doe dus nogmaals een oproep. Treed nu eindelijk op tegen die cowboys die de sector naar de botten helpen. Er zijn echt mensen die het heel goed bedoelen, maar stop nu echt met de mensen te steunen die middelen die voor zorg bedoeld zijn, doorsluizen naar andere dingen. Daar moeten we echt paal en perk aan stellen. Bescherm onze ouderen en zorg ervoor dat de middelen die voor zorg bedoeld zijn, ook voor zorg gebruikt worden. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de eisen van de non-profitbetoging op 13 juni 2023 voor bijkomende investeringen in de zorgsector

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Crevits, volgende week dinsdag komt de zorgsector opnieuw op straat. De sector is al op straat gekomen in januari. Toen waren ze met bijzonder veel. En de opkomst voor komende dinsdag belooft ook weer groot te worden. Want de problemen in de zorgsector zijn vandaag nog steeds torenhoog. Ik merk dat ook in mijn raadpleging. Ik zag vorige week een zorgkundige, die mij zei: "Ik ben oververmoeid, dokter." Bleek dat ze oververmoeid is door het stresserende werk in het woonzorgcentrum, door de steeds wisselende shiften, die telkens opnieuw van laat naar vroeg gaan, wat haar slaapritme compleet verwtart en waardoor ze uitgeput is. En dus moest ik voor-schrijven dat ze thuis moest blijven.

Maar ik zag ook een kinderbegeleidster, die steeds maar weer ziek gaat werken omdat ze haar collega's niet in de kou wil laten staan, maar daardoor zelf helemaal uitgeput raakt. Zij zit nu al voor twee maanden thuis.

Er kwam een loopbaanbegeleidster langs, die op de werkvloer moest zijn in een kinderdagverblijf en die normaal nieuwe mensen die gaan werken in de kinderopvang, moest coachen. Maar zij zegt dat ze gewoon heeft meegedraaid met het kinderdagverblijf, omdat ze zag dat die mensen van hier naar daar aan het hollen waren en eigenlijk zelfs niet de essentiële zorgtaken konden vervullen.

Minister, ik kan zo nog wel even verdergaan. Ik ben de eerste om te zeggen dat werken in de zorg een prachtig beroep is. Zorgen voor anderen geeft voldoening. Het doet deugd om dat als job te doen. Maar vandaag voelt het vaker aan als bandwerk. En als je werk bandwerk is, geeft het juist geen voldoening, want je hebt het gevoel dat je de mensen niet kunt bieden wat ze eigenlijk nodig hebben.

Sinds de vorige betoging is er bitter weinig veranderd. Er is geen antwoord gekomen op de verzuchtingen van de sector. Wat gaat u doen om te zorgen voor meer personeel, betere loon- en arbeidsvoorwaarden en extra investeringen in de zorg? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag. Ik heb ondertussen ook al meermaals samengezeten met onze vakbonden. Zij hebben inderdaad een actie gepland volgende week. Dat is een nationale actie, dat weet u ook. Dat gaat over alle gemeenschapsregeringen plus de federale overheid.

Ik denk ook dat er veel volk zal zijn, want er zijn ook heel veel zorgen. Een aantal van die zorgen deel ik absoluut, en daarvoor ben ik ook samen met de vakbonden en de werkgevers oplossingen aan het zoeken. Zeker als het gaat over het tekort aan mensen, denk ik aan de – eindelijk na zoveel tijd voor Vlaanderen – brandingcampagne *Career* die we op touw hebben kunnen zetten, waarbij we samen één taal spreken.

Er zijn outreachende acties, onderdeel van het plan *zij-instroom*. Het is de allereerste keer dat we een bedrag van 7000 euro voorzien. U gaf het voorbeeld van iemand die *zijinstromers* die op de werkvloer de job willen aanleren, begeleidt. We kunnen meer zeggen dat de mensen die er al zijn, zorgen dat de opleiding gegeven wordt. Met het beschikbare budget kan men iemand inhuren om mee te zorgen dat mensen het beroep aanleren. Dat is nog maar net gestart, net om mensen aan te trekken en om dat aantrekken en dat opleiden niet moeilijker te maken voor wie er al is.

We zijn ook in overleg rond het stagebeleid. Ik verwijs naar de artikelen van een aantal weken geleden. Wij investeren ook heel fors. Er zijn ook vragen naar een nieuw sociaal akkoord. Op federaal niveau is er inderdaad geen sociaal akkoord meer. Het is afgelopen. In Vlaanderen is er een akkoord dat tot 2025 loopt, waar we meer dan een half miljard euro voor uittrekken. Maar dat belette me eigenlijk niet om ondanks dat sociaal akkoord ook honderden miljoenen euro's extra vrijgemaakt te hebben.

Collega Vandecasteele, een van de kernzorgen die ik heb, is het vinden van mensen. Als we meer mensen zouden hebben, gaat de werkdruk voor iedereen naar beneden. Ik reken er eigenlijk op dat op het niveau waar het kan er ook wat *souplesse* geboden wordt, dat we meer *souplesse* kunnen krijgen in die heel rigide taakafbakening die er nu voor een aantal beroepsprofielen is, zoals bijvoorbeeld de verpleegkundigen, waardoor je in een team de taken beter kunt verdelen, waardoor er met de mensen die er zijn, met minder druk beter gewerkt kan worden.

Ik wil daar zeker ook met de andere regeringen van dit land in overleg over gaan. Er was trouwens ook een Overlegcomité dat daar even over ging deze ochtend. Maar ik zal zeker, hetzij op de dag van de actie, hetzij de dag nadien, afhankelijk van wat de vakbonden willen, ook met hen nog eens rond de tafel zitten om te kijken wat we nog extra kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik hoor u vaak zeggen dat u de zorgen van de zorgsector deelt. Allez, de mensen in de zorg zeggen dat de situatie vandaag onhoudbaar is. Dan horen ze u zeggen dat u hun verzuchtingen begrijpt, dat u begrijpt dat er veel volk op straat zal komen. Maar het lijkt alsof u erbij staat en ernaar kijkt. Dan somt u een aantal oplossingen op die eigenlijk al heel lang beloofd zijn en waar we nog altijd geen resultaten van zien en waar eigenlijk geen fundamentele veranderingen van te verwachten zijn. Dan begrijp ik niet dat u zegt dat u iets probeert te doen maar dat het niet goed lukt. Als er iemand iets kan doen aan de problemen in de zorgsector, bent u het wel, minister. U bent viceminister-president van deze Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering is volledig bevoegd voor bijvoorbeeld woonzorgcentra, voor de jeugdzorg, voor personen met een handicap, voor de kinderopvang. U bent de minister bevoegd voor de zorg en het welzijn. Als er iemand is die de problemen in de zorgsector moet kunnen aanpakken, bent u het wel.

Hoe komt het dat de vacatures niet ingevuld geraken? Dat zegt de sector zelf: de loon- en arbeidsvoorwaarden zijn ondermaats, de werkdruk is torenhoog. Dat moet er veranderen. U kunt en moet die loon- en arbeidsvoorwaarden structureel veranderen, en dan kan er volk aangetrokken worden en dan kunnen er oplossingen komen. Maar met dit, met doekjes voor het bloeden te verzinnen, gaat er echt geen volk naar de zorg komen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, volgende week komen de vakbonden opnieuw op straat – het is niet de eerste keer dit jaar – om een noodkreet te uiten. Het is ook niet de eerste keer in de afgelopen jaren. Ik heb hier een pamflet open staan van de Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België (ACLVB) van 7 mei 2019. Collega's, dat was voor deze legislatuur, en net voor de vorige verkiezingen. Zij geven daarin aan dat het niet meer gaat, dat het water hen aan de lippen staat, dat er een personeelstekort is, en dat de sector op instorten staat. Dat waren mensen uit de kinderopvang, de jeugdhulp, de ouderenzorg, de zorg voor personen met een handicap die aangaven dat er echt drama's gingen gebeuren.

Minister, een jaar later zaten we midden in de coronacrisis, en toen gebeurden er drama's. De Vlaamse Regering stelde toen verbouwereerd vast dat minister Vandeurzen en minister Beke hadden aangegeven dat alles oké was, maar tijdens corona vroeg men zich af hoe het kon dat het systeem op instorten stond.

Intussen zijn we een aantal jaren verder, er is een zesde Vlaams intersectoraal akkoord (VIA 6) aangekondigd, dat was een sociaal plan dat alles had moeten oplossen. De vakbonden hadden vanaf dag 1 gezegd dat het een heel goede stap vooruit was – dat hebben we hier allemaal gezegd – maar absoluut niet voldoende om de noden die er zijn te lenigen.

De vakbonden komen volgende dinsdag weer op straat. Minister, wanneer zal er eindelijk een echt plan komen dat zorgt dat de sector binnen twee jaar niet meer op instorten staat? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk ook dat een van de belangrijkste prioriteiten het vinden van personeel is. Dat is niet alleen zo in de gezondheidssector of in de welzijnssector, maar dat is over verschillende sectoren heen zo, denk ook maar aan het onderwijs. Dat is een enorme uitdaging en er is geen silver bullet voor. We moeten de beeldvorming die op dit moment wordt opgehangen over de zorgsector echt wel opkrikken. Ik vraag mij af hoe we dat kunnen doen. Het is noodzakelijk om daar wat meer aandacht aan te geven.

Wat ik in de discussie mis, is het verminderen van de administratieve last, en dat de logistieke taken door andere soorten profielen moeten worden uitgevoerd. Mensen moeten opnieuw de taken doen waar ze ook voor opgeleid zijn en gestudeerd hebben. Ik betreur het dat men tegen flexi-jobs in de zorg stemt als er initiatieven genomen worden die dienen om de werkdruk te verminderen en om personeel te vinden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Hoe moeten we de beeldvorming in de sector opkrikken? We hebben het er al vaak over gehad. Dat doen we door ervoor te zorgen dat die wantoestanden niet meer gebeuren, of door daar in elk geval scherper op toe te zien.

Minister, de vakbonden en andere middenveldorganisaties zullen inderdaad opnieuw op straat komen. Op een minuut is het onmogelijk om al hun eisen hier te vertellen, want het zijn er heel veel. De noden zijn heel hoog, niet alleen in de zorgsector. Op verschillende vlakken in de samenleving zijn de noden heel hoog, maar zeker in de zorgsector.

Ik heb één concrete vraag, en die gaat over de kinderopvang. Sinds de vorige betogingen is het wel heel nieuw dat de sector van de kinderopvang zich bij dat protest aansluit. Dat staat los van alle andere protesten die zij de laatste jaren zelf hebben gevoerd. Zij vragen al langer om de werkdruk naar beneden te laten. Zal die werkdruk deze legislatuur nog naar beneden gaan? Gaat de kind-begeleiderratio effectief worden aangepakt? Welke timing en welke budgetten gaat u daarvoor voorzien in de volgende begroting?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb net nog eens gekeken: deze legislatuur heeft de Vlaamse Regering 3,5 miljard euro extra geïnvesteerd. Dat wil ik toch nog eens herhalen. Dat komt niet uit de lucht gevallen, dat is weldegelijk een gerichte investering.

Er zijn bijkomende inspanningen nodig om extra personeel aan te trekken in de zorg. Minister, er zijn ook inspanningen nodig om ons personeel in de zorg te houden. Met de N-VA-fractie zijn er drie zaken die we onder de aandacht willen brengen.

Ten eerste willen we een meer flexibele inzet en taakdifferentiatie in de woon-zorgcentra zien. Ik stel ook vast dat er op het federale niveau tegen flexi-jobs wordt gestemd. Die flexi-jobs kunnen wel ondersteuning bieden en de druk verlagen binnen een regime dat de mensen willen. U moet dan ook consequent zijn: als er oplossingen komen, mevrouw Vandecasteele, dan wil de PVDA dat niet.

Een tweede punt is ervoor zorgen dat instellingen ook effectief inzetten op hr-beleid en retentiebeleid. Ik stel vast dat men wel bezig is met campagnes om dat aan te halen.

Ten derde, als ik nu naar de WUG-wet (Wet op de Uitoefening van de Gezondheidszorgberoepen) en het KB kijk: daarin staat dat sommige mensen bepaalde taken niet mogen doen zonder die specialisatie. Daar blijf ik mij zorgen over maken.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, hoeveel keer moet de zorgsector nog op straat komen voor er naar hun terechte noodkreten geluisterd wordt? Het

signaal dat ze op 31 januari gegeven hebben is in ieder geval niet gehoord, anders zouden ze vijf maanden later niet opnieuw op straat komen. Door mijn eigen ervaring weet ik heel goed waarom deze mensen op straat komen. De zorg is op, en kraakt in haar voegen, omdat men niet voldoende personeel vindt.

Minister, in de plenaire vergadering van 1 februari antwoordde u op ongeveer dezelfde vraag dat u vakbonden en werkgevers zou uitnodigen om in dialoog te gaan.

Minister, mijn concrete vraag is wat deze gesprekken concreet hebben opgebracht. Wat is er tijdens deze dialogen uit de bus gekomen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Net zoals andere sectoren, kampt ook de zorgsector met grote tekorten. We weten allemaal dat dat zijn impact heeft op de werkdruk. Er zijn ziekenhuisbedden die niet gebruikt kunnen worden, woonzorgcentra die niet op volle capaciteit kunnen draaien en dus niet alle plaatsen kunnen opvullen, leefgroepen die moeten sluiten. Eén van de grote vragen is dan hoe we er in die omstandigheden kunnen voor zorgen dat het werk werkbaar wordt gehouden. Je moet dan natuurlijk kijken naar hoe we meer mensen van een job in de zorg kunnen overtuigen. Recent is daarvoor nog Career gelanceerd. Als we alle openstaande vacatures zouden kunnen invullen, weten we dat de werkdruk al helemaal anders zou zijn voor hen die vandaag al in de sector werken.

Minister, het is natuurlijk ook zo dat de zorgnoden alsmaar toenemen. Ik denk dat we de focus moeten verleggen naar een andere organisatie van de zorg. We hebben er eens een hoorzitting over georganiseerd. Ik hoorde toen bijvoorbeeld dat er 's morgens en 's avonds piekmomenten zijn, wat maakt dat mensen die deeltijds werken maar eigenlijk voltijds zouden willen werken, dat niet kunnen.

Minister, op welke manier kunnen we vanuit Vlaanderen werkgevers ondersteunen in een andere organisatie van de zorg, zodat we de aanwezige capaciteit veel meer kunnen benutten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Het klopt dat je dit debat moeilijk binnen het kader van een actuele vraag kunt voeren, het is moeilijk om al het gras af te rijden dat er is.

Maar dit moet me toch wel van het hart. Collega Vaneeckhout verwijst naar een pamflet van 7 mei 2019. Ik wil meegeven dat twee jaar later alle vakbonden en de werkgevers een akkoord hebben gesloten over het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA6). Iedereen was akkoord. Ik ben een vakbondsdochter en heb dus wel wat ervaring met sociaal overleg. Bij een sociaal akkoord hoort sociale vrede. Dat betekent dat je je eigenlijk tot sociale vrede verbindt tot 2025. Voor uw federale collega's wil ik meegeven dat het federaal sociaal akkoord afgelopen is sinds 2022. Er is er gewoon geen meer. Dat wil ik toch meegeven. Wie ons verwijt dat we te weinig investeren in dat sociaal overleg: er is nog altijd een lopend sociaal akkoord.

Speciaal voor collega Anaf: u weet dat ik absoluut een serieuze budgetverhoging en een werkdrukverlaging op tafel wil leggen bij de begrotingsronde. Die moet natuurlijk nog altijd goedgekeurd worden, maar het is een eerbare strijd. Ik heb trouwens ook van mijn minister-president gehoord dat hij erkent dat de noden daar bijzonder groot zijn. Ik wil meegeven dat ook de kinderopvang vervat was in het VIA6 dat we gesloten hebben. Als ik de budgetten die in het VIA6 afgesproken waren, afzet tegen de budgetten die we vandaag investeren, dan is dat

maal zes. We doen dus al zes keer meer dan wat we beloofd hadden in het VIA6. Hetzelfde is het geval met de loonsverhogingen. Ik hoor mevrouw Vandecasteele zeggen dat alles moet veranderen, dat er meer loon moet zijn, betere voorwaarden. Dit is materie van sociaal overleg. Mocht ik dat alleen gaan doen, zouden ze zeggen dat dit iets is wat we samen moeten bespreken.

Nogmaals, ik ben zeker bereid om daarover rond de tafel te gaan zitten met vakbonden en werkgevers, maar ik zou het ongelooflijk op prijs stellen als er al geen concurrentie meer zou zijn. We hebben afgesproken dat we met IFIC-normen (Instituut voor Functieclassificatie) zouden werken voor de functies met overal hetzelfde loon. Wat gebeurt er? Vier maanden nadat we afgesproken hebben om dat te doen, komt er plots toch iemand met een premie af. En we zijn elkaar weer aan het bekampen, waardoor sectoren personeel van elkaar afpakken met een betere verloning. Sorry, maar ik vind dat ongelooflijk spijtig. Ik vind dat we daar beter de heldere regels die we afgesproken hebben zouden volgen, en dat vraagt koelbloedigheid op Vlaams, maar ook op federaal vlak.

Collega Saeyns en anderen, mensen vinden is een groot probleem, daar ga ik absoluut mee akkoord. Wat die beeldvorming betreft, moeten we eens kijken naar wat Career teweegbrengt. Het is de eerste keer dat vakbonden en werkgevers samen dezelfde taal gebruiken, één platform hebben en van daaruit ook de acties die nog in het VIA 6 zitten, gaan uitvoeren, want nog niet alle acties – en daar heeft collega Vandecasteele een punt – zijn uitgevoerd. Zo heb je de actie van 7000 euro voor zijinstromers. Die is nu pas van start gegaan. Waarom? Omdat er nu een akkoord gevonden is, opnieuw tussen sociale partners, over hoe dat wordt ingevuld, en wat de voorwaarden zijn om mensen die zich aanmelden, te vergoeden. Er is een akkoord, dus we kunnen daarmee ook van start.

Dan is er de opmerking van collega Daniëls rond het kunnen houden van personeel. Daar ga ik absoluut mee akkoord, maar de Vlaamse minister zal dat niet alleen oplossen. Het vraagt ook een beleidsvoerend vermogen dat absoluut goed gebruikt wordt, het vereist dat organisaties ook gaan nadenken over hoe ze dat anders kunnen invullen. Daarbij kijk ik even naar de bureaus van Zorg. Probeer toch om te werken aan die heel rigide indeling van de functies en wie wat mag doen. Ik heb daarover met mijn collega Vandenbroucke gesproken. Hij is daar voorstander van. Hij zegt dat dat ook zijn strijd is en dat hij dat wil, maar de visie van Vlaanderen en Wallonië is niet helemaal gelijk en we moeten daarover spijtig genoeg samen tot een akkoord komen.

Maar ik weet dat daar aan de overzijde van de straat steun voor is om dat te doen, en ik hoop ook dat we hier nog een aantal stappen kunnen zetten. Kijk naar de thuiszorg en kijk naar de thuisverpleging en in welke mate mensen andere dingen doen. Er komen dan twee aparte autootjes bij de mensen. Je kunt dat toch misschien op een betere wijze georganiseerd krijgen? We kunnen de wereld echter niet veranderen in twee dagen en het is niet zo eenvoudig als iedereen denkt.

Collega Wouters, u had het over het signaal dat gegeven is. Ik vind persoonlijk dat we wel stappen zetten om de zaken beter te maken. Ik ben inderdaad – het is goed dat u mij erop wees – in overleg gegaan met de vakbonden en werkgevers. Daar is onder andere het akkoord uit voortgesproten rond de 7000 euro. Ik heb vooruitlopend op de grote actie volgende week aan de vakbonden gevraagd welke punten voor hen belangrijk zijn en hoe we – hoewel we eigenlijk in sociale vrede zitten, want er is een sociaal akkoord – nog een aantal betekenisvolle zaken kunnen doen. We hebben ook gevraagd hoe zij denken dat we extra mensen kunnen vinden en hen duurzaam aan de slag kunnen houden. Daarrond is er heel veel aan het bewegen.

Collega Schryvers, in de zorg werken is inderdaad een prachtige job. Ik zie mensen binnen de zorg soms switchen van job, omdat de werkuren en loonvoorwaarden beter zijn. Het is dus een belangrijke uitdaging waar we met zijn allen voor staan. Ik ben zeker bereid om samen met de werkgevers te bekijken hoe we zaken extra mogelijk kunnen maken voor mensen. Het hoeft niet altijd te gaan over grote budgetten. Soms kan regelluwte voor verbetering zorgen, maar daarover zal ik met alle plezier verder het overleg voeren.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): U zegt dat u in 2021 een sociaal akkoord over nieuwe arbeidsvoorwaarden hebt afgesloten en dat u nu sociale vrede verwacht tot en met 2026. Ik vind dat toch wel een beetje straf. De mensen op het terrein proberen elke dag toch nog mensen te verzorgen, ondanks alle problemen. Ze zijn aan het einde van hun Latijn en kwamen in januari met twintigduizend mensen op straat om te zeggen dat het op deze manier niet houdbaar is. Mensen vertrekken, ze vinden geen nieuwe mensen en als er toch nieuwe mensen zijn, gaan die snel weer weg. Dus de problemen in de sector zijn bijzonder groot. Er zijn veel te weinig vaste mensen, want die stappen op en worden vervangen door flexibel werkende mensen die tijdelijk invallen. Er is bijgevolg geen stabiliteit bij het personeel, en dat is een probleem.

Ik heb de indruk dat u niet snapt dat er vandaag dingen moeten veranderen. Het is heel belangrijk dat er volgende week veel personeel op straat komt, want ik heb de indruk dat als er geen druk van onderuit komt, er niets gaat veranderen. En dat is een probleem. We gaan u moeten dwingen om zaken te veranderen, want u kunt dat. U bent minister van Zorg en Welzijn. Deze Vlaamse Regering is volledig bevoegd. Als er iemand is die iets kan veranderen en die nu nog extra middelen kan vrijmaken om de problemen in de sector op te lossen, dan bent u het. Maar er zal druk nodig zijn om verandering af te dwingen. (*Applaus bij de PDVA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik schors de vergadering tot 17.40 uur.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.38 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg

– 1667 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 8

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, met dit Parkendecreet tekenen wij hier vandaag een kader uit voor een Vlaams parkenbeleid. We leggen de juridische basis voor de erkenning van vier Nationale Parken en voor drie Landschapsparken, zoals ook vastgelegd in het regeerakkoord.

Blijkbaar bestaat er heel wat draagvlak voor, want zeven op de tien Vlamingen hebben aangegeven dat ze het fijn zouden vinden om toch een park of een soort park binnen een straal van 20 kilometer in hun buurt te hebben.

We geven in ons decreet aan hoe de basisbeheerstructuur eruit kan zien. We schetsen de basisvoorwaarden voor erkenning en voor subsidiëring. We regelen dat de bestaande regionale landschappen, vandaag verankerd in het Natuur-decreet, overgeheveld worden naar dit Parkendecreet.

Collega's, we maken een onderscheid tussen Landschapsparken en Nationale Parken. De Landschapsparken leggen de klemtoon op de verbinding van erfgoed, recreatie, natuur, landbouw, wonen, economie en toerisme, en landschappelijke identiteit en kwaliteit staan hier voorop. Bij de Nationale Parken ligt de klemtoon op de natuurkwaliteit en de biodiversiteit, maar ook hier zijn toerisme, recreatie en landschap natuurlijk nooit ver weg.

De Vlaamse overheid maakt een kader – een doos, zeg maar – maar het zijn de lokale spelers die beslissen of zij iets willen doen met dat kader, of ze die doos willen opvullen. Lokale spelers zijn dan de gemeenten, maar ook organisaties, terreinbeheerders en eigenaars, privé en overheid. Zij smeedden een gebieds-coalitie en dienden een dossier in. Als de Vlaamse Regering het park erkent, wordt er ook een parkbureau ingesteld dat minstens voor de helft bestaat uit afgevaardigden van de lokale besturen.

Intussen zijn er vijf kandidaten voor Nationaal Park en zes voor Landschapspark. Er werd een masterplan opgesteld en er worden straks ook operationele plannen opgesteld. De erkenning van zo'n park geldt voor onbepaalde duur, maar als een park de voorwaarden met voeten treedt, collega's, kunnen de erkenning en de subsidiëring worden stopgezet.

Na de hoorzitting en het overleg binnen de meerderheidsfracties dienden de meerderheidsfracties enkele amendementen in. Vaak gaat het om wetgevings-technische correcties of verfijningen.

Amendement nr. 18 stelt nog eens duidelijk dat de erkenning van een park geen extra verplichtingen of bijkomende beperkende maatregelen oplegt boven op de vigerende verplichting voor houders van zakelijke rechten. Dat is het fameuze artikel 8.

Amendement nr. 22 verduidelijkt dat een masterplan of een operationeel plan niet mag worden beschouwd als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling, zoals gehanteerd in de Codex Ruimtelijke Ordening, en dus ook geen gevolgen heeft, collega's, voor het vergunningenbeleid binnen of buiten het park.

Amendement nr. 25 verduidelijkt de verplichting dat de lokale overheden een vorm van inspraak moeten organiseren.

Amendement nr. 28 geeft aan dat het de gemeenteraad is die toestemming moet geven als een gemeente wil toetreden tot een parkbureau.

Amendement nr. 36, ten slotte, heeft het over de zesjaarlijkse evaluatie en vereenvoudigt wat er eerst stond over sancties. Het vereenvoudigt dat geheel tot simpelweg de intrekking van de erkenning en de subsidies.

Collega's, voor onze fractie is dit ontwerp van decreet dus een kader waarmee lokale spelers aan de slag kunnen als zij dat wensen. De parken kunnen een aantal zaken stroomlijnen wat erfgoed, landschap, natuur betreft en daar ook een toeristische meerwaarde door bieden. Onze fractie zal dit ontwerp dan ook,

maar dat had u waarschijnlijk verwacht, met enthousiasme goedkeuren. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega's, in het regeerakkoord spraken de Vlaamse meerderheidspartijen onder druk van de Europese Unie en internationale organisaties af om een aantal Nationale Parken en Landschapsparken in Vlaanderen aan te leggen. Het ontwerp van decreet dat die parken vorm moet geven, ligt nu voor. De oprichting van zogenaamde Nationale Parken en Landschapsparken zou de aanwezige biodiversiteit en de culturele waarde van dergelijke parken ten goede moeten komen. Uiteraard draagt het Vlaams Belang, net als elke andere partij in dit halfroond, de Vlaamse natuur een warm hart toe. Het is tenslotte onze natuur en daar willen we zorgzaam mee omspringen. In theorie klinkt het oprichten van deze parken zeer mooi om natuur te beschermen, zeker in Europese landen die nog zeer grote ongerepte oppervlakten ongeschonden natuur hebben. Vlaanderen is echter klein, heeft een grote bevolkingsdichtheid en een intensief wegennet. De aanleg van parken op een schaal die Europa eigenlijk beoogt, lijkt dan ook niet realistisch voor Vlaanderen. Zoals ik al zei, draagt onze partij de natuur en de bebossing een warm hart toe, maar de ontwikkeling daarvan kan perfect worden geregeld in het reeds bestaande wettelijk kader. Getuige daarvan is het Nationaal Park Hoge Kempen, dat is gegroeid, georganiseerd, gecoördineerd van onderuit, in een omgeving die er ook voor was bestemd, al van decennia terug, maar zonder Vlaamse voorwaarden. Die waren er toen nog niet. Daarvoor was geen ontwerp van decreet inzake Nationale Parken nodig.

Maar er is meer aan de hand met dit ontwerp van decreet. Tijdens de bespreking ervan in de commissie Leefmilieu gaven de meerderheidspartijen aan dat het eigenlijk niets meer is dan een lege doos, die verder zal moeten worden ingevuld door de lokale besturen. De fractieleider van de N-VA gaf dat al aan. Alleen moet er wel worden voldaan aan tal van voorwaarden, maar dat zegt de fractieleider van de N-VA er niet bij. Bovendien wordt op tal van plaatsen in het ontwerp aan de Vlaamse Regering een zeer verregaande bevoegdheid verleend voor het uitwerken van nadere regels. Wat houdt dat in? Het staat diverse keren in het ontwerp vermeld, onder meer op het vlak van de organisatie van inspraak van burgers en bedrijven. Ook daar knelt het schoentje, ondanks alle amendementen die door de meerderheid werden ingediend, want daarvan zei de oppositie dan dat het een lege doos was. Zowel de Raad van State, de adviesraden als de juristen die bij de hoorzitting aanwezig waren, stelden uitdrukkelijk dat een eenvoudige publieke raadpleging met betrekking tot de master- en operationele parkplannen, daarnet ook vermeld, die de Vlaamse Regering nu verder zou moeten uitwerken, niet voldoende is, want dat is het uitwerken van nadere regels. Werkelijke plannen moeten wel degelijk worden onderworpen aan een voorafgaand formeel openbaar onderzoek om in overeenstemming te zijn met het Verdrag van Aarhus. Zo niet kunnen er juridische problemen volgen.

Dit is ook in de hoorzitting en in de tweede lezing, die we aangevraagd hebben, aangegeven, maar er is verder niet op ingegaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik wilde nog even stilstaan bij het beeld van de doos. In dit geval vind ik het een toepasselijk beeld. Het was ook al een discussie met collega ... de naam ontsnapt me nu even ... collega Tobback. (*Gelach*)

We maken als Vlaamse overheid die doos, het kader, en het is dan aan de lokale overheden – we kunnen dat niet genoeg beklemtonen – en lokale spelers. Lokale spelers kunnen privé-eigenaars zijn, organisaties of beheerders. Het is aan hen,

als ze dat willen, om die doos te nemen en daar iets mee te doen, om die op te vullen. Ik heb dat bewust zo gezegd, en dat zal zo blijken uit de rest van het debat, omdat in dit dossier de Vlaamse overheid het kader, de doos, aanreikt, en het de spelers te velde zijn die daar al dan niet iets mee doen.

Wat het Verdrag van Aarhus betreft, moet ik zeggen dat er toch wel inspraak is. We hebben het daarover gehad in de commissie en we hebben in een amendement verduidelijkt dat die vorm van inspraak er wel moet zijn. Het Verdrag van Aarhus gaat niet verder dan dat. Er is iets gezegd over het openbaar onderzoek, maar dat zegt het Verdrag van Aarhus niet. We denken dat we met ons ontwerp van decreet, en met de formulering waarvoor we gekozen hebben, perfect voldoen aan de regels van het Verdrag van Aarhus. *(Applaus van Koen Daniëls)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We hebben in de commissie inderdaad gediscussieerd over de doos. Dat het een lege doos is, tot daaraan toe. U zegt dat u een lege doos creëert maar er zijn onvoldoende garanties dat er kwalitatieve invullingen zullen komen door de gemeenten of dat er bijkomende hoogkwalitatieve natuur zal worden gerealiseerd. Dat maakt dat die doos dubbel leeg is en leeg zal blijven.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Schauvliege, ik ben het er uiteraard niet mee eens. Het is ook niet aan ons om helemaal te gaan zeggen wat er in die doos moet, daar hebben we de jury's voor. Er zijn mensen die dat deskundig zullen beoordelen. We gaan ervan uit dat ze dat zodanig zullen doen dat het kaf van het koren wordt gescheiden. We denken dat daarmee de geselecteerde projecten aan de nodige kwaliteiten zullen voldoen, we maken ons daar geen ogenblik zorgen over.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Wat betreft de lege doos van de meerderheid, die is helemaal niet zo leeg. Er hangen tal van voorwaarden aan vast, dat is wat ik reeds zei. Ik denk niet dat er veel lokale besturen zijn die aan de voorwaarden kunnen voldoen. Dat blijkt ook uit de houding van een aantal lokale besturen die zich teruggetrokken hebben uit een aantal organisaties die een project hadden voorgesteld.

De doos van de amendementen hield niet veel in. Inspraak hebt u net vermeld. Collega Coenegrachts zei letterlijk dat "voor Open Vld een openbaar onderzoek is uitgesloten daar het anders zou leiden tot master- en operationele parkplannen die juridisch bindend worden voor alle betrokken partijen en dan wel degelijk voor heel zware knelpunten kunnen zorgen voor de rechtszekerheid voor burgers en bedrijven en dan wel degelijk kunnen inbreken in de bestaande vergunningen en het vergunningenbeleid." Dit is een letterlijk citaat van de heer Coenegrachts. Dat is natuurlijk wat u niet wilt dat er gebeurt: dat een openbaar onderzoek ertoe zou leiden dat het ontwerp van decreet niets waard is en juridisch op drijfzand is gebaseerd.

Voor de landbouwbedrijven ...

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer Pieters, is het uw bedoeling om wel de operationele plannen, masterplannen, juridisch gewicht te geven in de vergunningverlening en hoe verhoudt zich dat tot uw positie betreffende

landbouw, rechtszekerheid en ondernemerschap als we afwijken van de regels die planologisch vandaag gelden? Denkt u dat het een goed idee is om gewoon via masterplannen Landschapsparken en operationele plannen in te breken in de vergunningverlening in die gebieden? Anders begrijp ik uw kritiek op mijn citaat niet goed.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): In eerste instantie zijn wij tegen dit ontwerp van decreet, mijnheer Coenegrachts. Het is bij de behandeling van dit ontwerp van decreet dat u consequent moet zijn. Als u a zegt, moet u ook b zeggen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer Pieters, ik moedig u aan om a of b te zeggen, want ik begrijp het niet goed.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Wij zijn tegen dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): U bent tegen dit ontwerp van decreet, maar bent u voor de effecten op het vergunningenbeleid? Of bent u tegen de effecten op het vergunningenbeleid? Wat wilt u nu? *(Applaus bij Open Vld)*

Leo Pieters (Vlaams Belang): Wij zijn tegen dit ontwerp van decreet. We gaan daar niet verder op in. We hoeven ons daar niet over uit te spreken. *(Gelach)*

Dat heeft geen nut.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ach zo. Ik zou ook zeer graag duidelijk zijn. Ik ga ook a of b zeggen. Ik zal b zeggen. Ik ben voor het ontwerp van decreet, dat duidelijk maakt dat er geen effecten zijn in de decretale vergunningverlening. Daar ben ik voor. U laat daar een 'wishy-washy' over bestaan. U zegt gewoon dat u tegen het ontwerp van decreet bent en zich verder niet hoeft uit te spreken. Dat heb ik u net horen zeggen. U bent tegen het ontwerp van decreet zodat u zich niet hoeft uit te spreken. U zou een beetje moeten opschuiven naar deze kant: hier zit een partij naast mij die daarin gespecialiseerd was, ooit, lang geleden. U neemt dat over, proficiat. U zit misschien iets te ver naar die kant. U zou wat meer naar hier moeten komen. *(Opmerkingen)*

Als u opkomt, zoals sommigen van uw partijgenoten – niet allemaal –, voor de landbouw en de rechtszekerheid in de landbouw, zeg mij dan nu wat u denkt van een masterplan, een operationeel plan. De oproepen lopen, ze worden afgerond door een jury, er komen erkenningen door de Vlaamse Regering. U stemt tegen dit ontwerp van decreet. Met welk doel? Gaat dat de landbouw, de ondernemers, helpen? Of gaat dat het de ondernemers nog moeilijker maken? Wat is daarin uw positie? Het wordt tijd dat u a of b zegt en niet gewoon dat u geen keuze hoeft te maken.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Als de heer Coenegrachts spreekt over 'sommigen' dan voel ik mij natuurlijk aangesproken. Dat is het onderwerp van de discussie hier, collega. U komt zelf in contact met landbouwers in verschillende provincies, u pocht daar altijd mee. U zult ongetwijfeld ook al gehoord hebben

dat bij landbouwers de vrees bestaat dat dit ontwerp van decreet inderdaad een impact zal hebben op de vergunningverlening. Vandaar dat wij tegen dit ontwerp van decreet zijn.

De collega heeft dat duidelijk gemaakt met zijn voorbeelden: wij twijfelen aan het nut van het Parkendecreet. Er zijn al natuurgebieden en erkende parken in Vlaanderen. U zult het met me eens zijn dat de vrees van de landbouwers wat betreft het vergunningenbeleid – en we hebben dat al gemerkt in verschillende andere dossiers – terecht is. Er wordt altijd gezegd dat het geen impact zal hebben, maar het verleden heeft aangetoond dat dat niet altijd klopt. We zullen straks ongetwijfeld nog een discussie krijgen binnen de meerderheid en horen wat sommigen daarover denken.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijnheer Coenegrachts, u hebt net in een actuele vraag nog aangegeven, bij die 'slow cabins', dat u eigenlijk wilt dat er extra mogelijkheden komen voor landbouwers, dat hun activiteit wordt verlegd naar recreatie, naar toerisme ... Wat wilt u dan? Dat de landbouwers niet meer een landbouwbedrijf uitbaten, maar iets anders uitbaten? U wilt dus eigenlijk die landbouw uit die gebieden ook weg hebben. Dat willen wij dus niet.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Gewoon vanuit de universiteit van het leven: Lanaken is een van die historische oprichters van het Nationaal Park Hoge Kempen. Dat zijn in totaal tien steden en gemeenten; dat is al meer dan twintig jaar. 41 procent van onze gemeente is groen ingekleurd: landbouw, maar ook natuur. Daarnaast zijn wij ook nog een echte industriële gemeente, met echte fabrieken, waar onze inwoners hun goedbelegde boterham verdienen. Die samenwerking met het Nationaal Park – en ik zou mijn plicht tekortdoen, ik zou laf zijn, mocht ik nu zwijgen – is tot nog toe altijd heel constructief, zelfs harmonieus, verlopen, met alle maatschappelijke actoren, zowel de inwoners als de landbouwers, maar ook de industrie. Dat heeft een perfect draagvlak. Het is ook een compliment naar diegenen die dat Nationaal Park altijd hebben getrokken – Ignace Schops, Johan Van Den Bosch en Lambert Schoenmaekers –, die heel kort bij de mensen stonden. We zijn vandaag ook enthousiaste participanten aan RivierPark Maasvallei, een Landschapspark. We hebben bij ons ondertussen een voedselbos, en nochtans ook nog altijd landbouw. Dat is weliswaar een slinkende groep, zoals in heel Vlaanderen, maar die samenwerking verloopt harmonieus.

Nu kun je natuurlijk proberen sfeer te scheppen, en sinds stikstof ligt alles op dat vlak inderdaad op de helling. Maar feit is feit: de afgelopen twintig jaar loopt dat in die tien steden en gemeenten die samen het Nationaal Park Hoge Kempen in Limburg vormen – wat voor iedereen eigenlijk de referentie en het voorbeeld is – voorbeeldig. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik kan alleen maar herhalen voor collega Pieters dat artikel 8 toch niet duidelijker kan zijn, als u het mij vraagt. Dat artikel zegt dat het feit dat het een park is, geen verplichtingen of geen beperkende maatregelen genereert boven op de vigerende regelgeving voor de houders van zake-lijke rechten binnen of buiten het park. Het kan eigenlijk niet helderder omschreven worden dan hoe we het hier hebben omschreven, en eigenlijk nog wat hebben aangescherpt in het amendement.

Wat de natuur betreft, collega Pieters, wat natuur wordt in het park, is ook vandaag al natuur. Daar komen geen extra dingen bij. In de meeste van die

parken – in bijna allemaal, als je de oppervlaktes optelt – komt men er eigenlijk al zonder grote manoeuvres. Dus ook wat dat betreft, denk ik, is dit een vrij geruststellend verhaal.

Collega Sintobin zegt dat de landbouwers toch bevreesd zijn enzovoort. Dat kan zo zijn, collega Sintobin, maar dan is het misschien ook onze taak om de vrees weg te nemen bij die landbouwers, en om ze in de eerste plaats correct te informeren en niet in de gordijnen te jagen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega Pieters, u vroeg of ik de landbouw dan buiten die gebieden wilde hebben. Natuurlijk niet. Ik ben op zoek naar een verankering en een rechtszekerheid van landbouw- en andere bedrijven in die parken en in die Landschapsparken.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dus u geeft toe dat er toch beperkingen worden opgelegd?

Steven Coenegrachts (Open Vld): Excuseer?

De voorzitter: Maak uw redenering eerst af, alstublieft.

Steven Coenegrachts (Open Vld): En daarom staat er in dit decreet dat er geen gevolgen en geen beperkingen zullen zijn. U moet ook wel willen lezen, natuurlijk. U kunt met uw ogen in de zon staren en zeggen dat de maan fel schijnt, maar in dit geval, echt waar: lees het decreet, lees het goed, lees het nog een keer. En vooral, wij hebben – u en ik – in dezelfde hoorzitting gezeten. Daar zijn slimme juristen geweest die ons wijzer hebben gemaakt, die hebben gezegd dat, als je niet voorzichtig bent met die masterplannen en die operationele plannen, die worden beschouwd als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling. Wij stemmen hier vandaag over een ontwerp van decreet, mijnheer Pieters, waarin expliciet staat dat het geen beleidsmatig gewenste ontwikkeling wordt. U hebt dat in een tweede lezing kunnen lezen, als u het in een eerste lezing niet goed gelezen had. U kunt dat vandaag nog eens lezen.

De decreetgever zegt, na hoorzittingen, dat dit geen beleidsmatig gewenste ontwikkeling is. Als u vandaag tegen dit ontwerp van decreet stemt, en er is vandaag of morgen geen decreet, en er zijn wél operationele plannen en er zijn wél masterplannen, weet u wat u dan heel zeker weet, door die hoorzitting waar u en ik samenzaten? Dat die plannen beleidsmatig gewenste ontwikkelingen worden en dat ze een effect hebben op de vergunningverlening die we niet willen. Dát is uw stem vandaag. Dat is A zeggen, dat is vandaag tegen de landbouw stemmen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik breek even in in het debat, omdat ik hier een aantal zaken hoor. Er wordt gezegd dat het harmonieus zal verlopen. De heer Vandaele zegt dat we niemand in het harnas zullen jagen, de heer Coenegrachts zegt dat de landbouwer geen impact zal ondervinden.

Mijn gemeente Beersel maakt deel uit van de Brabantse Wouden. Ik geef u het concrete voorbeeld van een landbouwer die als gevolg van de bosverbindingen die worden gerealiseerd binnen de Brabantse Wouden 30 hectare verliest, die onteigend zijn door het Agentschap voor Natuur en Bos. Dát is de impact. Als je weet dat een goed landbouwbedrijf ongeveer 100 hectare in eigendom heeft, en dit landbouwbedrijf verliest 30 hectare, dan zegt dat wel iets over de impact. Dat

is zuivere broodroof. Dat zijn de feiten. En dat u hier zegt dat er geen impact is voor de landbouw, is gewoon feitelijk onjuist. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, wat de collega zegt, verbaast me, want die parken bestaan nog niet. *(Opmerkingen van Klaas Sloomans)*

U zegt dat er is onteigend voor die parken. Dat kan dus al niet. Ten eerste, die parken kunnen niet onteigenen, dat hebben we duidelijk gezegd in de besprekingen. Dat is geen rechtspersoon die tot onteigeningen of wat dan ook kan overgaan. Een gemeente kan dat, de Vlaamse overheid kan dat, een provincie kan dat, maar dat park kan dat nooit, dat parkbureau kan dat nooit. En als het nu al is gebeurd, nog vóór de parken er zijn, dan lijkt me dat bijzonder straf. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Wie realiseert de voorbereidingen voor die parken? Dat is natuurlijk het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is het Agentschap voor Natuur en Bos dat in het kader van die parken, in ons geval in het kader van de Brabantse Wouden, die onteigeningen doorvoert. Schriftelijke antwoorden van minister Demir bevestigen dat trouwens zeer feitelijk en concreet.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Volgens mij staat er in het nieuwe Pachtdecreet dat men niet meer dan 10 procent mag afnemen. Als dit nu 30 procent is, in welke mate gaat dat dan samen?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Ik ben zeer blij met de bekommernis van de collega over het nieuwe Pachtdecreet. We hadden de bedoeling om daar vandaag snel mee vooruit te gaan, maar het is net de tussenkomst van uw partij, mijnheer Pieters, die ervoor heeft gezorgd dat het nog iets langer zal duren alvorens die extra bescherming voor de landbouwers er zal komen. Waarvoor dank, ja.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Iets langer, om het te overdenken.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik geef een korte reactie op collega Dochy, die het blijkbaar nog altijd niet heeft verteed dat we met een aantal oppositiepartijen een hoorzitting van een paar uur hebben gevraagd over de Pachtwet. Één voormiddag, terwijl de meerderheidspartijen al drie jaar of langer aan het kibbelen zijn over diezelfde Pachtwet. En nu gebruikt u het argument, collega Dochy, alsof wij ervoor zorgen dat er vertraging op zit en dat we daarmee de landbouwers pesten. Blijf een beetje serieus, alstublieft.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik maak eerst mijn betoog af, want er zijn ook een aantal argumenten die dat kunnen weerleggen.

Eenzelfde geluid als wat ik net naar voren heb gebracht, klinkt bij cd&v bij monde van collega Rombouts, die na het uiten van een hele resem bezorgdheden over dit ontwerp van decreet haar eerste tussenkomst in de commissie Leefmilieu besloot met de volgende woorden – ik citeer opnieuw: "Cd&v rekent op verdere vereiste broodnodige aanpassingen van dit ontwerp van decreet." Collega

Rombouts stelde namens cd&v bovendien expliciet dat Natuurpunt en de park-bureaus een veel te grote macht krijgen via de master- en parkplannen over het gebied in en rond die parken.

Plannen die, dixit collega Rombouts, onder andere de lokale besturen volledig buitenspel kunnen zetten, daar deze slechts een niet-bindend advies kunnen geven, zonder verdere impact. Volgens het citaat.

Voor onze partij houdt dit ontwerp van decreet, in zijn huidige vorm, ondanks de amendering nog steeds het risico in dat de master- en operationele parkplannen kunnen inbreken in bestaande vergunningen, alsook dat ze de rechtszekerheid voor burgers en bedrijven in en rond deze parkgebieden ernstig zouden kunnen aantasten.

Bovendien is de visie van Groen, indien men deze voor deze parken op termijn alsnog zou volgen, al helemaal verontrustend. Groen wil met deze parken immers 100 procent topnatuur. Dat mag. Zij mogen dat eisen of vragen. In het ontwerp van decreet wordt ook aangegeven dat na een aantal jaren 75 procent van het gebied moet voldoen aan de kwalificatie topnatuur met beheertype 4. Om dat te realiseren, met gelijktijdig maximale kansen voor ontwikkeling, recreatie, toerisme en lokale economie: doe dat maar! Waar is dan de balans? Hoe men in deze visie water en vuur wil verzoenen, is voor ons een raadsel. 10.000 hectare 100 procent natuur onder beheertype 4 sluit immers alle economische ontwikkeling van landbouw of overige economische activiteiten in en rond deze parkzone gewoon uit door alle milieubeperkingen die uit dit beheertype 4 voortvloeien.

Om al deze redenen, collega's, zullen wij tegenstemmen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Wij wensen de tijd te delen, daarom wil ik eerst het woord aan collega De Roo laten geven.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u, voorzitter, voor uw flexibiliteit en welwillendheid.

Collega's, collega Vandaele heeft er al aan gerefereerd: dit ontwerp van decreet vloeit voort uit een afspraak binnen het regeerakkoord. Wij hebben afgesproken om een kader te creëren voor twee types parken. In de Nationale Parken staan natuur, belevingswaarden, recreatie en toerisme centraal. In de Landschapsparken staan landschapskwaliteit en een integrale visie voor landbouw, recreatie, natuur, wonen, bedrijvigheid en toerisme centraal. Het is belangrijk om het onderscheid tussen die twee parken te maken. Ze hebben elk een eigen doelstelling, een eigen impact. We mogen ze niet op een hoop gooien.

Het ontwerp van decreet is dan ook een kader voor de lokale besturen, waarmee zij al dan niet aan de slag kunnen. Er is natuurlijk wel wat kritiek en er zijn wel wat bemerkingen over het proces dat met dit ontwerp van decreet is gelopen. Er was een onduidelijkheid in de spelregels doorheen het proces. De oproep was gelanceerd nog voor er een ontwerp van decreet en uitvoeringsbesluiten werden voorgesteld. Dat heeft onzekerheid veroorzaakt bij de actoren op het terrein: bij de eigenaars, de beheerders, de gebruikers, landbouwers, bedrijven, middenveldorganisaties, enzovoort. Dat heeft er jammer genoeg voor gezorgd dat op vele plaatsen het draagvlak is weggeëbd. Verschillende lokale besturen hebben door die onduidelijkheid afgehaakt. Ze wisten niet tot wat ze zich precies gingen engageren, tot wat ze precies gingen toetreden en welke gevolgen dit kon

hebben voor hun inwoners en ondernemers. Het draagvlak van de erkenning en wat deze precies ging inhouden voor hen was moeilijk in te schatten.

Nochtans, collega's, is dat draagvlak essentieel. Als we willen dat er wordt samengewerkt aan landschappen van hoge kwaliteit, dan is het vertrouwen nodig tussen al wie op het terrein actief is. Voor dat vertrouwen is rechtszekerheid een cruciale schakel. Als we willen dat er natuur van hoge kwaliteit komt, hebben we ook landbouwers nodig, al is het voor het overgangsbeheer – maar zelfs ook voor het beheer van deze gebieden. Het is dus van belang dat lokale besturen goed op de hoogte zijn van de gevolgen van de stappen die ze zetten. Heel wat lokale besturen willen samenwerken aan landschappen en natuur, maar ze kunnen vandaag onvoldoende de gevolgen inschatten van de impact op het terrein van sommige beslissingen die ze daarrond nemen.

Vanuit onze fractie rekenen we dan ook op het gezond verstand bij onze lokale besturen, wanneer ze met dit ontwerp van decreet aan de slag gaan. Enkel bij een uitvoering die zekerheid en perspectief biedt aan de ondernemers zal men een positieve balans kunnen opmaken op het vlak van ondernemerschap. Er zullen een aantal bedrijven op vooruitgaan, er zullen een aantal bedrijven kansen krijgen wanneer zij instappen in activiteiten als toerisme of de korte keten. Maar dat heeft natuurlijk ook een impact op andere bedrijven. Of dat kan zo'n impact hebben.

Collega's, op vraag van onze fractie, op vraag van collega Tinne Rombouts, hebben we een hoorzitting georganiseerd over het Parkendecreet. Uit die hoorzitting zijn een aantal belangrijke knelpunten naar voren gekomen. We hebben getracht om met de amendering een aantal belangrijke aanvullingen te doen aan het ontwerp van decreet, in functie van de rechtszekerheid. We willen geen verdere juridische gevolgen voor onze vergunningverlening. En zo hebben we dat ook afgesproken met de meerderheidspartijen.

In de hoorzitting is onder meer naar boven gekomen dat er, ten eerste, mogelijk grote consequenties konden zijn voor het vergunningenbeleid. En dat was niet de opvatting van hoe we de parken hebben ingeschreven in het regeerakkoord. Ten tweede was er de bezorgdheid dat de parken verplichtingen of beperkende maatregelen buiten het parkgebied zouden kunnen opleggen. Ten derde: het risico dat het masterplan en het operationeel plan zouden kunnen worden gezien als beleidsmatig gewenste ontwikkelingen binnen de Codex Ruimtelijke Ordening. Ten vierde was de organisatie van inspraak voor de betrokkenen niet opgenomen in het ontwerp van decreet. En ten vijfde wil het ontwerp van decreet geen verplichtingen opleggen die verbonden zijn aan de erkenning, maar toch stond het woord 'sancties' er nog in. Dat hebben we via de amendementen van de meerderheid willen rechtzetten, collega's.

Met amendement nr. 6 wijzigen we artikel 8, zodat er expliciet wordt verduidelijkt dat de erkenning als Vlaams Park of de werking van het parkbureau op zich geen verplichtingen of beperkende maatregelen genereert, noch binnen, noch buiten dat gebied. We verduidelijken in amendement nr. 7 ook expliciet dat het masterplan en het operationeel plan geen beleidsmatig gewenste ontwikkeling zijn. In amendement nr. 9 verplichten we de lokale overheden om een vorm van inspraak te organiseren bij de adviesverlening over de parknota en het masterplan. En tot slot vervangen we in amendement nr. 13bis het woord 'sancties' door 'evaluatie'. Dat is een greep uit de belangrijkste amendementen voor onze fractie.

Vanwege die verduidelijkingen voor de rechtszekerheid zal de cd&v-fractie dit ontwerp van decreet goedkeuren. Maar, collega's, er leven wel nog verschillende bezorgdheden op het terrein over dit ontwerp van decreet. We hebben geen

glazen bol om de juridische effecten op de lange termijn volledig te kunnen inschatten. Daarom zal collega Rombouts namens onze fractie uiting geven aan die bezorgdheden op het terrein, tenminste als u dat toestaat, voorzitter.

De voorzitter: Ik bepaal de volgorde. Het is nu eerst aan collega Coenegrachts. De tweede persoon van uw fractie komt als laatste.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. *(Stefaan Sintobin vraagt het woord.)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mag ik misschien eerst nog even reageren op collega De Roo?

Ik heb hier een paar zaken genoteerd vanuit uw tussenkomst, mijnheer De Roo. Dit ontwerp van decreet heeft geen draagkracht. Er was geen inspraak. Er is geen vertrouwen. Lokale besturen weten niet waarover het gaat. Er is geen perspectief. Er wordt geen perspectief gegeven. Er is geen rechtszekerheid. Er zijn nog knelpunten.

U spant eigenlijk de kar voor het paard. U zult dan straks uw collega als bliksem-afleider inzetten om de landbouwers toch wat tevreden te houden, maar u spant de kar voor het paard. Als ik u bezig hoor, kunt u in feite toch niets anders dan dit ontwerp van decreet niet goed te keuren? Hoe is dat nu in godsnaam mogelijk? U breekt het bijna af tot op de grond, en dan zegt u – maar dat is dan misschien typisch cd&v – dat u het ontwerp van decreet wel gaat goedkeuren. Dat begrijp ik absoluut niet. En ik zal het nog minder begrijpen, straks na de tussenkomst van collega Rombouts. Maar het is eerst aan collega Coenegrachts, heb ik begrepen.

De voorzitter: Ja, maar eerst gaat collega De Roo antwoorden op wat u gezegd hebt. *(Opmerkingen)*

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Sintobin, u hebt, denk ik, maar de tijd gehad om een aantal woorden op te schrijven en die niet in een geheel te zien. Ik heb het inderdaad gehad over het proces, maar u hebt het einde van mijn tussenkomst dan misschien niet meer goed gehoord. Via de amendering hebben wij heel wat knelpunten die ook in de hoorzitting naar boven zijn gekomen, rechtgezet, om op die manier de maximale rechtszekerheid te kunnen garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega De Roo, hoe denkt u om draagvlak te creëren? Want ik ben het helemaal met u eens dat draagvlak een heel belangrijk element is om die kwalitatieve natuurparken te realiseren. Maar hoe denkt u mee te bouwen aan draagvlak als u hier met zo'n begrafenisstemming zo'n belangrijk ontwerp van decreet staat te verdedigen? Hoe zult u werken aan dat draagvlak? Daar ben ik benieuwd naar.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Schauvliege, u gebruikt identiek dezelfde formulering als tijdens de commissie. Ik had eigenlijk al kunnen ... *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege)*

De voorzitter: Collega Schauvliege, u hebt het woord niet.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Schauvliege, ik had ook al kunnen vermoeden dat u dat opnieuw zou aanhalen. Ik denk dat er niets mis is om in een parlement het gelopen proces te kunnen aankaarten om vervolgens over te gaan tot de decreetgeving. Het creëren van draagvlak zal enkel maar lukken wanneer de lokale besturen, alle partners op het terrein hierin geloven, aan hetzelfde zeel trekken en meegaan in hetzelfde verhaal.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik moet eerlijk zeggen dat ik de term begrafenisstemming wel goed gevonden vind, collega.

Collega De Roo, u zegt dat u amendementen ingediend hebt om die knelpunten weg te werken. Er zijn inderdaad een aantal knelpunten weggewerkt. We zullen straks aan de hand van de profileringsdrang van collega Rombouts horen wat die andere knelpunten zijn. Ik ben het niet die het woord 'profileringsdrang' gebruikt heeft. Het is de minister die dat gezegd heeft in Villa Politica. Maar collega De Roo, u hebt op het einde van uw betoog ook gezegd, als u zich dat nog herinnert, dat u niet weet wat de juridische gevolgen zullen zijn in de toekomst.

Dat is net het probleem, dat zelfs jullie, de indieners van dit ontwerp van decreet, niet weten wat de juridische gevolgen zullen zijn van dit ontwerp van decreet op het terrein. Net dit zorgt voor de bezorgdheid bij de landbouwers. U zegt zelf dat men goed moet proberen te communiceren naar de lokale besturen, de lokale besturen die zelfs niet weten – u hebt het daarstraks gezegd – waarover dit gaat. Gaat u communiceren? Gaat u hun ook zeggen dat u niet weet wat de juridische gevolgen in de toekomst zullen zijn? Dat begrijp ik dan helemaal niet meer.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, ik heb een heel concrete vraag aan de meerderheidspartijen, want ik heb nu van alle drie al minstens één tussenkomst gehoord. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Collega Coenegrachts is ook al aan het woord geweest in een tussenkomst daarnet over toch wel een van de essentiële punten van het ontwerp van decreet. Die heer op de eerste rij heeft ook gesproken. *(Bruno Tobback verwijst naar Wilfried Vandaele. Gelach)*

Collega De Roo heeft dat ook gedaan. Ik moet zeggen dat ik het wel heel frappant vind om te merken dat ik in nog geen enkele, maar dan ook letterlijk in geen enkele – we zijn nu toch al drie kwartier ver in de bespreking – tussenkomst van de meerderheid enige poging gehoord heb om ons, dit parlement, of eventuele geïnteresseerden die aan het kijken zouden zijn of zullen kijken of die ooit het verslag zullen lezen, te overtuigen dat dit een ontwerp van decreet is dat iets wil bereiken, dat het tegemoetkomt aan een aantal noden, dat het iets positiefs zou kunnen realiseren.

Integendeel, ze putten zich allemaal uit – zelfs zij die met pijn in het hart zeggen dat ze voor gaan stemmen –, en nu al drie kwartier lang, in pogingen om elkaar te overtuigen dat het vooral niks zal veranderen voor niemand. Collega's, kan er mij misschien eens iemand uitleggen waarom u dit ingediend hebt? *(Gelach bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik verwijs naar de tussenkomst van een van de burgemeesters in het huidige Nationale Park – collega Tobback, die bent u vergeten te noemen –, die daar toch zeer positief over was.

Collega's, ik denk dat we allemaal voorstander zijn van betere natuur, meer geïntegreerde natuur, en dat is de reden waarom wij in het regeerakkoord hebben afgesproken om in Vlaanderen een kader te creëren waarbinnen Nationale Parken en Landschapsparken kunnen worden opgericht. Dat is waarom er budgetten zijn voorzien om die verwevenheid tussen natuur, bedrijvigheid en wonen vorm te geven op het terrein. Er zijn budgetten voorzien om lokale besturen en andere spelers op het terrein die bezig zijn met natuurbehoud, en -herstel te stimuleren om samen te werken aan één gebied waar die verwevenheid concreet vorm krijgt door middel van overleg.

Collega Tobback, dat is de doelstelling van dit ontwerp van decreet. Ik denk dat we daar ook mee tegemoetkomen aan de maatschappelijke nood. Die nood was al bezig aan een invulling, omdat de oproep al gebeurd was nog voor het ontwerp van decreet hier lag, en omdat de erkenningsprocedure en deadline al afgelopen waren nog voor we het ontwerp van decreet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijnheer Coenegrachts, u verwijst naar burgemeester Keulen als een van de burgemeesters van het Nationaal Park. Ik ben geen burgemeester, ik kom uit Maaseik, maar in Maaseik hebben we het Nationaal Park Hoge Kempen. Ik was destijds trouwens als een van de enigen er een voorstander van om daar eventueel bij aan te sluiten. Twintig jaar later gaan ze het alsnog doen. We zitten ook met het RivierPark Maasvallei als Landschapspark, maar dat bestaat al. We zitten ook nog met het park Kempen-Broek, maar dat bestaat ook al.

Ik vraag mij af in welke mate die Landschapsparken en dat Nationaal Park dan met dit Parkendecreet moeilijkheden gaan krijgen. Als ik de heer De Roo hoor, die zegt dat men niet weet wat de juridische gevolgen daarvan kunnen zijn, dan stel ik mij daar grote vragen bij.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, collega Pieters, het is inderdaad heel moedig om als enige eventueel voor iets te zijn. Wij gaan zo dadelijk volmondig voor iets zijn.

Ik maak mijn betoog verder af. Dit parlement is bevoegd om een decreet op te stellen en om een kader te maken waarbinnen de gevolgen en werkingen van dergelijke parken worden geregeld. Hoe beheert men zo'n park? Wat is de governancestructuur? Hoe kan een Vlaamse overheid tot die erkenning overgaan? Hoe gebeurt de tussentijdse evaluatie? Niet onbelangrijk: welke gevolgen heeft een erkenning tot een Nationaal Park of Landschapspark in het vergunningenbeleid?

Rond dat laatste punt is natuurlijk veel ongerustheid ontstaan. Wij hebben daar ook hoorzittingen rond gehouden in dit parlement. Op basis van die hoorzittingen zijn amendementen toegevoegd. Natuurlijk blijven er dan partijen die ongerustheid oppoken, ongeacht wat je ook doet. Die zijn helemaal niet te overtuigen. Maar wij hebben in dat ontwerp van decreet duidelijk opgenomen dat er geen rechtsgevolgen zijn. We hebben dat gespecificeerd, en aangepast op basis van advies van juristen. Wij hebben daar nog eens verduidelijkingen aan toegevoegd. We hebben dat duidelijk opgemerkt in het verslag van de commissiebesprekingen.

Collega's, ik zou eerlijk gezegd niet weten wat een decreetgever nog meer kan doen. Ik zou niet weten hoe wij het nog duidelijker kunnen maken aan de rechterlijke macht die zal moeten oordelen, dat de volksvertegenwoordiging van deze regio niet wil dat een erkenning tot een Landschapspark of Nationaal Park

effecten heeft op de vergunningverlening in Vlaanderen. Er is geen enkele mogelijkheid meer dan wat wij hier vandaag hebben voorliggen en ter stemming brengen om als decreetgever dat signaal te geven.

Dat is onze taak. We gaan tot het uiterste van wat we kunnen. We geven duidelijk het signaal van wat we willen bereiken in Vlaanderen op het vlak van verwevenheid van natuur in die Nationale Parken en Landschapsparken, en wat we vooral niet willen dat die erkenning met zich meebrengt. Wij kunnen als decreetgever niet duidelijker zijn dan in deze tekst, en ik denk dus dat dat een zeer goede zaak is.

Hoe men er op het terrein mee omgaat, en hoe men die gebiedscoalities samenstelt, tot welke masterplannen en visies men komt en welke allianties men daar aangaat, daarop hebben wij vanuit dit parlement geen grip. Dat hoeft ook niet, want de bedoeling is net om dat lokaal te laten groeien, om daar lokale allianties en lokale samenwerkingen rond te laten ontstaan. Ik weet dus niet hoeveel grondgebied in een bepaalde gemeente verhuist van de ene naar de andere eigenaar. Daar spelen ook eigendomsrechten, en gelukkig maar. Maar dat is niet wat wij hier vandaag doen. Wij zeggen vandaag: "Dit is het kader, dit is de governancestructuur, zo loopt de financiering en de evaluatie, en dit zijn de non-gevolgen in het vergunningenbeleid." Dat gaan we hier vandaag goedkeuren, tot meerdere eer en glorie van een betere natuur in Vlaanderen. (*Applaus van Marino Keulen*)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik richt me nog heel kort tot collega Coenegrachts. Collega, ik ben het eigenlijk een beetje beu. U beweert opnieuw dat er bepaalde partijen zijn die een aantal zaken oppoken. Met 'bepaalde partijen' bedoelt u natuurlijk het Vlaams Belang. Ja, wij zitten hier inderdaad om de stem van de landbouw te laten horen. Ja, ik zit hier om de stem van de mensen op het terrein te laten horen. Ja, ik zit hier om de stem van de bevolking te laten horen. Ja, ik zit hier om de stem van eigenaren te laten horen. Als u dat 'oppoken' noemt, is dat voor mij best oké. Maar wij luisteren naar de mensen, en proberen onze taak ernstig te nemen, door hier in het parlement onze mening, hun mening naar voren te brengen in plaats van klakkeloos iets goed te keuren.

Het belangrijkste, wat bij mij echt een alarmbel heeft doen afgaan, vind ik de tussenkomst van collega De Roo. Hij zegt letterlijk dat hij niet weet, dat de meerderheid niet weet, welke juridische gevolgen dit Parkendecreet in de toekomst zal hebben. Als dat geen alarmbel is, dan weet ik het niet meer, collega Coenegrachts. U mag mij dan een populist noemen, of me zeggen dat wij dit oppoken. Ik denk dat u beter eens opnieuw spreekt met uw collega's van de meerderheid. We moeten straks mevrouw Rombouts nog horen. Ik weet het niet. We weten dus niet welke juridische gevolgen dit ontwerp van decreet in de toekomst zal hebben. Dat vind ik het belangrijkste wat ik tot nu toe al gehoord heb.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het siert collega Sintobin dat hij zijn taak van volksvertegenwoordiger letterlijk opneemt. Ik denk, collega, dat het inderdaad onze taak is om te luisteren naar mensen en om bezorgdheden hier ook naar voren te brengen. Eenmaal dat gebeurd is, moet je natuurlijk ook bereid zijn om de antwoorden die je krijgt, terug te koppelen naar de mensen, om uit te leggen waarom hun bezorgdheid misschien wel niet nodig is. Wat mij betreft – en dat is ook de uitleg van collega Coenegrachts – is die bezorgdheid in dit geval zeker niet nodig. We hebben in dit ontwerp van decreet alles gedaan wat we konden om te verhinderen dat er ongewenste gevolgen zouden zijn. En dat is natuurlijk het verschil: ofwel ga je die bezorgdheid hier vertolken, maar dan ook

terugkoppelen en de juiste uitleg aan de mensen geven, ofwel ga je dat niet doen. Als collega Brusselmans daarnet het voorbeeld aanhaalt van ... (*Opmerkingen van de voorzitter en Stefaan Sintobin*)

Was het collega Slootmans? Ja, dat is de leeftijd.

Dat is misschien wel een voorbeeld van hoe het niet moet, voorzitter. De collega zegt dat het ANB gronden van boeren heeft onteigend, en 30 hectare gaat aanplanten. Ten eerste zegt men al heel snel dat er onteigend wordt, terwijl het in 99 procent van de gevallen gewoon een verwerving is, een aankoop, een afspraak met de landbouwer of andere eigenaar dat men die terreinen koopt. Dat is blijkbaar ook daar het geval, collega. Blijkbaar heeft het ANB daar niets onteigend, en al zeker geen 30 hectare, maar heeft het gronden aangekocht van het OCMW van Brussel. Er zullen inderdaad plannen zijn om die gronden te bebossen en als natuur in te richten, naarmate men een akkoord vindt met de landbouwer die daar pacht.

Dat is een heel ander verhaal dan wat u hier naar voren brengt. Ik denk dat als we het juiste verhaal brengen, mensen veel minder zorgen zullen hebben en zich minder bezorgd zullen tonen. Dat is, denk ik, ook een taak van de volksvertegenwoordigers die wij zijn. Het moet een dubbelrichtingsverkeer zijn, anders zijn we niet goed bezig.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik zit op dezelfde lijn. Ik luister ook heel veel naar mensen op het terrein. Ik heb natuurlijk ook de openheid om teksten effectief te lezen, om effectief te kijken wat er gebeurt en verandert in een tekst, om hoorzittingen effectief te volgen, te gaan luisteren en daar gevolgen aan te koppelen.

Collega Sintobin, ik begrijp dat het allemaal een beetje steekt als ik over 'sommigen' spreek. U voelt zich natuurlijk aangesproken, niet geheel onterecht. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

Ik heb u nooit een populist genoemd, maar u bent het wel. Maar het is beter dat u dat zelf zegt dan dat ik het zeg. U bent het wel, omdat u alleen maar luistert naar mensen en hen totaal niet tegenspreekt of geruststelt, omdat u leeft van dat wrange gevoel dat er soms bij mensen heerst en u van de antipathie en antipolitiek, en daarop teert.

Dat is inderdaad niet de manier waarop wij aan politiek willen doen, dus ik heb heel veel bezorgdheden gecapteerd vanuit de sector en de mensen. Ik heb daar antwoorden op geboden met de amendementen die wij in commissie hebben goedgekeurd. Vandaag ligt hier een tekst voor waarmee ik op die bezorgdheden kan antwoorden en geruststelling kan bieden aan de mensen op het terrein. Als u het hebt over het niet kunnen voorspellen van de juridische gevolgen van sommige teksten, wil ik graag verwijzen naar meer internationale teksten. Ik weet dat er ooit, onder andere door uw partij, stormgelopen is tegen het Marrakeshpact, waarover er heel veel juridische effecten waren voorspeld. Op die juridische implicaties ben ik nog steeds wachtende.

Dit is het omgekeerde verhaal. Hier maken wij als decreetgever totaal duidelijk wat we niet willen. Beter dan dit kunnen we het niet maken, en dat is een manier om te zorgen dat we wél weten wat de juridische gevolgen gaan zijn in de toekomst, namelijk geen enkele.

De voorzitter: De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Sintobin, als u ervoor kiest om hier te stellen dat ik iets letterlijk heb gezegd, dan heb ik graag dat u mij effectief ook letterlijk citeert. Dus voor het verslag: u hebt mij niet letterlijk geciteerd. Ik heb in mijn tussenkomst ook heel duidelijk aangegeven dat we met de meerderheid geen juridische gevolgen willen naar onze vergunningverlening. Ik heb dan uitgelegd aan de hand van amendement nr. 6, 7, 9 en 13bis hoe we tegemoet zijn gekomen aan de opmerkingen die door een aantal eminente juristen tijdens de hoorzitting zijn gegeven. Hoe we daar vanuit de meerderheid aan tegemoet zijn gekomen en hoe we letterlijk hebben ingeschreven dat het niet gaat over effect of maatregelen die ze niet mogen genereren, noch binnen noch buiten het parkgebied, en dat het geen beleidsmatig gewenste ontwikkeling mag worden in kader van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). Dat het gaat over een inspraak en dat, als er dan toch geen gevolgen zijn, er ook geen sancties aan kunnen verbonden zijn, dat moet gaan over een evaluatie. Vanuit de meerderheid hebben we duidelijk dat initiatief genomen, hebben wij de amendementen zo vormgegeven dat het decreet wordt dichtgetimmerd, om op die manier de rechtszekerheid maximaal te verhogen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb een paar zaken. Misschien eerst ten aanzien van collega Vandaele. Het kan best zijn, ik ken het dossier niet dat collega Sloomans heeft aangehaald. Maar u zult niet ontkennen – en dat valt misschien een beetje buiten dit ontwerp van decreet, alhoewel – dat er momenteel in Vlaanderen een immense beweging aan de gang is van aankopen van landbouwgrond door onder andere ANB en Natuurpunt. Daarbij wordt soms nogal agressief te werk gegaan. Collega Vandaele, daarbij wordt tot 125.000 euro gegeven voor 1 hectare landbouwgrond. Ik kan u de cijfers gerust geven. U weet dat de gemiddelde leeftijd van onze landbouwers 56, 57 jaar is. Als die landbouwer 125.000 euro wordt geboden door ofwel ANB, ofwel Natuurpunt en hij heeft geen opvolging, dan ik best begrijpen dat hij zijn landbouwgrond verkoopt tegen die prijs. Ik kan dat best begrijpen. Maar ondertussen verdwijnt er elke dag landbouwgrond. Natuurpunt is ondertussen trouwens de grootste privégrondbezitter in Vlaanderen. Collega's, meer en meer landbouwgrond verdwijnt, waardoor jonge landbouwers, collega Vandaele, die die prijzen niet kunnen betalen en ook geen lening krijgen bij de bank, naar het buitenland vertrekken. Recent was er nog een voorbeeld van een jong koppel dat naar Denemarken ging boeren, tegen de prijs van 8000 euro per hectare. Er zijn landbouwers die vertrekken naar Frankrijk, waar zij landbouwgrond kunnen aankopen tegen 3000, 4000 euro per hectare. U kunt best begrijpen dat wij inderdaad sceptisch zijn tegenover al die aankopen. Ik heb daar al verschillende vragen over gesteld. Elke dag opnieuw krijg ik meldingen – vandaag nog een uit onze provincie, de gemeente Houtave – dat ANB hectaren grond heeft opgekocht tegen waanzinnige prijzen.

Collega Vandaele, wat de communicatie betreft: het feit dat er vandaag nog zoveel discussie en zoveel ongerustheid is bij de actoren op het terrein, is wel echt omdat de communicatie van de meerderheid niet goed was. We gaan wel eerst een decreet goedkeuren en we gaan het dan pas gaan communiceren. We gaan aan de steden en gemeenten zeggen waar het over gaat, maar er is eigenlijk niet veel meer aan te doen, want het is al goedgekeurd. Jawel, u hebt nog een amendement ingezet om inspraak te garanderen, maar ondertussen is het wel goedgekeurd.

Collega Coenegrachts, u hoeft niet zo uit de hoogte te doen. Ik heb een olifantenvel, en na de commissievergadering van gisteren, Omgeving, kan ik tegen alles. U hoeft zich geen zorgen te maken over mij: ik kan daar best allemaal tegen.

Wat het Marrakeshpact hier komt te doen, begrijp ik niet goed. Ik stel wel vast dat we al jaren kampen met een asielinvasie. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik ben niet begonnen over het Marrakeshpact, dat wil ik maar even zeggen.

En collega De Roo, u zegt dat u amendementen hebt ingediend. Ja, ik heb dat ook vermeld. Ik heb vermeld dat u een aantal knelpunten hebt opgelost door amendering. Maar uw uitspraak – en ik zal er het verslag op nalezen en het is het best dat u dat ook eens doet – over het feit dat u niet weet wat de juridische gevolgen zullen zijn van dit decreet, zijn volgens mij door u gemaakt na uw uitleg over de amendering.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): De heer De Roo twijfelt aan de juridische gevolgen. Ik kan alleen maar professor Milieurecht Deketelaere van de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven) citeren. Die zei daar vorige week in De Stan-daard over dat door de creatie van Nationale Parken de komende jaren meer en meer hectaren het statuut van natuurreservaat zullen moeten krijgen. Is dat een probleem? Op zich niet, maar men moet dan wel eerlijk zijn en toegeven dat in die gebieden een aantal activiteiten, zoals landbouw, niet meer mogelijk zijn. Deketelaere waarschuwt ervoor dat een toename van natuurgebieden het effect van de Europese Natuurherstelwet zal versterken. Dit Parkendecreet rolt de rode loper uit voor tienduizenden hectaren die dan onder de Natuurherstelwet zullen vallen. Hij vervolgt dat artikel 8, waar vandaag mee gepocht wordt, dan tande-loos wordt. "Een Europese verordening heeft voorrang op een Vlaams decreet. Als een ngo naar de rechtbank stapt, zal het prijs zijn. Men onderschat wat men aan het doen is. Net zoals men dertig jaar geleden niet besepte dat de Europese habitatrichtlijn zou leiden tot het stikstofdebat." Citaat van professor Deketelaere, Milieurecht, die dus zeer duidelijk aanwijst wat de gevolgen voor de landbouwers hier kunnen zijn en dat daar in die zones, in die parken, eigenlijk geen landbouw meer zou kunnen worden ontwikkeld.

Wat de hectaren betreft, dat gaat onder andere over onteigeningen, maar dat gaat ook over een zeer agressief aankoopbeleid. Dat gaat niet alleen over eigenaars, dus boeren, die hun grond tegen zeer hoge prijzen verkopen, 125.000 euro en wat dies meer zij per hectare, maar dat gaat natuurlijk voornamelijk over het bieden van zeer hoge bedragen aan de verpachters. Men sprak over de OCMW's, maar er zijn heel wat verpachters die gebonden zijn aan hun land-bouwer en die nu 100.000 euro en meer krijgen om de grond af te staan, waar-door de boeren natuurlijk de facto worden onteigend. Dat is het pad dat het ANB momenteel aan het bewandelen is, om in het kader van de bosverbindingen die parken te realiseren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Slootmans, zou het kunnen dat de profes-sor die u noemt, ook de professor is die bestuurder is bij een of andere lobby-organisatie die we af en toe eens tegenkomen? (*Applaus bij de N-VA. Opmer-kingen van Stefaan Sintobin*)

Enfin, het is natuurlijk het recht van elke professor om dat te doen, maar of dat dan een objectieve positie is, dat is natuurlijk iets anders.

Collega Sintobin, collega Slootmans, u hebt het over gigantische prijzen, exube-rante prijzen. Die zullen misschien wel eens worden betaald, maar u weet ook dat dat niet de normale prijzen zijn, dat dat veeleer de uitzonderingen dan de regel zijn.

Collega Sintobin, als landbouwgrond wordt verkocht voor natuur, dan is dat blijk-baar een ramp. Als diezelfde landbouwgrond echter wordt verkocht voor verpaar-ding of vertuining en alles wat daarbij komt, en als we de cijfers bekijken, zal dat

meer zijn dan wat er naar natuur gaat, denk ik, dan is dat blijkbaar geen probleem. Ik loop hier al redelijk lang rond. Eventjes teruggaand in de tijd, als landbouwgrond vroeger werd verkocht om er aan recreatie te doen of om er een woonzone van te maken, dan was dat ook geen probleem. Vandaag kan dat eigenlijk niet of nauwelijks nog. Dat waren óók exuberante prijzen, exuberanter dan wat u nu vernoemt als het gaat over de aankoop voor natuur.

We moeten de lijn ook een beetje rechtekken. We willen inderdaad allemaal dat landbouwgrond landbouwgrond blijft. Daarom ook moeten we oppassen met functiewijzigingen en dat soort dingen. Sommigen willen daar wel iets verder in gaan dan wij dat willen, juist omdat we die grond in de landbouw willen houden. U moet het discours echter wel correct voeren. Ik denk dat er zelfs grotere bedreigingen zijn voor de landbouw, voor het agrarische dan de natuur. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het gaat mij niet om landbouwgrond die naar natuur gaat of landbouwgrond die naar verpaarding gaat of landbouwgrond die naar woningbouw gaat. Het gaat erover, collega Vandaele, maar ik heb de cijfers niet bij mij, dat er de afgelopen jaren enorm veel landbouwgrond is verdwenen in Vlaanderen door allerlei dossiers: stikstof, de natuurherstelwet, het mestactieplan en ga zo maar door. Ik heb ze gisteren nog genoemd. Daardoor komen de landbouwers in de verdrukking, wordt de landbouwgrond in Vlaanderen beperkt, en wordt die beperkte landbouwgrond tegen hoge prijzen verkocht. Dat is het probleem, de continue verkoop. Ik denk dat de minister bijna ieder weekend een boom gaat planten. Dat is het geval. Eigenlijk zouden we eens de cijfers op tafel moeten leggen, collega Vandaele, over hoeveel landbouwgrond er de afgelopen vijf, tien jaar is verdwenen. Natuurlijk wordt er dan tegengeworpen dat er minder landbouwers zijn. Dat is logisch: hoe minder landbouwgrond, hoe minder landbouwers. En dan willen jullie nog de export beperken en van alles en nog wat beperken.

De voorzitter: Laten we bij het onderwerp blijven, alstublieft. Het gaat over de parken.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, de parken, dat gaat onder andere over landbouw. Ik voorspel het u: over tien, vijftien, twintig jaar is er geen landbouw.

De voorzitter: Dat het over landbouw gaat, daar heb ik geen probleem mee, maar al die andere onderwerpen die erbij worden gesleurd ...

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik wil nog even aandacht vragen voor de bijna zes miljoen Vlamingen die we geacht worden te vertegenwoordigen en die niet actief zijn in de landbouw. We hebben ondertussen de heer Coenegrachts gehoord, maar het blijft zo dat alleen de heer Keulen op een bepaald moment een poging heeft gedaan om vanuit de meerderheid enig optimisme en enthousiasme en schwing te creëren rond het ontwerp van decreet dat de meerderheid hier heeft ingediend en wil goedkeuren.

Ik hoor nog altijd alleen maar een debat over de toekomst van de landbouw. Collega's, het aantal landbouwers is de laatste niet vijf of tien jaar maar vijftig jaar stelselmatig achteruitgegaan tot zo'n twintigduizend bedrijven op zes miljoen Vlamingen. Dat is wel een probleem. Men zou kunnen overwegen om in plaats van bij iedere discussie in dit parlement terug te komen op vooral de ambitie om alles te houden zoals het is, door al diegenen die beweren zo'n groot hart te

hebben voor de landbouw, eens een poging te doen om te kijken hoe we die tanker kunnen keren. Dat is niet door voort te doen zoals we nu al veertig, vijftig jaar bezig zijn. Iedereen die hier de hele tijd, bij elke discussie over natuur en milieu, keer op keer blijft zeggen dat dat niet gaat omdat we een dichtbevolkt gebied zijn, zal ook eens wat keuzes moeten maken.

Ofwel zijn we een grote stad waarin geen plaats is voor natuur. Dan moet ik er u ook op wijzen dat er bij mijn weten in Los Angeles ook geen koeien worden gekweekt en in Parijs geen tarwe en maïs. Dan zal er ook geen plaats zijn voor landbouw. Als er plaats is voor landbouw, is er ook plaats voor natuur, en anders is er voor geen van beide plaats. Dat is de realiteit van vandaag.

We hadden de discussie over de betonstop, over het feit dat men niet wil inbreken in een aantal vergunningen, over het feit dat men onzinnige bestemmingen wil blijven behouden hoe dan ook om sommige centen te beschermen. Voer die discussie over landbouw gerust, maar voer die niet altijd op dezelfde manier, vanuit dezelfde invalshoek, waarmee u vooral de boeren geen enkel plezier doet, want er zijn er letterlijk elke dag in Vlaanderen minder onder het huidige beleid dat al vijftig jaar gevoerd wordt.

Ik kijk vandaag naar de parken, ik heb het ondertussen nog altijd niet gehoord, de parken die tegemoetkomen aan de vraag van miljoenen Vlamingen. Als we toch zeggen dat we nog platteland hebben, hoe kunnen we dat aangenaam maken, leefbaar, toegankelijk en bruikbaar voor recreatie voor iedereen? Dat is waarom collega Keulen zo enthousiast wordt over zijn Nationaal Park, want in dat Nationaal Park Hoge Kempen bestaat nog wel degelijk ruimte voor – misschien een andere soort – landbouw. Daar zijn nog altijd landbouwers actief, niet die waar de landbouw- en voedingsindustrie of Boerenbondlobby rijk van wordt, maar landbouwers die zelf boeren. Niet voor een ander, maar voor zichzelf, waarschijnlijk in de korte keten en op een andere manier. Die discussie kunnen we misschien eens voeren. Inderdaad, daar kunnen de Nationale Parken een aanleiding voor vormen. We zouden een hele hoop maatschappelijk wenselijke en aantrekkelijke en economisch interessante functies met elkaar kunnen combineren. Alles wat ik hier hoor, zowel van de meerderheid als van het Vlaams Belang, is dat we maar moeten verder doen zoals we bezig zijn. Men wil dat men hen belooft om vooral dat ontwerp van decreet niet te realiseren, zodat we voortsukkelen zoals we nu aan het voortsukkelen zijn.

Ik kan u zeggen, mijnheer Sintobin, dat met wat u allemaal verkoopt er volgende week alweer minder boeren zijn door het systeem dat u verdedigt, en omdat u ook niet in staat bent om er eens anders over na te denken en andere systemen te creëren want er zijn wel degelijk landbouwers die die andere mogelijkheden graag zouden krijgen. Alleen, ik zie daar geen beleid voor, niet van u en niet van deze meerderheid. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De Vooruitcollega uit het Leuvense trekt het natuurlijk een beetje op flessen als hij voortdurend hengelt naar enthousiasme bij de meerderheid voor dit ontwerp van decreet. Collega, het feit dat wij het hier voorstellen en verdedigen, betekent ook dat wij dat echt wel willen, dat decreet, en dat wij het belang daarvan inzien. Daarvoor hoeven we geen vreugdevuren aan te leggen. Het feit dat we hiermee komen, is, denk ik, voldoende bewijs dat we dat een belangrijke stap vinden.

Collega Sintobin, ik wil natuurlijk geen doos van Pandora opentrekken. We hebben het al over dozen gehad, maar u hebt het over verschuiving van landbouw richting natuur. Mag ik u herinneren aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen van de jaren 90 – intussen waarschijnlijk bijna dertig jaar oud – waarin die ruimtebalans is

uitgetekend? Daarin stond dat er inderdaad natuur bij moest en dat dat gedeeltelijk ten koste zou gaan van de landbouw. Die cijfers zijn toen genoemd: de duizenden hectaren voor de verschillende functies, de verschillende bestemmingen zijn toen opgesomd. We zijn er dertig jaar later nog altijd niet in geslaagd om wat toen in dat Structuurplan Vlaanderen naar voren werd geschoven, te realiseren. Maar u mag nu ook niet doen alsof dat allemaal zo nieuw is, en er nu ineens van alles gebeurt. Neen, dit is dertig jaar geleden allemaal al haarfijn besproken en uitgetekend.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik kom zeer kort tussen, voorzitter, na de bevlogen tussenkomst van collega Tobback, die zoekt naar bevlogenheid of enthousiasme bij de meerderheid.

Ik kan u zeggen, collega Tobback, dat er op dit moment gemeentebesturen zijn die ook bestuurd worden door leden van deze meerderheid, die een dossier indienen voor een Nationaal Park. Dat enthousiasme is er dus wel degelijk, als ik u daarmee enige geruststelling kan geven. Alstublieft.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ja, mijnheer Van Dijck, maar er zijn ook gemeentebesturen die eruit stappen.

Collega Tobback, geef mij het adres voor het Nationaal Park Hoge Kempen waar ik kan gaan kijken welk soort landbouw zij daar bedrijven, dat al ten eerste.

U zegt dat er dertig, veertig jaar niets gebeurd is. Wie zat daar toen ook mee in die meerderheden, mijnheer Tobback? U misschien niet als Tobback, maar federaal, Vlaams: hoeveel keren zaten de socialisten daar niet in de meerderheid? En blijkbaar is daar ook niks gebeurd.

De voorzitter: Collega Tobback, wie zat daar in de meerderheid?

Bruno Tobback (Vooruit): Een vraag mag je met een vraag beantwoorden. Ik vraag collega Pieters: noem mij in heel de Vlaamse en Belgische geschiedenis één socialistische minister van Landbouw. Misschien is dat inderdaad wel iets waar we een keer aan moeten beginnen, ja. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord. En kunnen we dan overgaan naar de volgende spreker, alstublieft?

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega Tobback, dat is hetzelfde als wat minister Demir gebruikt – “Neen, vóór mij, dat waren anderen” – terwijl ze twintig jaar in de meerderheid zit. Als u in een meerderheid zit, dan moet u toch ook kijken naar wat andere collega’s doen, of niet soms? Wat cd&v nu doet ... Het is hun bevoegdheid, Landbouw, maar Leefmilieu niet, en toch breken zij in in Leefmilieu. Eigenlijk moet ik mijn petje dan afdoen, of niet?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega’s, het is geen geheim om u te vertellen dat Groen in alle provincies uiteraard natuurpareltjes wil. Het idee om Vlaamse Natuurparken te maken steunen wij dus. Maar – en dat hebben wij ook altijd gezegd – het moet meer zijn dan een communicatiecampagne van een minister bevoegd voor de natuur. En dat kan niet door een beleid op te zetten waarbij je alleen maar een groene strik rond een aantal bestaande natuurgebieden maakt.

Die Nationale Parken, collega’s, zouden moeten leiden tot topnatuur. Dat is ook wat we de afgelopen weken gehoord hebben op de hoorzittingen. Die topnatuur,

dat is de reden waarom er streekontwikkeling is, waarom er toerisme komt, waarom er een boost gegeven wordt aan een aantal economische ontwikkelingen, waarom er een boost gegeven wordt aan een aantal landbouwinitiatieven.

Uit onderzoek bij het Nationaal Park Hoge Kempen is gebleken dat een investering van 1 euro in de natuur minstens 4 euro oplevert. Maar de allergrootste voorwaarde, collega's, is dat er wel degelijk ingezet wordt op het creëren van die goede natuur. En daar knelt het schoentje. Het ontwerp van decreet dat hier op tafel ligt, waarvan collega Vandaele zei dat het een lege doos is en wat inderdaad klopt, biedt geen garanties om die topnatuur te realiseren. En zonder die topnatuur kun je die meerwaarde niet realiseren. Dat is het eerste grote knelpunt.

Het tweede knelpunt is het brokkenparcours dat is afgelegd om het te realiseren. We hebben allemaal de resultaten gehoord en gelezen van de iVOX-enquête die de minister heeft uitgevoerd. Er is heel wat draagvlak bij de gewone Vlaming voor natuur. Natuur voelt goed, natuur maakt gezond, natuur geneest. Alleen zien we dat er geen draagvlak is bij diegenen die het moeten realiseren. En dat is natuurlijk het grote probleem. Dit draagvlak brokkelt ook steeds meer af door de manier, ook in het parlement en tussen de meerderheid, waarop er over het ontwerp van decreet wordt gediscussieerd.

Minister, de intenties in het ontwerp zijn goed, maar uw eigen coalitiepartners steunen het maar met mondjesmaat. We hebben daarnet de discussie gehoord met cd&v en Open Vld waarbij ze proberen te vertellen wat ze er goed aan vinden. Sommigen hebben beslist om niet voor te stemmen, of zijn gewoon thuisgebleven omdat ze niet akkoord zijn met wat er in het ontwerp van decreet staat. En dat is natuurlijk niet goed.

Ik begrijp een deel van hun frustratie, want de manier waarop het proces is aangepakt, is niet goed. U hebt eerst een projectoproep gelanceerd, en die was op zich wel goed, met heel ambitieuze criteria. Daarna maakt u echter een ontwerp van decreet waarbij u terugkomt op die criteria. Hierdoor voedt u het onbehagen en de oppositie. Dat is natuurlijk jammer, de omgekeerde volgorde was veel beter geweest.

U hebt ingebonden over de ambitie over de oppervlakte. In de plaats van 10.000 hectare natuur stelt u nu dat er vanaf geweken kan worden. U bent teruggekomen op de natuurkwaliteit die moet worden gerealiseerd, ook hier zegt u dat er afgeweken kan worden van die hoge natuurkwaliteit. U bent ook teruggekomen van de samenstelling van het parkenbureau. De lokale besturen krijgen daar het laatste woord terwijl de gebiedscoalities het best beslissen wie er in zo'n parkbureau zit en wie er de lead neemt van deze gebieden. Dit is jammer en daarmee ondergraaft u het draagvlak van een mooi project.

We hebben na de hoorzittingen een aantal amendementen ingediend om dit ontwerp van decreet te verbeteren want we steunen de idee om natuurparken te maken. We zijn, in tegenstelling tot andere partijen, wel enthousiast over het idee. We hebben de amendementen opnieuw ingediend. Amendementen 40 en 41 betrachten de natuuroppervlakte en natuurkwaliteit opnieuw op te drijven naar het oorspronkelijke voorstel. Amendementen 43 en 44 benadrukken en verduidelijken de onbestaande juridische impact van het ontwerp van decreet. Amendement 45 vraagt een openbaar onderzoek want uit de hoorzittingen bleek dat dit aspect onduidelijk was in het huidige ontwerp.

Ten slotte hebben we ook amendement 46 ingediend om de samenstelling van het parkbureau te laten bepalen door de gebiedscoalities zelf.

Wij denken dat we daarmee het ontwerp van decreet verbeteren en ook de ambitie garanderen dat de parken die invulling zullen vinden met dit ontwerp van

decreet voldoende natuurkwaliteit in zich zullen hebben om die meerwaarde voor de gebiedsontwikkeling en streekontwikkeling te realiseren. Die is echt noodzakelijk als we die transitie willen maken.

Minister, als deze amendementen worden gesteund, dan zijn wij uiteraard voor. Indien niet, zullen wij ons onthouden. Omdat er in dit decreet nog heel wat achterpoortjes staan, omdat er geen garantie is gegeven dat die lege doos ook wordt gevuld met kwalitatieve gebieden en alles maar op zijn beloop wordt gelaten, zullen wij ons ook op het geheel onthouden. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega's, het is een heel bizar debat, maar ik ben al blij dat collega Van Dijck enig enthousiasme heeft getoond. Dat is tof, toch één iemand van de meerderheid die ervan overtuigd is dat dit een goed idee is.

Ik heb nu echt letterlijk nog nooit een debat gezien waarin een parlementaire meerderheid, een vrij brede, heel gezellige meerderheid een project voorlegt ... Want uiteindelijk is dit een project, het is niet zomaar een decreetje, geen administratieve aangelegenheid die we snel regelen. Het is een project, Vlaamse Parken genoemd. Dat is overigens een heel mooie naam, misschien meer voor diegenen die zich Vlaams noemen en dat heel warm en hoog in het hart dragen.

Het project voldoet trouwens letterlijk – dat heb ik daarnet al gezegd – aan de vraag van miljoenen Vlamingen die in dit parlement blijkbaar door niet veel volk worden vertegenwoordigd en die de voorbije jaren, en met name tijdens corona, blijk hebben gegeven van een onvoorstelbare drang en vraag naar de mogelijkheid om in eigen land, in open lucht, in een aangename, natuurlijke en gezonde ruimte, aan recreatie te kunnen doe. Zij zouden misschien graag hebben dat ze niet elke keer van West-Vlaanderen naar de Kempen moeten rijden om naar het Nationaal Park Hoge Kempen te gaan, zeker wanneer deze Vlaamse Regering binnenkort haar projecten tot uitvoering brengt en tegelijkertijd de Oosterweelwerken en de werken aan de Brusselse ring zal uitvoeren, waardoor ze vanuit West-Vlaanderen zelfs niet meer in de Hoge Kempen zullen geraken. Zij zouden misschien graag hebben dat ze dat ook dicht bij huis kunnen, op een aangename, gezonde en prettige manier. Geen enkele van die mensen is hier in het afgelopen uur door eender wie uit de meerderheid, met uitzondering van twee wat oudere collega's – het zal aan onze leeftijd liggen, collega Van Dijck –, toegesproken.

Het enige wat ik de hele tijd vanuit alle drie de fracties heb gehoord, is de absolute drang en dwang om enkele mensen gerust te stellen dat ze dit allemaal niet ernstig moeten nemen, dat het eigenlijk allemaal niets betekent, dat het geen enkel gevolg zal hebben. Wel, collega's, zeg dan ook aan al die miljoenen Vlamingen aan wie u iets belooft dat het maar om te lachen is. En zeg dan ook dat, als het zal gebeuren, het in ieder geval niet door u zal gebeuren.

En ik mag inderdaad hopen dat lokale besturen wél zullen beslissen om te luisteren naar hun inwoners, dat ze er wél voor zullen kiezen om effectief gewenste ruimtelijke ontwikkelingen vast te leggen. Want dat is natuurlijk waar u een beetje op hoopt, dat een ander het in uw plaats zal doen, zodat u een paar mensen – die blijkbaar om een of andere mysterieuze reden een geweldig hoge druk op u uitoefenen, want eigenlijk is het een klein clubje mensen – een plezier kunt doen en daarbij hopen dat al de rest het niet heeft gemerkt.

Want, collega's, het is toch echt waanzinnig om hier niet onder ogen te zien dat er inderdaad niet alleen een geldige vraag is van burgers naar dit soort van Nationale Parken, naar dit soort van ruimtelijke ontwikkeling, naar dit soort van natuur, maar dat er evengoed een belangrijke economische sector van horeca, toerisme, recreatie vraagt dat dit mogelijk zou zijn. In het Nationaal Park Hoge

Kempen heeft men al bewezen dat het jobs creëert, dat het activiteit creëert, dat het een economie aandrijft, nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, werk dicht bij huis mogelijk maakt, en dat voor veel meer mensen dan er op een landbouwbedrijf werken. Er zijn besturen die niet liever zouden hebben dan dat dit concreet hard zou kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld met overstromingsgebieden in het kader van, minister, uw eigen Blue Deal. Ze geloven inderdaad in klimaatadaptatie omdat ze dat belangrijk vinden en de strijd tegen klimaatverandering hebben opgegeven, maar dat was een ander debat. Dat schijnt toch ook van deze regering de lijn te zijn.

Het beantwoordt aan zoveel noden dat je alleen daarover al een uur zou kunnen praten. Niet een van de meerderheidspartijen heeft dat met ook maar een minimum aan overtuiging hier gedaan. Zoveel voordelen voor zoveel mensen, collega's: dit zou een van de projecten moeten zijn waarover we het in heel dit parlement politiek eens zouden moeten kunnen zijn. En we hadden het graag gedaan! Ik had er vanuit de oppositie met Vooruit met veel plezier aan meegewerkt. Het zou een beetje frustrerend moeten zijn, vanuit de oppositie, maar we zouden het hebben gedaan vanuit de drang om te proberen dingen beter te maken in plaats van ze hetzelfde te houden, zeker als we zien dat hetzelfde voor meer en meer mensen slecht is. Want wie gelooft dat de politiek nog de ambitie, de drang, de taak heeft om zaken beter te maken, kon hier al van in het begin niet tegen zijn, zeker niet omdat het een luchtkasteel zou zijn. Er is al een Nationaal Park, dat al bewezen heeft dat het al die beloftes voor een groot deel kan waarmaken. Tot tevredenheid van zowat iedereen die daar woont, leeft, komt en aan recreatie komt doen.

Maar om zelfs de meest voorzichtigste stap in het algemeen belang te doen vastlopen in het moeras van particuliere belangen van een kleine groep, is er natuurlijk geen betrouwbaardere partner dan deze Vlaamse meerderheid.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Tobback, er moet mij toch iets van het hart. De manier waarop u spreekt over een "kleine groep" mensen: gelijk welke groep u daarmee bedoelt, het siert een meerderheids- of een bestuurspartij zoals de onze om rekening te houden met allerlei soorten belangen die daar spelen, of dat nu een kleine groep is of een grote groep. Ik wil u er toch ook graag op wijzen dat de kleine groep waarover u het hebt en waartegen u zich afzet, wel ook drie keer per dag, of zelfs meer, voor het eten op uw bord zorgt. De kleine groep waartegen u zich afzet, waar u zich goedkoop tegen afzet – ik raad u aan om het verslag van uw tussenkomst eens te lezen –: dat is zeer ongepast, maar het typeert u natuurlijk. U moet dat wellicht doen. U kiest ervoor om dat te doen. Vanuit uw rol als oppositielid zet u zich heel bewust af tegen een kleine groep, om een aantal andere belangen naar voren te schuiven. Die belangen zitten ook in dit ontwerp van decreet en in die amendementen. Het zoekt naar evenwichten en het zorgt ervoor dat er effectief een ontwerp van decreet op tafel ligt, en niet zomaar wat ballonnetjes over een 'andere manier' en wat u daarnet allemaal hebt gezegd. U houdt het allemaal zeer vaag. U spreekt altijd over een ander model, maar u zegt nooit welk model u precies bedoelt. U zegt altijd dat het gaat over korte keten en over verbreding, maar u zegt nooit precies wat u daarmee bedoelt. Mijnheer Tobback, ik raad u toch eens aan om meer respect te hebben voor de mensen die dagelijks voor ons voedsel zorgen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega Tobback, u hebt het over het Nationaal Park Hoge Kempen. Ik heb dat ook al aan de minister gezegd: 1 euro investering om er 4 terug te verdienen. Als u de prijzen hoort die de collega opgegeven

heeft, lukt dat niet meer. Hoe zijn de gronden van het Nationaal Park Hoge Kempen verworven? Zoals ik net gezegd heb in mijn tussenkomst, ben ik zelf voorstander van het Nationaal Park Hoge Kempen, maar ook van hoe dat geëvolueerd is, hoe dat ontstaan is. Eigenlijk moet je niet vragen wat Vlaanderen voor jou kan doen, maar wat jij voor Vlaanderen kunt doen. Dat is daar ook gebeurd.

En u hebt mij nog altijd geen adres gegeven van de landbouwer die op die plaats zijn bedrijvigheid heeft. Die is er is niet, omdat in Maasmechelen en in dat gebied dat juist de beste omgeving is om een Nationaal Park op te zetten. Dat was vroeger onherbergzame grond, heidegrond, zandgrond, die niet ontwikkeld was. En daar hebben ze een Nationaal Park van gemaakt, en terecht. Ik ben daar voorstander van. Alleen, als u ergens anders in Vlaanderen zo'n park wilt creëren, moet dat van onderuit groeien. Dat is de manier die wij voorstaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Tobback wil eigenlijk per se dat wij met dit Parkendecreet de Blue Deal gaan uitvoeren, het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen gaan uitvoeren, bestemmingswijzigingen gaan doen. En vanwege het feit dat we dat met dit decreet niet doen, collega, zegt u dat dit decreet op niets trekt. Nogmaals, het is per definitie niet de bedoeling om dat met dit Parkendecreet te doen. We gaan dat wel doen, de Blue Deal. We gaan dat wel doen, het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. We gaan dat doen, de woonuitbreidingsgebieden onder de stolp zetten – we hebben dat trouwens al gedaan. We gaan dat doen, die watergevoelige openruimtegebieden bewaren. We gaan dat allemaal doen, maar niet met dit Parkendecreet. Nogmaals, met dit Parkendecreet bieden we een kader aan aan de lokale spelers, die daarmee aan de slag kunnen gaan, niet meer, niet minder. Misschien noem ik het een doos. Het hoeft daarom geen lege doos te zijn. Het is een stevige doos. En de lokale spelers kunnen daarmee aan de slag, als ze dat willen.

En dat is toch wel wat. U zegt dat dat niets is. Jawel, dat was er voordien niet. Dat is er straks hopelijk wel. En wie daarmee aan de slag wil, die kan daarmee aan de slag. Die heeft een kader. Die heeft daar een erkenningsprocedure voor. Die heeft daar een financiering bij. Dus dat is wel wat. Maar dat is niet wat u blijkbaar hoopt dat het zou zijn: herbestemmingen van gronden, de Blue Deal uitvoeren, en dat allemaal in dat park stoppen. Neen, dat gaan we niet doen, collega. Dat is niet de bedoeling.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega Vandaele, ik denk dat u ofwel mij ofwel uzelf verkeerd hebt begrepen. Ik heb u niet gevraagd – en ik zou dat zelfs niet voorstellen – dat u met het Parkendecreet al die dingen probeert uit te voeren. Wat ik wel zeg, is dat als u echt van plan was om al die dingen uit te voeren, de Blue Deal, de herbestemmingen, de bouwshift, het dan ook geen enkel probleem was geweest dat dit Parkendecreet juridische gevolgen zou hebben. Want dan waren die perfect in elkaar te schuiven.

De reden waarom dit Parkendecreet geen juridische gevolgen mag hebben, is omdat u het eigenlijk ook op al die andere vlakken hebt geblokkeerd. Uw hele bouwshift hebt u geblokkeerd door de grond- en vastgoedspeculanten een cadeau te geven, waardoor die onbetaalbaar is geworden. En al de andere zaken, al wat deze Vlaamse Regering op dat vlak al overeengekomen is, is aan de ene kant een belofte en aan de andere kant de vingers achter de rug gekruist houden, wetende dat het met de instrumenten die u ervoor wilt maken, niet zal gebeuren.

Collega De Roo, ik denk u zich vergist van vijand. Ten eerste, als het echt de karikatuur zou zijn die u ervan maakt, dan heb ik er op zich ook geen probleem

mee om de andere 6 miljoen Vlamingen te vertegenwoordigen. Aangezien niemand anders het schijnt te doen in dit parlement, aangezien geen van de meerderheidspartijen het schijnt te doen, heb ik er geen probleem mee om dat te doen. Maar dat is zelfs niet waar. Collega De Roo, we hebben die discussie al een paar keer gehad in dit parlement, iedere keer dat het over landbouw gaat. Ik nodig u nu toch eens uit om naar de situatie van de landbouwers – want het gaat over die mensen die u beweert te willen verdedigen – te kijken, naar de situatie van de landbouwbedrijven in Vlaanderen in de voorbije vijftig jaar en vandaag. Ze zijn met het huidige beleid van intensivering in al die tijd alleen maar achteruitgegaan. Er zijn van het half miljoen van na de oorlog vandaag nog 20.000 bedrijven over.

Van die twintigduizend bedrijven, staan er een massa te springen om te vertrekken zodra iemand er genoeg geld aan geeft omdat ze zelf geen toekomst zien, zelf de middelen niet hebben om in dat soort van bedrijven met kapitaalintensiteit te stappen, om daaraan te beginnen. Het gaat op deze manier stelselmatig, vooral voor het aantal landbouwers, het aantal mensen dat echt boert, achteruit. Ik heb van u, van uw partij, van deze meerderheid, maar ook van de heer Sintobin, in heel deze legislatuur, nog letterlijk geen enkel voorstel gehoord om dat te keren. Integendeel, telkens als we dat debat voeren, zijn het instrumenten die dienen om het nóg verder te intensifiëren, nóg grootschaliger te maken, dus nóg duurder om erin te stappen, nóg zwaarder om de leningen af te betalen en nóg moeilijker om er uw kost aan te verdienen. U hebt letterlijk nog niks gedaan waardoor die trend ook maar 1 millimeter zou keren. Stop dus met te beweren dat u de belangen van de boeren vertegenwoordigt. Neen, u vertegenwoordigt met het beleid dat u voert – en dat mag u, dat is uw keuze – eigenlijk alleen maar de industriële voedingssector. Dat, collega, is de sector die aan de boeren geen prijzen kan bieden waarmee zij op een deftige manier kunnen leven en hun kost kunnen verdienen. Er is geen conflict tussen landbouw en natuur, dat is het afleidingsmanoeuvre. Er is een conflict tussen landbouw en voedingsindustrie. Dat is er. En daar hebt u letterlijk nog geen millimeter, nog geen stap, nog geen centimeter aan oplossingen voor geboden omdat er natuurlijk een probleem is. Dat is dat diegenen die u 'belobbyen' de combinatie van die twee zijn en dat ook zij de boeren – jammer genoeg steeds minder boeren – gebruiken als een instrument om de industrie te voeden en hen als kanonnenvlees daarvoor gebruiken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega Tobback, het is altijd een beetje bevreemdend om een socialist te horen spreken over de intensifiëring van de landbouw. (*Opmerkingen van Bruno Tobback*)

Als ik mag uitspreken, collega, u zult wellicht weten dat de intensifiëring van de land- en tuinbouwsector geen Vlaams fenomeen is. Het is natuurlijk een Europees fenomeen, gevoed door de socialist Sicco Mansholt. U hebt hem zelf ook al vernoemd. U kunt ernaar verwijzen en u kunt ook verwijzen naar het feit dat hij op het einde van zijn leven er andere inzichten op nahield, maar dan vergeet je de realiteit dat een landbouwbedrijf niet zomaar van het ene jaar op het andere de gedane investeringen plots kan omdraaien. Het is heel gemakkelijk om dan te zeggen dat je er achteraf wat anders naar keek, maar uiteindelijk maakt een bedrijfsleider een keuze.

Collega Tobback, u verwijst in uw tussenkomst ook naar 'de landbouwer', 'de landbouwers'. Ik raad u aan om misschien wat meer naar de commissie Landbouw te komen om daar inzicht in te krijgen, maar zeker ook om meer op het terrein te komen want dan zult u zien dat de landbouwer of de landbouwers ook niet bestaan. Het zijn allemaal individuele bedrijfsleiders die keuzes maken op basis van de middelen die ze hebben, op basis van de gronden die ze hebben, op

basis van de capaciteiten die ze hebben, op basis van de ligging, op basis van heel wat factoren. Het is belangrijk voor ons als cd&v dat die keuzevrijheid daar voor hen is. Dat u daar als socialist misschien anders naar kijkt en dat u eerder in een beleid zoals dat van Sicco Mansholt zou willen instappen, laat ik aan u. Maar onze keuze is om de keuzevrijheid bij de landbouwer en bij de ondernemer zelf te gaan leggen binnen het kader dat wij creëren.

Het ontwerp van decreet over de Vlaamse Parken is een kaderdecreet. Het zorgt ervoor dat lokale besturen daarmee aan de slag kunnen. Maar collega Tobback, u mag niet verglijden in te zeggen dat er niets gebeurd is voor andere vormen van landbouw. Dan raad ik u zeker eens aan om te kijken welk divers palet aan investeringssteun er is, aan ondersteuning voor nieuwe vormen van landbouw, welke zaken minister Brouns, maar ook zijn voorgangers, daarrond ingevuld hebben. Dan zult u zien dat uw tussenkomst hier geen steek houdt, dat het een heel populistisch liedje is dat u kunt blijven grijsdraaien, maar vergeet niet dat de schaalvergroting van een socialist komt. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, we zijn nu een hele tijd een debat aan het voeren over de landbouw. Ik betreur dat dat gebeurt naar aanleiding van dit ontwerp van decreet rond parken, omdat het nog eens zorgt voor het benadrukken van de mogelijke conflicten tussen landbouw en natuur. Terwijl we allemaal weten dat we net moeten zoeken naar hoe landbouw en natuur beter kunnen samenleven. Dit Parkendecreet, collega's, is een manier om in die gebieden beter te kunnen samenwerken en toekomstperspectief te geven aan onze boeren, op allerlei manieren die zij zelf mogen kiezen, wat mij betreft.

Collega's, als er zoveel interesse is om te discussiëren over het topic landbouw, ben ik daar heel blij mee, want wij vragen al sinds het begin van deze legislatuur dat dit parlement eindelijk het debat aangaat over waar we met onze landbouw naartoe willen. Dat gebeurt het liefst met een groot maatschappelijk debat. Wat is de toekomst van onze veehouderij in Vlaanderen? Laat ons dat debat voeren. Wij vragen het al jarenlang. Ik hoop dat al degenen die hier zoveel belang hechten aan de landbouw, meegaan in onze vraag, en dat we nu eindelijk het debat kunnen hebben om te zien wat het perspectief is van onze landbouwers in de toekomst. Wat is het perspectief van onze veehouderij om in de toekomst in Vlaanderen nog aanwezig te zijn, een toekomst te kunnen hebben, en perspectief te kunnen hebben? Ik denk dat dat belangrijk is voor onze boeren. Maar laat ons hier het debat daar niet over voeren. Laat ons dat op de geijkte plaats doen, en laat ons nu eindelijk het debat over het Parkendecreet verderzetten. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega De Roo, als dit een uitnodiging was om samen de erfenis van Sicco Mansholt in Vlaanderen te begraven, dan ben ik uw man. Als u samen met mij – en met Sicco Mansholt trouwens, op het einde van zijn leven – bereid bent om te zeggen dat we een einde maken aan die intensivering, aan die grootschaligheid, en aan dat soort van rooibouw, dan ben ik uw man. Liever vandaag dan morgen. Ik denk dat ik meer voorstellen heb klaarliggen dan ik ooit van uw partij heb gehoord om dat te doen. Eerlijk gezegd, hoor ik u in de praktijk alleen maar verdedigen om voort te doen zoals het nu is. We houden het systeem zoals het nu is in stand. We vermijden vooral dat we iets anders gaan doen. Daarmee duwt u eigenlijk de landbouw in Vlaanderen, en de in de eerste plaats de boeren, stelselmatig in een hoek.

Als het een lening van een paar miljoen euro kost om aan een landbouwbedrijf te beginnen, hoe breed denkt u dan dat de groep is die daartoe in staat is of

daartoe bereid is? Zeker in een markt die door de intensivering leeft van gigantische volumes en zeer kleine marges. Hoe gek moet je bijna zijn om dat nog te willen doen? Maar in het huidige systeem dat u in Vlaanderen blijft in stand houden, en blijft verdedigen, is dat de enige manier. Wilt u dat veranderen? Graag. Wilt u dat wij daaraan meewerken? Graag. Ik wil daar even graag aan meewerken als dat ik aan een deftig Parkendecreet zou hebben meegewerkt, maar zorg er dan ook voor dat het geen lege doos is zoals dit ontwerp van decreet.

Collega's, het Parkendecreet waar we vandaag over stemmen, is inderdaad een ontwerp van decreet waarvan de fractievoorzitter van de grootste meerderheidspartij letterlijk zegt dat het een lege doos is, en dat dat ook de bedoeling was. Collega Vandaele, als dat de bedoeling was, waarom hebben we dan al die weken en maanden discussies gehad en uren in de commissie gedebatteerd? Want in de eerste versie van dit ontwerp van decreet was het natuurlijk wel degelijk de bedoeling om er iets van te maken dat meer was dan een loze belofte aan de burgers die snakken naar rust en ruimte in de eigen regio.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zal het nog één keer uitleggen aan onze goede collega uit het Leuvense. Het is een kader, collega, dat wij vanuit de Vlaamse overheid aanreiken aan de lokale spelers. Het is dus een doos die kan worden opgevuld door die lokale spelers. Dat kunnen lokale overheden, terreinbeheerders, privé-eigenaars en overheden die eigendommen hebben – zoals de Vlaamse overheid en de provincies – zijn, maar het kader is er nu wel.

Er is een juridisch kader, met financiering en erkenningsvoorwaarden eraan, met alle toeters en bellen die je maar nodig hebt om zo'n doos, collega, aan te reiken aan de lokale spelers. Dat is precies wat wij doen – niet meer, en ook niet minder. Maar ik ga het nu niet meer uitleggen, dit was de laatste keer. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Als collega Vandaele zegt dat het een kader is ... Zodra de commissie was beëindigd, was er op TV Limburg de verantwoordelijke van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka). Hij gaf aan dat ze nu wel akkoord gaan, want ze hebben van de minister blijkbaar een aantal toegevingen gekregen. We hebben het hele ontwerp van decreet behandeld, maar ik zou begot niet weten welke toegevingen dat zijn. Aan de heer Vandaele: zitten die toegevingen dan mee in dat kader, of gaat men her en der zaken toch weer aanbrengen, aangeven en noem maar op?

De voorzitter: Ik denk niet dat je in West-Vlaanderen TV Limburg kunt bekijken, maar bon.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dat verandert natuurlijk niets aan de uitspraak.

De voorzitter: Sorry, dat was een grapje. De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik apprecieer de uitleg van collega Vandaele, maar herinner me het begin van de bespreking van dit ontwerp van decreet in de commissie. Ik heb toen ook al gezegd, en ervoor gewaarschuwd, en er vooral op gehoopt, dat als dit ontwerp van decreet er ooit kwam, die parken daarin toch iets meer zouden zijn dan alleen maar een bord langs de snelweg dat aangeeft dat men door het park rijdt, zonder dat men er verder iets van merkt. Er werd toen met veel vuur verdedigd dat het wel iets meer was. Als je toen aan die doos schudde, kon je toch nog iets horen rammelen, collega Vandaele. Niet veel, maar misschien toch een klein stapje in de juiste richting. Maar, collega Vandaele, die

bespreking is natuurlijk begonnen vóór deze Vlaamse Regering – want het ligt al een hele tijd in de commissie – aan alle kanten tegelijk begon te barsten onder druk van onderliggende conflicten, en vooral van slechte peilingen. Deze bespreking is begonnen voordat alle dossiers blokkeren belangrijker werd dan te proberen samen iets te realiseren in deze regering. Ze is begonnen voordat alles, maar letterlijk alles – stikstof, consultancycontracten, poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS), noem maar op – ook door regeringsleden gebruikt begon te worden om elkaar en public stokken in de wielen te steken.

Het beeld van de lege doos komt van collega Vandaele, en ik zal het verder gebruiken. Ik heb het in de commissie vorige week ook al gezegd en wil het hier herhalen. Iedereen die kleine kinderen heeft, erkent het trouwens perfect. Als je kleuters een lege doos geeft ... *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Als je kleuters een lege doos geeft, kunnen er twee dingen gebeuren: ofwel vinden ze samen een creatieve manier om er iets geweldigs van te maken, reëel of imaginair, ofwel trekken ze de doos uit elkaar, omdat ze de verbeelding of de skills – want ze zijn nog jong – om samen te werken, niet onder de knie hebben.

Collega Vandaele, dit debat bewijst eens te meer dat dat laatste natuurlijk gebeurd is met dit ontwerp van decreet. Na een lange, lange, lange discussie, en een lange, lange, lange, blokkering, heeft deze meerderheid onder elkaar die doos in duizend stukken gescheurd, heeft ze er alles uit gegooid wat die parken enige zekerheid op lange termijn zou kunnen bieden, en werd ervoor gezorgd dat de ambitie in ieder geval nooit hoger zal kunnen liggen dan de allerkleinste gemene deler van iedereen die erin zit. Want dat is de essentie van dit verhaal, dat is het enige wat het vermoeide koppel, de uitgeleefde relatie van deze meerderheid nog overeen kan komen, als ambitieniveau voor een van de mooiste potentiële projecten die je in Vlaanderen zou kunnen hebben voor een mooiere regio en een mooier land.

Minister, er blijft dus inderdaad niet veel meer over dan een bord langs de autostrade. Als men eerlijk is, moet men daar niet alleen maar opzetten 'Nationaal Park X/Y', maar moet men daaronder ook schrijven 'Kunnen, maar niet willen'. Want dat is eigenlijk de essentie van wat deze regering en deze meerderheid met dat Parkendecreet aan het doen zijn. Collega Vandaele is al ongelukkig.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, tot mijn grote spijt betrap ik collega Tobback op een toch grote redeneerfout. U zegt dat dat park alleen maar het bord zal zijn waaraan u op de autosnelweg voorbij rijdt. Nee, collega, op het ogenblik dat u zo'n bord ziet als u ergens rijdt, dan zal dat betekenen dat er lokale spelers aan de slag zijn geweest met die doos, die hebben opgevuld en dat park hebben gerealiseerd. Pas dan zal men dat bord daar zetten. Dus als dat bord daar staat, dan zal dat park er zijn met de inhoud die wie er graag aan willen geven. Maar de inhoud laten we over aan de lokale spelers. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega, uw enthousiasme siert u. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Ik ben blij dat er na twee uur therapeutische sessie een beetje goesting te bekennen is bij minstens één regeringspartij. Maar laten we elkaar niets wijsmaken, collega Vandaele. Collega Rombouts moet nog aan het woord komen. Ik was in de commissievergadering en heb al gezien hoe de doos uit elkaar werd

getrokken, door kleuters, zoals de voorzitter hen noemde. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Achteraf probeert men te doen alsof er toch enige eensgezindheid is. Met die eensgezindheid wil men eigenlijk zeggen dat niemand het zich hoeft aan te trekken, want dat men toch niets heeft gedaan.

Maar zelfs als er niet veel van die doos overblijft, zit er nog altijd minstens één iemand in de hoek te mokken. Collega Rombouts heeft al heel duidelijk in de commissie gezegd dat ze hier tegen zal stemmen. Het was een geluk dat cd&v twee leden in de commissie heeft, zodat eentje enerzijds en eentje anderzijds kon stemmen. *(Gelach bij Groen en Vooruit. Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik heb haar nog niet geciteerd, ik heb alleen maar naar haar stemgedrag verwezen. Als u wilt dat ik haar met rust laat, dan zal ik zeggen dat het ten minste nog moedig is. Ondertussen heeft er bij Open Vld minstens één iemand laten weten dat die zich straks bij de stemming op de reservebank zal bevinden – naast mevrouw El Kaouakibi neem ik aan –, omdat die weigert om dit ontwerp van decreet mee vanuit de meerderheid te stemmen. Dat is nog veel moediger. We zullen straks zien of dat de enigen zijn, of dat er nog een meerderheid voor dit ontwerp van decreet zal zijn en of het gestemd zal worden.

Maar we weten nu al dat het duidelijk is dat het een gemiste kans is. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

Heb je mijn stem nodig, collega Muyters? Roep niet te hard. Collega's, dat het een gemiste kans is, was al duidelijk bij de eerste twee tussenkomsten in het debat en dat is het steeds meer en meer geworden. Dit ontwerp van decreet is een gemiste kans om iets moois in gang te zetten en te tonen dat u nog enige ambitie hebt om tijdens deze legislatuur iets te realiseren in Vlaanderen. Het is ook een gemiste kans om te tonen dat u er ook nog ideeën en inspiratie over hebt en enige moed voor hebt. En ja, de Vooruitfractie, collega Muyters, zal zich daarom straks onthouden bij de stemming, omdat wij niet stemmen voor een lege doos die van alles belooft, maar zo in elkaar zit dat ze precies dient om niks waar te maken.

Dat neemt niet weg – en ik heb het ook in de commissie gezegd – dat wij hopen op de wil om oplossingen te vinden, want ik hoop inderdaad dat er veel van die parken zullen komen. Omdat ik weet dat een massa mensen niet liever zou hebben dan dat die parken er komen, en omdat ik er dus in ieder geval op hoop – en daarom gaan we ook niet tegenstemmen – dat er op lokaal en plaatselijk niveau mensen, bestuurders en initiatiefnemers zijn die wel het lef en de moed hebben om hun nek uit te steken en de energie hebben om te proberen om nog iets te realiseren. En die niet alleen maar een hele hoop mensen moeten proberen uit te leggen, hier twee uur lang, dat ze niet bang hoeven te zijn dat er iets gaat komen.

Ik hoop vooral dat heel deze vergadering en discussie niet moet dienen om aan een veel grotere hoop mensen aan te tonen dat hun hoop op iets beters in Vlaanderen ijdel zal blijken te zijn. Want dat blijkt in ieder geval niet uit dit ontwerp van decreet. Dat is meer dan reden genoeg om ons te onthouden. Maar nog eens, ik hoop dat die parken een succes worden, ondanks deze regering.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik denk dat we allemaal iets delen, en dat is dat we allemaal wel genieten van natuur en ook van onze Vlaamse landschappen. Ik denk dat we ook allemaal willen dat onze kinderen – en als we de kans

krijgen om kleinkinderen te koesteren – daar ook verder van kunnen genieten. Met andere woorden, collega's, daarover gaat het debat niet.

Dat parken – of dat nu regionale landschappen, Nationale Parken of Landschaps-parken zijn – een mooi verhaal van samenhang kunnen zijn om trots mee uit te pakken als regio, ook daar geloof ik heel duidelijk in. Voor zij die het nog niet weten, collega's: ik ben zelf medegrondlegger geweest van de erkenning van het UNESCO-werelderfgoedlandschap Wortel-Kolonie in mijn eigen gemeente, samen met zes andere, ook internationale. Maar reeds bij de oproep in 2021 heb ik gesteld – wat trouwens ook het uitgangspunt was bij het regeerakkoord – dat parken alleen een succes kunnen zijn als het een verhaal van iedereen mag zijn, als het een verhaal van iedereen zal zijn. Een verhaal van onderuit, waarin iedereen wordt gerespecteerd. Een verhaal waarbij niemand aan de kant kan worden gezet. Met andere woorden: de vraag is welke lading de vlag dekt. Collega's, uiteraard heeft iedereen de iVOX-bevraging gezien. Dat gaat natuurlijk veel verder dan enkel de vraag: "Vind ik het goed dat Vlaanderen inzet op ontwikkeling van kwalitatief hoogstaande typische landschappen met internationale uitstraling?" Het gaat uiteraard over veel meer.

Dit verhaal, collega's, startte met een projectoproep van de minister aan Vlaamse Parken in april 2021. Collega's verwezen hier ook al naar. Het was een oproep zonder decretale basis, zonder duidelijk afgeklopt kader. Veelvuldig geformuleerde bezorgdheden hieromtrent, zowel van het terrein en niet alleen van mezelf, maar ook van vele anderen hier in het parlement, werden spijtig genoeg in de wind geslagen, moet ik vaststellen. We hebben allemaal spijtig genoeg moeten vaststellen dat dit heel wat chaos, teleurstelling en rechtsonzekerheid op het terrein heeft teweeggebracht. Samenwerkingsverbanden die jaren goed liepen, kregen vertrouwensdeuken of kwamen zelfs tot conflicten. De bezorgdheden en onzekerheden die groeiden bij zij die in de omgeving woonden, werkten en ondernamen, gebruiker of eigenaar waren of zijn. Op het moment dat het ontwerp van decreet hier naar het parlement kwam, heb ik dan ook overtuigd en als volksvertegenwoordiger voorgesteld om een hoorzitting te organiseren. Ik vond het heel bijzonder om te zien welke boze reacties dat opleverde, zeker wetende dat een hoorzitting er net toe bijdraagt en een van de belangrijkste elementen is van dit Vlaams Parlement om wetgevend werk tot een goed einde of op zijn minst tot een verbetering te brengen.

Alle middenveldorganisaties, allemaal, zelfs ook zij die niet uitgenodigd waren, alsook de juristen stipten verschillende knelpunten aan. Het zijn zeer terechte bezorgdheden, die de nodige aandacht en bijsturing in het ontwerp van decreet verdienen. Wij hebben vanuit cd&v dan ook amendementen voorgesteld. Een aantal belangrijke zijn inderdaad opgenomen in dit ontwerp van decreet, en die heb ik ook heel overtuigd mee ondersteund.

Ik ga de bespreking in de commissie niet overdoen, maar wel stilstaan bij twee bezorgdheden die duidelijk vanaf het terrein zijn gesignaleerd, maar waar het ontwerp van decreet geen 100 procent sluitende garantie op geeft. Het zijn punten die des te gevoeliger liggen, collega's, gezien het doorlopende proces met een oproep zonder duidelijk kader. Eén gaat over transparantie over de impact van parken, en niet enkel over de erkenning uiteraard, maar ook van hun masterplannen en operationele plannen op mensen die leven, werken en wonen in de omgeving.

Minister, u hebt meermaals expliciet gecommuniceerd dat de parken geen impact hebben op ondernemers.

Nochtans staat in het ontwerp van Parkendecreet expliciet opgenomen dat de natuurkern in de toekomst 10.000 hectare moet zijn. Ik heb net heel duidelijk

gehoord van collega Vandaele dat er geen extra natuur bij komt. Met andere woorden, ik begrijp daaruit dat dit gaat over de huidige, reeds bestaande natuur. Er is echter ook opgenomen dat 75 procent daarvan van type 3 of 4 zal moeten zijn, en we weten allemaal dat die 75 procent vandaag niet de realiteit is. Met andere woorden, er zal natuur moeten worden omgeschakeld naar natuurreservaten, en we weten allemaal dat natuurreservaten beperkingen met zich meebrengen, beperkingen qua toegankelijkheid, extra afstandsregels of zelfs een verbod op infrastructuur in die gebieden, dit nog los van masterplannen en operationele plannen. Dat is de realiteit. Het is belangrijk om te kunnen spreken op het terrein als de waarheid wordt meegegeven.

De masterplannen en operationele plannen die door externe bureaus moeten worden opgemaakt voor de gebiedscoalities, dat zijn veelal boekdelen van honderden pagina's, vaak met nog een aantal zeer technische bijlagen, zo hebben we ondertussen moeten vaststellen bij wat werd ingediend. Daarin wordt een visie uitgewerkt voor 24 jaar. Collega's, wees echter eerlijk: de impact inschatten voor de omgeving, qua infrastructuur, qua financiën, misschien qua vergunningen, is een huzarenstukje, en dat is misschien wel net iets te veel gevraagd, zo goed als onmogelijk voor burgers, gemeenteraadsleden en ondernemers. Uiteindelijk is het wel de Vlaamse Regering die deze plannen zal goedkeuren. Waarom worden de plannen dus niet geflankeerd met financiële en impactanalyses? Die vraag heb ik ook in het verleden gesteld. Minister, u hebt daarstraks zelf gezegd, onder andere bij de Natuurherstellwet, dat het belangrijk is om de impact altijd zeer goed te kennen. Collega's, dat is niet gegarandeerd in dit ontwerp van decreet. Ja, het zijn de lokale besturen die met het plan aan de slag moeten.

Bij dezen kan ik dan ook iedereen die wil gebruikmaken van dit decreet, alleen maar adviseren om zelf het stuur in handen te houden door op hun masterplannen en operationele plannen een transparante impactanalyse en financiële analyse te doen, om te vermijden dat black boxes worden goedgekeurd. Collega's, maar eigenlijk hadden we zelf ook in die garantie kunnen voorzien in dit ontwerp. Dat betreur ik. Dat is niet het onmogelijk maken van parken. Dat is gewoon extra garanties, vertrouwen en zekerheden inbouwen voor lokale partners. Ik kan dus enkel deze oproep doen.

We zeggen graag dat de parken iets van onderuit moeten zijn. Anderzijds verwachten we dat in het masterplan een visie wordt uitgeschreven op natuur, erfgoed, cultuur, toerisme en economie. Tegelijkertijd laat het ontwerp van decreet toe dat partners die een belangrijke stem zijn wat deze thema's betreft in diezelfde regio's, van de gesprekstafel zouden kunnen worden uitgesloten. Collega's, er is al een heel debat over landbouw geweest. Ik ben daar bewust niet op ingegaan, want dit gaat niet enkel over landbouw. Dit gaat over veel meer thema's. Zelfs de gemeenten moeten de plannen niet goedkeuren. Men kan die dus eigenlijk passeren. Heel concreet, collega's, één gemeente kan met andere woorden met de overheidsadministratie en terreinbeherende verenigingen een masterplan indienen, met een impact op vele andere gemeenten, eigenaars of mensen. Dat lijkt mij niet de visie die wij wensen. Collega Keulen, u sprak heel enthousiast over het Nationaal Park Hoge Kempen. Andere collega's hebben daar al over gesproken. In alle eerlijkheid, ook dat park was in dezen het voorbeeld tijdens de regeringsonderhandelingen, maar de mensen van het Nationaal Park Hoge Kempen waren zeer duidelijk: een gedeelte van het grondgebied in je park opnemen terwijl de gemeente daar niet achter staat, dat is om problemen vragen. Trouwens, ook advocaten waren zeer duidelijk in dezen: om geen conflicten met de gemeenten te krijgen, spelen zij een belangrijke rol.

Collega's, opnieuw, er is een hele weg afgelegd. Er zijn heel wat verbeteringen aangebracht. Ik besef zeer goed dat het ontwerp van decreet straks zal worden goedgekeurd, maar bij dezen kan ik iedereen die op een of andere manier wil

gebruikmaken van het decreet, alleen maar vragen om alle partners op het platteland en de gemeenten te respecteren. Ongetwijfeld zijn er goede redenen waarom men bezorgdheden uit. Omarm die problemen en verplicht uzelf om ze op te lossen, in plaats van ze te negeren en ze weg te duwen. Alleen zo kunnen we komen tot een gedragen, geïntegreerd parkenverhaal met en voor iedereen.

Ja, ik weet dat wij vertrouwen moeten hebben in alle lokale partners, maar opnieuw, dit had eigenlijk ook op een eenvoudige manier kunnen worden geïntegreerd in het parkenverhaal en zo de nodige garantie hebben geboden.

Collega's, als Vlaams volksvertegenwoordiger is het mijn plicht om de bezorgdheden van het terrein te erkennen en naar oplossingen te zoeken. Ik heb dat samen met mijn fractie trouwens steeds op een constructieve manier gedaan. Een aantal elementen zijn ten goede bijgestuurd, maar niet alle bezorgdheden hebben een gegarandeerde oplossing gekregen, hoewel deze naar mijn mening wel moeten gerespecteerd worden om met het nodige vertrouwen te kunnen werken aan een parkenverhaal op het terrein en om te komen tot gedragen parken.

Collega's, mijn tegenstem is dan ook een duidelijk signaal voor hen die met het ontwerp van decreet aan de slag gaan op het terrein. Men vraagt een aantal zekerheden en garanties maar ze zijn in dezen niet allemaal geboden. Het is een signaal naar de lokale partners om er zelf een invulling aan te geven en er ook zelf heel duidelijk een punt van te maken. Eveneens, collega's, is dit een signaal naar de weg die is gelopen met dit initiatief en dit ontwerp van decreet. Die weg is niet fraai en die weg is niet oké. Met een andere aanpak hadden veel problemen kunnen worden vermeden en had dit een mooi verhaal kunnen zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1667/7)

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 4 en 5. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1667/8)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

– *Artikel 6 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 9. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1667/8)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 10 en 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 12. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1667/8)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 13 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft

– 1728 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We hebben de tekst vorige week online gezet, deze was dus raadpleegbaar voor onze goede vrienden van de oppositie. Ik heb maandag op het Uitgebreid Bureau gevraagd om het gewoon te agenderen, maar daar is geen consensus voor gevonden, dus daarom toch maar de spoedbehandeling, voorzitter.

Waarom dienen we dit voorstel van decreet in en stellen we de spoedbehandeling voor? We hebben een lange doorlooptijd gehad voor het stikstofdossier. Er is een hiaat ontstaan en er rees bij veebedrijven en mestverwerkers onduidelijkheid over het kader waarbinnen verlengingen van vergunningen mogelijk zouden zijn. Die onduidelijkheid bestaat dus al een tijdje. We hebben vanuit de meerderheid een poging gedaan, reeds een aantal maanden geleden, om een overgangsmaatregel in te stellen maar die is toen niet geland, vandaar de nieuwe poging, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, dit is een echte schande. Er is totaal geen reden tot spoedbehandeling want het is het zoveelste deel van de stikstofsaga. In 2021 is er een stikstofregeling aan flarden geschoten en u komt nu voor het eerst met een voorstel van decreet en u wilt dit dan met spoed door het parlement jagen. Dit is ongelooflijk, we begrijpen niet waarom dit niet eerst in een commissie kan worden behandeld en vervolgens naar het parlement kan worden gebracht.

Meer nog, het is een voorstel van decreet dat is aangekondigd als een ontwerp van decreet van de regering, maar dat u nu via het parlement rechtstreeks indient. Ook daar komt u uw stikstofakkoord niet na. We zijn dan ook niet akkoord met de spoed. We vragen dat het eerst in de commissie behandeld wordt om het vervolgens in de plenaire te behandelen. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Zoals collega Vandaele zelf al zegt: dit is niet nieuw, dit is niet dringend, tenzij men het dringend gemaakt heeft. Dit is al maanden in de maak en voorwerp van discussie. Wat men hier vraagt, is een misbruik van de spoedprocedure. Voorzitter, ik denk dat u daar zelf zou moeten oog voor hebben. De enige reden waarom dit nu met spoed moet gebeuren, is omdat men wil vermijden dat er ten gronde over gediscussieerd wordt in een commissie, dat er tijd zou zijn om ernaar te kijken en dat men tijd zou hebben om onder ogen te zien dat de enige reden waarom het dringend zou kunnen zijn, is dat de meerderheid getalmd heeft, niet in staat is om tot een definitieve regeling te komen, nog altijd niet in staat is om tot een akkoord te komen over de uitvoering van haar eigen eerder gemaakte en zagezegd aangekondigde akkoorden. Dat debat wil men in de rapte, in het laat, in een plenaire zitting liever wegborstelen dan dat grondig te voeren in een commissievergadering. Zo zou men inderdaad – collega Rombouts had het er net nog over – hoorzittingen kunnen houden over de dringendheid en impact daarvan. Dit is een puur misbruik van de spoedprocedure om de gebreken, tekortkomingen en vooral onenigheid binnen te meerderheid te verstoppen. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef lijkt me niet nodig.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, er zal nu een voorstel van decreet worden besproken dat niet door de Raad van State is geadviseerd. We vragen om het naar de Raad van State te sturen alvorens we hierover beslissen, vooral ook omdat een eerder decreet helemaal een vernietigend advies heeft gekregen van de Raad van State. Dit is gewoon een manier om dat advies te vermijden. Wij willen eigenlijk een advies.

De voorzitter: Collega's, ingevolge het verzoek van collega Schauvliege tot raadpleging van de Raad van State wordt de beraadslaging even geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Ik stel voor dat we daarover hoofdelijk stemmen. Dat is gemakkelijker.

De parlementsleden die het eens zijn met het verzoek van collega Schauvliege tot raadpleging van de Raad van State, drukken op de groene knop. Diegenen die het oneens zijn, drukken op de rode knop.

Stemming nr. 1

28 leden hebben ja geantwoord. Dat is minder dan een derde. Dientengevolge is het verzoek tot raadpleging van de Raad van State afgewezen.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, eerst een kleine inleiding. De overgangsmaatregel die wij voorstellen, bestaat erin dat we de omgevingsvergunningen verlengen tot en met 31 december 2023 als voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Eén, het gaat om een veehouderij of mestverwerkingsinstallatie. Twee, ofwel is de vergunningstermijn verstreken in 2021 of 2022 en de vernieuwingsaanvraag werd ingediend ten minste twaalf maanden voor de einddatum van de vergunning, of de vergunning vervalt in de loop van 2023.

Een derde voorwaarde is dat een verlenging nog niet definitief geweigerd werd. Een vierde voorwaarde is dat er een verzoek tot verlenging wordt ingediend bij de bevoegde overheid, die daar uitdrukkelijk akte van neemt. Dat verzoek wordt ingediend uiterlijk op de dag voor de lopende vergunning verstrijkt.

Collega's, als het definitieve Stikstofdecreet hier wordt voorgelegd, dan gaan we inderdaad samen bekijken of en hoe er eventueel op dat moment nog een overgangsmaatregel of een verlenging van die overgangsmaatregel nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, ik wil enkel aanvullen.

De toelichting van collega Vandaele is in dezen duidelijk: het gaat inderdaad om een tijdelijke verlenging, omdat we vandaag met een hiaat te kampen hebben, en ondernemers mogen daar uiteraard niet de dupe van zijn.

Wat betreft het advies van de Raad van State, collega's: er is in het verleden in die zin al eens een advies gevraagd. Wij hebben dat ook heel duidelijk bekeken en daar is ook antwoord op gegeven.

In dezen wordt duidelijk gevraagd om die tijdelijke verlenging, om te vermijden dat er op het terrein burgers, ondernemers de dupe zouden zijn, omdat er geen definitief, duidelijk kader is, zodat hun vergunningsverlening en bedrijfsvoering kan worden verdergezet.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Inhoudelijk kunnen wij wel akkoord gaan met dit voorstel van decreet. Vandaar dat wij ook de vraag niet gesteund hebben om naar de Raad van State te stappen, omdat er inderdaad een probleem is met vergunningen op het terrein.

Het is natuurlijk wel zo, collega's van de meerderheid en in het bijzonder collega Vandaele, dat ik gisteren in de commissie Omgeving nog een aangenaam debat

had met minister Demir, die nu even weg is – en die eigenlijk daarjuist bij het ontwerp van decreet niet is tussengekomen, wat ook een beetje vreemd is, maar soit –, onder andere over het Stikstofdecreet. Want u moet erkennen, collega, dat dat hier eigenlijk een beetje parlementair broddelwerk is, om een situatie tijdelijk recht te zetten. Ik begrijp dat het in het belang is van de mensen die een vergunning aanvragen, om niet opnieuw in de miserie te zitten.

Maar het blijft wel een feit dat jullie dat hier moeten indienen omdat jullie geen akkoord vinden over de uitvoering van het eigenlijke Stikstofdecreet. Het stikstofakkoord werd hier in februari – als ik het goed voorheb, 21 februari – al triomfantelijk voorgesteld. Jan Jambon, ik zie hem daar staan: “We hebben een historisch akkoord bereikt.” We zijn ondertussen 2023, en ik heb gisteren aan de minister de timing gevraagd. Het enige antwoord dat ik gekregen heb, was: “We zijn ermee bezig.” En als ik dan vroeg naar een structurele samenwerking met de administratie, was het enige antwoord dat ik kreeg: “Ja, maar het is mijn bevoegdheid.” Ik kan afleiden uit antwoorden op vragen die ik gesteld heb, zowel aan minister Demir als aan minister Brouns, over de uitvoering en over de inhoud van het Stikstofdecreet, dat men nog altijd niet op dezelfde golflengte zit. U weet of u weet niet, collega Vandaele, dat er twee voorwaarden zijn van de cd&v-fractie om akkoord te gaan. Om collega Dochy niet te citeren: “Wij gaan niet op het groene knopje duwen als aan de twee voorwaarden niet is voldaan, waaronder het extern salderen en het gelijkschakelen met de industrie.” Uit het antwoord van gisteren kan ik nog altijd niet opmaken dat er daarover een akkoord is. Ondertussen heeft de favoriete belangenorganisatie van minister Demir, namelijk Boerenbond, bezwaar ingediend tegen een decreet dat er nog niet is, waarbij ze er nog een aantal extra voorwaarden aan koppelen.

Dus ja, wij gaan dit in het belang van de boeren zelf goedkeuren. Maar collega Vandaele, de minister zei gisteren dat het dit jaar nog wel goedgekeurd zou geraken. Ik heb daar mijn twijfels bij, want het is nu al zo dat partijen zich profileren, collega Tobback, in het kader van slechte peilingen en aankomende verkiezingen, en dat zal alleen maar erger worden, u weet dat. Het Stikstofdecreet, waarvan de minister zelf zegt dat dat een van de belangrijkste decreten is van deze legislatuur, zal, mijns inziens, – hoe jammer ook, want het zorgt voor rechtsonzekerheid op het terrein en zeker voor jonge landbouwers –, tijdens deze legislatuur waarschijnlijk niet meer worden goedgekeurd.

Maar, collega Vandaele, het gaat hier over vergunningen tot eind 2023. Wat gaat u volgend jaar dan doen? Opnieuw een tijdelijk voorstel van decreet indienen? En van het ene tijdelijke voorstel naar het andere voorstel sukkelen?

Ik vind het goed dat dat nu gebeurt, maar het geeft eigenlijk geen rechtszekerheid aan de landbouwers. Het geeft nu tijdelijk wel een beetje zekerheid voor de vergunningen in 2021, 2022 en 2023, maar de boeren vragen zich wellicht af wat er volgend jaar zal gebeuren.

Sorry, maar dit is parlementair broddelwerk en het bewijst nogmaals hoe verdeeld de meerderheid is over het Stikstofdecreet. Maar wij zullen dit, voor de boeren en in het belang van de boeren, wel goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ben al blij dat collega Sintobin toch beseft dat dit inderdaad in het belang van de landbouwers is. Collega Sintobin, het Stikstofakkoord is er, maar iedereen wist ook op dat moment al dat het nog wat voeten in de aarde zou hebben om dan inderdaad dat decreet te maken. Dat is niet iets dat je zomaar tussen de soep en de patatten doet.

En iedereen weet dat, met de twee vragen van de collega's van cd&v, er ook een milieueffectrapport (MER) moet komen, en dat dat inderdaad ook wat voeten in de aarde heeft.

U stelt het nu voor als broddelwerk en zegt dat het te veel tijd heeft gevraagd. Dat is de aard van het beestje. Er is inderdaad tijd nodig voor dat soort van complexe dossiers. De landbouwers die nu in onzekerheid zitten over een vergunning of mogelijke verlenging mogen daar niet het slachtoffer van zijn. Daarom is er deze ingreep, hier, vandaag, collega Sintobin.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, dit is echt de kroniek van een aangekondigd probleem, al sinds de stikstofsaga zelf. Er is een akkoord waarin jullie hebben gezegd dat jullie een decreet zullen voorbereiden om die periode te overbruggen, maar dat ging vanuit de regering komen. Nu leggen jullie dat voor aan het Vlaams Parlement en waarom? Om het advies van de Raad van State te ontwijken omdat ze op een eerder advies al hebben gezegd dat het onmogelijk is om vergunningen zomaar, zonder passende beoordelingen, te verlengen.

Met andere woorden, op dit moment zitten heel wat landbouwers in onzekerheid. Er is heel wat rechtsonzekerheid. En het antwoord van deze Vlaamse Regering en van dit parlement is dat we hen een regeling zullen voorschotelen waarvan we eigenlijk al weten dat ze niet juridisch sluitend is. Wie zijn jullie met deze manier van werken voor de gek aan het houden? (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

Collega's, landbouwers zitten al meer dan drie jaar in rechtsonzekerheid. De natuur wordt daar niet beter van, de economie wordt daar niet beter van, de landbouw wordt daar niet beter van. En jullie slagen er niet in om een akkoord dat jullie in 2022 hebben aangekondigd vandaag om te zetten in een Stikstofdecreet dat juridisch bindend is, dat duidelijk is en die rechtszekerheid garandeert. En om dat gat op te vullen en dat probleem toe te metselen, komen jullie hier af met allerlei eigenaardige constructies die de rechtsonzekerheid alleen maar zullen vergroten. Wij zullen dit 'gebricoleer' alvast niet steunen. Want wat hier voorligt, is absoluut niet juridisch sluitend. En als we dat hier goedkeuren, zullen we die landbouwers gewoon een rad voor ogen draaien.

Beste Vlaamse Regering, minister, gisteren zei u inderdaad dat u bezig was met uw Stikstofdecreet, maar ik heb daar eigenlijk heel weinig vooruitgang gehoord. Integendeel, er moet nog een MER worden opgemaakt om ervoor te zorgen dat u aan alle eisen van uw coalitiepartners voldoet en dat moet nog worden opgestart. Met andere woorden, dat decreet komt er nog lang niet.

Minister, maak er werk van en zorg ervoor dat die landbouwers weten waar ze aan toe zijn en dat je niet met dat soort van domme voorstellen moet afkomen die ons niet zullen vooruithelpen en die die landbouwers in grotere rechtsonzekerheid duwen. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega's, de enige reden waarom dit voorstel van decreet er vandaag ligt, is dat het fameuze historische stikstofakkoord van Jan Jambon allang geschiedenis is. Het bestaat de facto niet meer, anders zou hier ook een ontwerp van decreet liggen.

Om terug te komen op de discussie die we daarnet hadden: wat u hier aan het doen bent, is weer beweren dat u de landbouwers helpt, zonder dat u dat eigenlijk doet. U weet perfect, even goed als ik, dat de Raad van State grote vragen heeft bij de wettigheid van die verlenging en dat dus op dit moment wat

hier ligt eigenlijk een vorm is van toekenning van illegale vergunningen. Met andere woorden, als iemand tegen die verlenging impliciet in beroep gaat, en dat kan perfect, dan kan het best zijn dat een hele hoop van die bedrijven van de ene dag op de andere wettelijk in de kou staat omdat men niet in staat is geweest om iets deftigs te organiseren. Wat men hier doet, is nog eens een koterij bouwen aan de koterij die er al stond, omdat men er niet in slaagt om het huis te renoveren. Men zegt tegen die landbouwers: "Ga in een caravan in den hof wonen want we krijgen het huis niet in orde."

En u, collega's van het Vlaams Belang, werkt daaraan mee, omdat u blijkbaar ook, net zoals een aantal van de meerderheidspartijen, een geweldige drang voelt om mensen, en in de eerste plaats landbouwers, iets wijs te maken, content te maken met een dooie mus, alleen omdat u denkt dat het goed klinkt en waarschijnlijk, blijkbaar ... Ik vind dat jammer, omdat u denkt dat ze dat zelf niet zullen door hebben en dat ze zullen geloven dat u hun echte verdediger bent. Hun echte verdediger zijn, zou inhouden dat we de moeite zouden doen – zowel u als de collega's van de meerderheid – om dit op een deftige manier in de commissie te onderzoeken, voor te leggen aan juridisch advies en te bekijken of er een manier is om dit ook wettig te doen. In plaats van nu willens en goed genoeg wetens iets te doen wat eigenlijk niet klopt, wat eigenlijk niet kan, iets waarmee die mensen letterlijk in hun blootje in de wind staan, terwijl u alleen maar hoopt dat er geen rechtbank zal tussenkomen voordat de Vlaamse Regering en de Vlaamse meerderheid tot een akkoord zijn gekomen. Terwijl u net zo goed als ik weet dat dit niet voor het eind van het jaar zal zijn, dat dit niet voor het eind van het jaar sluitend zal zijn, en dat dit dus een doodlopende straat is. Als u daaraan wilt meewerken, dan doet u dat maar. U maakt de mensen voor de zoveelste keer iets wijs omdat u niet in staat of niet bereid bent om te zoeken naar een echte oplossing, net zomin als de meerderheidspartijen dat zijn. Daarom moeten ze het 'in den duik' doen, op deze manier. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik vind het een beetje vreemd dat collega Tobback in zijn tussenkomst vooral het Vlaams Belang viseert, terwijl het hier toch gaat om een voorstel van decreet van de meerderheid. Collega Tobback, ik heb u daarjuist niet gehoord bij mijn actuele vraag over illegale containers bij een asielcentrum. Dat is dan blijkbaar voor u ook geen probleem?

Ik wil maar zeggen dat ik in mijn tussenkomst duidelijk heb gezegd dat ik dit ook parlementair brolwerk vind. Ik heb ook gezegd dat dat komt doordat er nog altijd geen vooruitgang is geboekt in het stikstofverhaal, doordat er nog altijd verdeeldheid is in het stikstofverhaal. Dat blijkt duidelijk uit de antwoorden van minister Demir en van minister Brouns. Ik hoor dat ook in de tussenkomsten.

Maar wij willen dit voorstel van decreet steunen. Het gaat ook maar om een tijdelijke maatregel. Zo moeilijk is dat voorstel van decreet niet, collega Tobback. U hebt toch al een beetje ervaring. Het gaat over vier artikelen. Artikel 4 gaat over de inwerkingtreding op de dag die volgt op de bekendmaking in het Staatsblad. Artikel 1 zegt dat dit decreet een gewestaangelegenheid regelt. Ik veronderstel dat u dat wel begrijpt. Dan zijn er twee artikelen. Ik moet collega Vandaele van de meerderheid niet verdedigen, maar ik vind dat het inderdaad een tijdelijke oplossing is voor de problemen die er nu zijn voor de landbouwers.

Het gaat effectief enkel over een verlenging van een vergunning voor een bepaalde periode. Het gaat niet over een definitieve maatregel. Ik heb ook gevraagd aan collega Vandaele – als u geluisterd hebt – wat hij dan volgend jaar zou doen. Zal hij dan opnieuw een voorstel van decreet indienen? Nogmaals, collega Tobback, waarom viseert u ons? Ik weet allang dat u geen empathie hebt voor de

landbouwers. U spreekt altijd over een “kleine groep” en “de 6 miljoen”. Maar ik wil u toch nog eens, om collega De Roo aan te vullen, zeggen dat als je de hele groep telt die afhankelijk is van en werkt rond de landbouw, je al gauw komt aan een 150.000 jobs. Om maar te zeggen hoe klein die groep is.

Het gaat dus over een soort van tijdelijke rechtszekerheid voor de landbouwers. En ik vind dat wij dat als partij ... Ik durf iedereen in de ogen te kijken als we dit vandaag goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik heb nu niet goed begrepen of het vier heldere, simpele artikelen zijn, of parlementair broddelwerk. Want collega Sintobin heeft in dezelfde tussenkomst de twee dingen gezegd.

Ofwel is het heel simpel en helder en juridisch sluitend, en dan mag u dat verdedigen. Ofwel is het parlementair broddelwerk – wat het volgens mij is –, dat bovendien in die vier artikelen geen antwoord biedt op het feit dat de Raad van State al meermaals op papier heeft laten weten, dat deze manier van werken, dit soort van globale, algemene, impliciete verlening van vergunningen, onwettig is. Het is niet alleen parlementair broddelwerk, het is juridisch broddelwerk.

Ik heb voor die landbouwers – het maakt mij niet uit dat dat een kleine groep is – voldoende respect om hen niet iets proberen wijs te maken. Want wat u hier goedkeurt, collega Sintobin, is iets wat geen rechtszekerheid biedt, wat niemand kan garanderen, u nog het minst van al, dat wanneer er iemand in beroep gaat tegen die vergunningen, ze niet onmiddellijk vernietigd worden en dat die bedrijven de facto stoppen met bestaan en helemaal hervergund moeten worden. Want dat is de realiteit van wat er gaat gebeuren. Dat is de deur die u mee opent, omdat u mordicus gelooft dat u de mensen iets kunt wijsmaken.

Wel, ik geloof niet dat je de landbouwers dat kunt wijsmaken. Ik geloof niet dat je hen dat moet wijsmaken. Ik geloof inderdaad nog altijd dat je als oppositie ten minste de taak hebt om de regering te wijzen op het feit dat ze de mensen iets aan het wijsmaken is, in plaats van eraan mee te werken, omdat je denkt dat dat goed klinkt. Maar u doet maar. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1728/1)

– *Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg
– 1667 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 8

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 40, van Mieke Schauvliege, op artikel 4 van het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 41, van Mieke Schauvliege, op artikel 4.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 42, van Mieke Schauvliege, op artikel 4.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 4.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 4 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 43, van Mieke Schauvliege, op artikel 5.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 5.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 5 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 44, van Mieke Schauvliege, op artikel 9.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 45, van Mieke Schauvliege, op artikel 9.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 9.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik geef het maar mee, maar ik stel vast dat er minstens één lid van de meerderheid stelselmatig wel tegen de amendementen

stemt, maar niet voor de artikelen stemt, en desondanks zit zij in de zaal. Als men in de zaal zit, dan neemt men deel aan de stemmingen, of men verlaat de zaal. Het idee om niet mee te stemmen, kan eigenlijk niet. Het is minstens deontologisch niet correct. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Men moet zich minstens onthouden, dat klopt.

Collega Rombouts, wilt u uw stemmen aanpassen in een onthouding of in een tegenstem?

Tinne Rombouts (cd&v): Bij dezen wil ik aangeven dat ik wat betreft de artikelen specifiek meestem met mijn fractie. Straks zal ik tegenstemmen bij de stemming over het geheel.

De voorzitter: Dus om concreet te zijn: bij de artikelen stemt u voor en straks stemt u tegen. (*Opmerkingen*)

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 9 aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 46, van Mieke Schauvliege, op artikel 12.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 47, van Mieke Schauvliege, op artikel 12.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 12.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 12 aan

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus bij de N-VA*)

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft
– 1728 (2022-2023) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts, Arnout Coel, Stijn De Roo en Sofie Joosen tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Immanuel De Reuse tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancy-opdrachten binnen zorg en welzijn

– 1721 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Immanuel De Reuse tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancyopdrachten binnen zorg en welzijn.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

23 leden hebben ja geantwoord;

94 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Kim De Witte en Onno Vandewalle tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancy-opdrachten binnen zorg en welzijn

– 1722 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Lise Vandecasteele, Jos D'Haese, Kim De Witte en Onno Vandewalle tot besluit van de op 23 mei 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Chris Janssens aan minister Hilde Crevits over de contracten van het agentschap Zorg en Gezondheid met het consultancybureau WhoCares? en ex-minister Jo Vandeurzen; en

2° door Lise Vandecasteele aan minister Hilde Crevits over de mogelijke belangenvermenging en het stijgende budget voor consultancyopdrachten binnen zorg en welzijn.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

Redenen voor onthouding?

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik wens graag de verklaring voor de onthouding te geven. Wij zijn het eigenlijk voor een groot deel eens met wat de collega's van de PVDA voorstellen, zowel wat de consultancydatabank als wat het deontologische kader betreft. Maar men vraagt in de motie aan de Vlaamse Regering om het Rekenhof in te schakelen, terwijl wij bezig zijn het Rekenhof ten behoeve van het parlement in te schakelen. Ik zou niet willen dat een rapport van het Rekenhof over consultancy eerst bij de Vlaamse Regering terechtkomt. Ik zou graag hebben dat die zo snel mogelijk in handen komt van het Vlaams Parlement, zodat wij die oefening ten gronde kunnen maken. Dank u.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik sluit me graag aan bij collega Verbeurgt. We zijn op dit moment in gesprek met de mensen van de meerderheid, en willen dat alle kansen geven. Wij hebben ook een overleg gehad met het Rekenhof om zeer goed de scope af te bakenen.

Ik denk dat het van belang is – en dat liet ook collega Muyters weten – dat ook de meerderheid meegaat in een onderzoek van het Rekenhof. Wij gaan proberen om uiteraard asap te landen, en willen dat overleg alle kansen geven.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 juni 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 20.24 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Bart Tommelein: ambtsverplichtingen;

Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart Van Hulle

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien

Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De

Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van

Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart

Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloodmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloodmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 16:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul,

Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 17:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys